บทเพลง, เรื่องสั้นและวัฒนธรรมชาติของสปป.ลาวช่วงแรก (ค.ศ. 1975-1986)

สารนิพนธ์

ของ

ภูเบศ ศุภพิพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชีย

พฤษภาคม 2551

บทเพลง, เรื่องสั้นและวัฒนธรรมชาติของสปป.ลาวช่วงแรก (ค.ศ. 1975 -1986)

สารนิพนธ์

ของ

ภูเบศ ศุภพิพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชีย

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทเพลง, เรื่องสั้นและวัฒนธรรมชาติของสปป.ลาวช่วงแรก (ค.ศ.1975 – 1986).

บทคัดย่อ

ของ

ภูเบศ ศุภพิพัฒน์.

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชีย

พฤษภาคม 2551

ภูเบศ ศุภพิพัฒน์. (2551). *บทเพลง, เรื่องสั้นและวัฒนธรรมชาติของสปป.ลาวช่วงแรก (ค.ศ.1975 – 1986).* สารนิพนธ์ ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์เอเชีย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วงเดือน นาราสัจจ์.

สารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาเรื่องบทเพลง, เรื่องสั้นและวัฒนธรรมชาติของสปป.ลาว ช่วงแรก ค.ศ. 1975 – 1986 รัฐบาลสปป.ลาวซึ่งนำโดย เจ้าสุพานุวง และไกสอน พมวิหานได้เปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นสังคมนิยม และพบว่าภายในประเทศมีความขัดแย้งที่สั่งสมมานานกว่า 20 ปี ทำให้เกิดความแตกแยกแนวความคิดทางการเมือง วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ รัฐบาลลาวจึงต้องการสร้างนโยบายใหม่เพื่อลบล้างแนวคิดในระบอบเก่าที่ไม่สอดคล้องกับระบอบใหม่ และพัฒนาแนวคิดในการสร้างวัฒนธรรมชาติที่มุ่งเน้นไปที่อุดมการณ์คือ คนลาวรักชาติ รักอุดมการณ์สังคมนิยม มีความเสมอภาคทั้งชายและหญิง รวมทั้งต่อต้านตะวันตก ส่วนภาพลักษณ์ของคนลาวคือ เป็นคนขยันหมั่นเพียรองอาจกล้าหาญ และเชิดชูประเพณี เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

บทเพลงและเรื่องสั้นเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการสร้างวัฒนธรรมใหม่ เนื่องจากสามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่าย และเพลิดเพลิน บทเพลงและเรื่องสั้นที่รัฐบาลลาวนำมาเผยแพร่มีเนื้อหาที่ถูกวางกรอบจากรัฐบาลลาว นักแต่งเพลงและนักเขียนเกือบทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และก่อนการเผยแพร่จะต้องได้รับการตรวจสอบจากทางรัฐบาลก่อน

ผลการศึกษาบทเพลง 10 เพลง และเรื่องสั้นลาว 10 เรื่องในช่วง ค.ศ. 1975 – 1986 พบว่าเนื้อหาของบทเพลงและเรื่องสั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ให้คนลาวรักชาติ เสียสละ มีความสามัคคี ภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติ มีอุดมการณ์สังคมนิยม เชิดชูพรรคประชาชนปฏิวัติลาว รัฐบาลลาว และต่อต้านตะวันตก การศึกษาบทเพลงและเรื่องสั้นดังกล่าวจึงทำให้เข้าใจสภาพสังคมของลาวในช่วงนั้นมากขึ้น

หลัง ค.ศ. 1986 รัฐบาลลาวได้นำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้โดยเปิดรับการลงทุนจากประเทศประชาธิปไตย ทำให้สังคมลาวเปิดรับการลงทุนจากประเทศตะวันตกพร้อมกับการรับวัฒนธรรมทุนนิยมมากขึ้น ส่วนบทเพลงและเรื่องสั้นแบบสังคมนิยมได้คลายความนิยมไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมืองส่งผลการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของลาว

SONGS, SHORT STORIES AND NATIONAL CULTURE OF LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC IN ITS FIRST PERIOD OF 1975 – 1986

AN ABSTRACT

BY

BUBET SUPPIPAT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Master of Art degree in Asian History

March 2008

Bubet Suppipat. (2008). *Songs, Short stories and National culture of Lao People's Democratic Republic in its first period of 1975 – 1986*. Master's Project, M.A. (Asian History). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Wongduen Narasuj.

This Master's project studied songs, short stories and national culture of Lao People's Democratic Republic in its first period of 1975-1986. Lao government led by Prince Souphanouvong and Kaysone Phomvihane won and changed the government regime to Socialism. They also found that there were conflicts lingering within the country for over 20 years, which brought about dissension in political and racial ideas. That was why Lao government desired to establish new policies in order to eradicate the old notions that were not in accordance with the new ones, and develop a concept in building national culture in order to impress united ideology among its people.

Songs and short stories were part of the new culture formation scheme, because they were easily accessible and enjoyable to all. The contents in songs and short stories distributed by Lao government were structured by the authorities. Most songwriters and authors were government officials, and they had to proceed government screening before releases.

The study of 10 songs and 10 short stories in Laos during 1975-1986 showed that there were coherence in its content, that is; Lao people were patriotic, self-sacrificing, united, proud in its national culture, held socialistic ideas, admired Lao People's Revolutionary Party, and Lao Government as well as were hostile to the West. This study enabled us to have better understanding of Lao's society in that period. After Lao government applied the New Imagination Policy in 1986, investments from free-trade countries were more welcome. Therefore, socialistic frame of mind in songs and short stories were lightened, which reflected present-day Lao society which is more open to other cultures.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยพระคุณยิ่งใหญ่สองประการ คือ พระคุณของมารดา และพระคุณของครูบาอาจารย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่กัลลิกา เชื้อยืนยงค์กุล ผู้เป็นกำลังใจและกำลังเงินที่สำคัญยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วงเดือน นาราสัจจ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ผู้เสียสละเวลาคอยให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขงานสารนิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความอุตสาหะและความเมตตามาโดยตลอด จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีอาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้วิจัยเสมอมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ พลับพลึง คงชนะ และอาจารย์ สัญญา ชีวะประเสริฐ ที่ความกรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ในครั้งนี้ พร้อมทั้งได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านของภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้และให้ความเมตตาต่อผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณพรพิมล ใจเลิศ ที่คอยกระตุ้นและให้กำลังใจ รวมทั้งให้คำแนะนำและช่วยเหลือข้าพเจ้าเป็นอย่างดี จนสามารถทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ ขอบคุณ คุณศรุตม์ เพชรสกุลวงศ์ ที่ช่วยเหลือตรวจทานสารนิพนธ์เล่มนี้ คุณทิพย์สุดา ปิยะพันธ์ คุณพงศ์พันธุ์ นารีน้อย คุณนัทรีย์ โพธิ์ทอง รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนๆ ทุกคน สำหรับมิตรภาพและความทรงจำที่ดีๆตลอดการศึกษา

คุณประโยชน์หรือความดีใดๆที่เกิดขึ้นจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่ผู้มีคุณูปการต่อผู้วิจัยทุกท่าน ส่วนข้อผิดพลาดอันใดที่เกิดขึ้นกับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ภูเบศ ศุภพิพัฒน์

สารบัญ

บทที่ **หน้า**

บทนำ..... ก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... จ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ..... จ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ..... จ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ..... จ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ..... ช

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ..... ช

1 สถานการณ์ของลาวก่อน ค.ศ. 1975 1

ลาวภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส 1893 - 1954..... 2

ขบวนการลาวอิสระ 3

กลุ่มแนวลาวอิสระ หรือขบวนการปะเทดลาว 8

ลาวหลังได้รับเอกราช ค.ศ. 1954-1975 9

การก่อตั้งพรรคประชาชนลาวและการขยายแนวร่วมประชาชน 10

ชัยชนะของขบวนการปะเทดลาว 15

2 นโยบายวัฒนธรรมชาติของ สปป.ลาว ช่วง ค.ศ. 1975-1986..... 19

สภาพการเมืองการปกครองในลาว..... 19

พรรค 19

รัฐบาล 20

สภาประชาชนสูงสุด 20

สภาพสังคมและวัฒนธรรมของสปป.ลาว..... 20

ความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง..... 21

เชื้อชาติ 21

การสร้างความมั่นคงของประเทศ..... 22

การสร้างวัฒนธรรมชาติ..... 22

การปฏิวัติทางสังคม 25

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ **หน้า**

นโยบายของรัฐ 26

บทเพลงและเรื่องสั้น 28

นโยบายจินตนาการใหม่ 29

3 บทเพลงลาวในช่วง ค.ศ.1975-1986 30

บทเพลงลาวในช่วงก่อน ค.ศ. 1975 30

บทเพลงในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์ 30

บทเพลงในเขตปกครองของกลุ่มขบวนการปะเทดลาว 31

บทเพลงลาวในช่วง ค.ศ. 1975-1986 32

4 เรื่องสั้นลาวในช่วง ค.ศ. 1975-1986 45

เรื่องสั้นลาวในช่วงก่อน ค.ศ. 1975 45

เรื่องสั้นในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์ 45

เรื่องสั้นในเขตปกครองของกลุ่มขบวนการปะเทดลาว 46

เรื่องสั้นช่วงหลัง ค.ศ. 1975-1986 47

5 บทสรุป 70

บรรณานุกรม 74

ภาคผนวก 79

ประวัติย่อผู้วิจัย 91

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 แผนที่ประเทศลาว 1

2 เจ้าเพดชะราด 4

3 เจ้าสุพานุวง 5

4 เจ้าสุวันพูมา 6

5 ภาพนายพลกองแล วีระสาน ภาพจากปกนิตยสาร TIMES
ฉบับวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2507 14

6 ธงชาติลาวยุคราชอาณาจักรลาว 17

7 ไกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรีของ สปป.ลาว 24

8 ทหารและตำรวจฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ถูกนำตัวไปสัมมนาและอบรมความคิด 26

บทนำ

หลังจากสงครามในประเทศระหว่างขบวนการปะเทดลาวที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียตและเวียดนามกับรัฐบาลเวียงจันทน์ที่สหรัฐอเมริกาสนับสนุนสิ้นสุดลง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ได้ก่อตั้งขึ้นในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1975 และเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองจากประชาธิปไตยไปสู่ระบอบสังคมนิยม ฝ่ายขบวนการปะเทดลาวที่นำโดยเจ้าสุพานุวง และไกสอน พมวิหาน* ได้รับชัยชนะหลังจากต่อสู้กันยาวนานกว่า 20 ปี ทำให้ประชาชนลาวมากกว่า 300,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญญาชนและสนับสนุนฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ได้อพยพออกนอกประเทศในช่วง 3 – 4 ปีหลังจากนั้น ส่งผลให้ลาวขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้จำนวนมาก

ในช่วงแรก ค.ศ. 1975 – 1986 สปป.ลาวเน้นการปลูกฝังวัฒนธรรมชาติเพื่อสร้างพื้นฐานให้เข้ากับแนวทางการปกครองของประเทศเนื่องจากภายในประเทศ สปป.ลาว มีความแตกแยกทางด้านแนวคิดทางการเมืองและชาติพันธุ์ซึ่งมีทั้งลาวลุ่ม ลาวเทิง และลาวสูง รัฐบาลลาวจึงได้สร้างนโยบายเพื่อลบล้างแนวคิดในระบอบเก่าที่ไม่สอดคล้องกับระบอบใหม่ รวมทั้งได้รวบรวมและสร้างแนวคิดในการสร้างวัฒนธรรมชาติ** เพื่อให้ประชาชนเกิดอุดมการณ์อันหนึ่งอันเดียวกันในการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบสังคมนิยม นโยบายสำคัญของไกสอน พมวิหานเป็นนโยบายปฏิวัติสามด้านประกอบด้วย การปฏิวัติการติดต่อการผลิต การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ และการปฏิวัติแนวคิดและวัฒนธรรม โดยเฉพาะแนวการปฏิวัติแนวคิดและวัฒนธรรมนั้น ในบทรายงานต่อที่ประชุมระหว่างสภาประชาชนสูงสุดและสภารัฐมนตรี ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 1977 มีสาระสำคัญดังนี้

> การก่อสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่มีเนื้อในสังคมนิยม ซึ่งแสดงออกเป็นจริงถึงลักษณะปฏิวัติ ลักษณะชาติ และลักษณะมหาชน ต้องสู้ชน ด้วยความมุ่งมั่นเหนียวแน่นทนทาน เด็ดเดี่ยวเพื่อลบล้างร่องรอยเศษเหลือของแนวคิดและวัฒนธรรมศักดินา-ล่าเมืองขึ้น ... เสริมขยายมรดกด้านวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติ ขยายทุนรอนวัฒนธรรมที่ได้สร้างขึ้นในขบวนวิวัฒน์แห่งการต่อต้านและการปฏิวัติ รับเอาหมากผลแห่งความศิวิไลน์ของมวลมนุษยชาติอย่างมีการเลือกเฟ้น เพื่อทำให้วัฒนธรรมของเราอุดมมั่งมีขึ้นอีก และเสริมขยายมูลเชื้อรักชาติ เอาจิตใจ รักชาติ รักสังคมนิยมติดพันกับจิตใจสากลกรรมาชีพ เสริมขยายมูลเชื้อออกแรงงาน ขยันหมั่นเพียร องอาจกล้าหาญ และประดิษฐ์สร้างของประชาชนบรรดาเผ่า เชิดชูฮีตคองประเพณีอันงดงามของประชาชนเราสร้างชีวิตใหม่ ชีวิตที่ออกแรงงานและต่อสู้

---

*การเขียนชื่อในภาษาลาวจะเขียนทับศัพท์ตัวสะกดแบบภาษาลาว

**การสร้างความคิด มีจุดมุ่งหมายหรืออุดมการณ์ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคมในชาติ ตามอย่างที่ผู้นำต้องการ.

เพื่อประเทศชาติ เพื่อสังคมนิยม[1]

แนวคิดทางด้านการปฏิวัติและวัฒนธรรมของไกสอน พมวิหาน แสดงให้เห็นการหล่อหลอมลักษณะร่วมของชนในชาติเพื่อสร้างวัฒนธรรมชาติแบบสังคมนิยม ที่มุ่งเน้นไปที่อุดมการณ์และภาพลักษณ์คือ อุดมการณ์ที่ต้องการให้คนลาวรักชาติ รักอุดมการณ์สังคมนิยม มีความเสมอภาคทั้งชายและหญิง รวมทั้งต่อต้านตะวันตก ส่วนภาพลักษณ์ของคนลาวคือ เป็นคนขยันหมั่นเพียร องอาจกล้าหาญ และเชิดชูประเพณี

ในช่วงแรกของการปกครองในระบอบใหม่ (ค.ศ. 1975-1986) รัฐบาล สปป.ลาวได้กวาดล้างสิ่งที่เป็นลักษณะของระบอบศักดินาหรือที่เรียกว่าระบอบเก่าและขัดต่อวัฒนธรรมของสปป.ลาว เช่น การสั่งห้ามฟังวิทยุจากประเทศไทยและเพลงตะวันตก ห้ามประชาชนชายไว้ผมยาว นุ่งกางเกงยีนส์ ส่วนผู้หญิงให้นุ่งเฉพาะผ้าซิ่นเท่านั้น รวมทั้งให้กวาดล้างแหล่งการพนันต่างๆ ฮิปปี้และโสเภณี ตลอดจนภาพเปลือยและสิ่งที่แสดงถึงความเป็นตะวันตก และมีการจัดส่งประชาชนบางกลุ่มที่นิยมตะวันตกไปอบรม สัมมนา นอกจากนี้ยังให้ประชาชนเรียนรู้และปลูกฝังอุดมการณ์สังคมนิยมในแนวทางเดียวกัน[2]

สื่อทางด้านบทเพลงและเรื่องสั้นเป็นส่วนหนึ่งที่รัฐบาล สสป.ลาวนำมาใช้เพื่อปลุกจิตสำนึกและปลูกฝังอุดมการณ์การสร้างวัฒนธรรมชาติ เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่าย เพลิดเพลินและประชาชนไม่รู้สึกว่าถูกบังคับ บทเพลงที่นำมาใช้เป็นบทเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมที่มีเนื้อหาไม่ขัดต่อระบอบสังคมนิยมและประเพณีของลาว และที่เกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว[3] เช่น เพลง *กุหลาบปากซัน ไทยดำรำพัน จำปาเมืองลาว เวียงจันทน์ขวัญใจ กุหลาบหลวงพระบาง และเชียงขวางแดนงาม*[4] รวมถึงบทเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อใช้ในการรณรงค์และปลุกระดมในกลุ่มขบวนการปะเทดลาวในช่วงสงคราม ซึ่งเนื้อหาจะเน้นที่การปลุกระดม เสียสละ ความรักชาติ ต่อสู้กับฝ่ายสหรัฐอเมริกา เนื้อหาบางตอน เช่น “พี่น้องทั่วท้องคนลาว รีบฟ้าว*ลุกขึ้นทันที โจมตีฝรั่ง**โหดร้าย ฝรั่งทำลายลูกจ้างของมัน รีบฆ่าฟันศัตรูของชาติ เอกราชต้องได้แน่นอน” และหลายๆเพลง เช่น *เพลงชีวิต*

---

[1]ไกสอน พมวิหาน. (1987). *นิพนเลือกเฟ้น2 เกี่ยวกับการสร้างเสดถะกิดในสะไหมข้ามผ่านก้าวขึ้นสังคมนิยม* หน้า 62-63.

[2]บุญปลูก ส่วนพงษ์. (2521). *ทางสูญสิ้นเสรีภาพ ชีวิตภายใต้ลัทธิคอมมิวนิสต์ในลาว*. หน้า 299 – 300.

[3]ไชยะสิน สีโคตจุนนะมาลี. (2005, 12 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย ภูเบศ ศุภพิพัฒน์, ที่กระทรวงวัฒนธรรม เวียงจันทน์ สปป.ลาว.

[4]จันทอน ทัมมะเทโว. (2005). *อะมะตะเพลงลาว*. หน้า 2,17,37,98.

*แปลว่า รวดเร็ว

**ภาษาลาว ฝรั่ง หมายถึง ฝรั่งเศส

นักกู้ชาติ สายใจลาว-เวียดนาม[1] *ต่อต้าน แดนแห่งอิสระ* เป็นต้น รวมแล้วมีจำนวนมากกว่า 200 เพลง ที่มีการนำเสนอผ่านสถานีวิทยุ การกระจายเสียงตามสายรวมในหมู่บ้านต่างๆ นำเสนอในงานรื่นเริงประจำปีหรืองานประชุมสัมมนาของประชาชนที่มีการจัดขึ้นทุกสัปดาห์

ทางด้านเรื่องสั้นได้เผยแพร่ในสื่อของรัฐบาลลาวซึ่งผลิตหนังสือพิมพ์ และวารสารหลายฉบับขึ้นมาเช่น *วันนะสิน* ซึ่งเป็นวารสารเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ ฯลฯ และ*หนังสือพิมพ์ประชาชน*เพื่อเป็นกระบอกเสียงของรัฐ รวมไปถึงหนังสือประเภทเรื่องสั้นต่างๆ ที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว หรือความรักของครอบครัว พี่น้อง แต่ก็ต้องมีความเสียสละ รักชาติ ต่อสู้กับจักรวรรดินิยม เชื่อมั่นในพรรคประชาชนลาวและรัฐบาล สปป.ลาว เช่น “นางเป็นกำพร้าอยู่กับอาซึ่งเป็นนางหม้ายตั้งแต่น้อย ... ถ้าบ่มีการปฏิวัติ บ่มีการนำอันฉลาดส่องใสของศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาวแล้ว บ้านเกิดเมืองนอนของนางก็จะบ่ได้รับการปลดปล่อย”[2] ในปีหนึ่งๆมีเรื่องสั้นมากกว่า 100 เรื่อง ซึ่งได้ตีพิมพ์เป็นหนังสือ รวมทั้งพิมพ์เผยแพร่ตามหนังสือพิมพ์ประจำวันหลายฉบับและวารสารประจำเดือน[3] เรื่องเด่นๆ เช่น *ลูกสาวของพรรค* ของ สุวันทอน บุบผานุวง[4] หนังสือหนังสือพิมพ์ และวารสารเหล่านี้จะถูกนำไปแจกจ่ายไว้ตามหอสมุดต่างๆ สถานที่ราชการ หมู่บ้าน รวมถึงโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและนักเรียนได้อ่าน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ทั้งนี้บทเพลงและเรื่องสั้นจะให้นิยามของวัฒนธรรมชาติใกล้เคียงกัน คือ ประเทศลาวเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีการต่อสู้เพื่อเอกราช มีศิลปวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่จะต้องถูกรักษาไว้ มีพรรคและรัฐบาลที่จะนำประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ประชาชนมีเสรีภาพ ไม่มีการกดขี่ข่มเหงเหมือนเช่นที่ผ่านมา และประชาชนลาวมีจิตใจที่ดีงาม มีความเมตตากรุณา[5] เรื่องสั้น

การสร้างวัฒนธรรมชาติของรัฐบาลมีการแสดงให้เห็นถึงมิตรและศัตรูให้เห็นอย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้เห็นภาพอย่างชัดเจน รวมถึงภาพลักษณ์ของคนลาว เรื่องการแต่งกายและการยึดมั่นในวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นในแบบเรียน เรื่องสั้นและบทเพลง เพื่อให้ประชาชนซึมซับและรับทราบนโยบายเหล่านั้น โดยเฉพาะเยาวชนรุ่นใหม่ แม้ภายหลัง ค.ศ. 1986 รัฐบาลลาวจะเปิดประเทศมีสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการค้ากับประเทศตะวันตกแล้ว แต่บทเพลง และเรื่องสั้นเหล่านั้นยังคงถูก

---

[1]*หวนคืนมูลเชื้อปะติวัด2*. (มปป). (วีดิทัศน์).

[2]อุมารินทร์ ตุลารักษ์. (2548). *ชาติในวรรณกรรมลาวหลังการปฏิวัติ ค.ศ. 1975*. วารสารลุ่มน้ำโขง กย.-ธค. 2548. หน้า128.

[3]เกียงแก้ว นวนนะวง, ทองเสี่ยน ลาดวงสา, สมไพ วิไลสัก, นวนสี อิมมาลา, คำผูย โพทิสาน, นู ไชยะสิดทิวง และ ไมสอน ดวงพะสี. (2001). *วันนะคะดีลาว 630LI222 วิทยาไลวิทยาสาดพื้นถาน*. หน้า 113.

[4]อุมารินทร์ ตุลารักษ์. (2548). *เล่มเดิม*. หน้า127-133.

[5]*แหล่งเดิม*. หน้า 139-140.

ใช้เป็นส่วนประกอบในการสร้างวัฒนธรรมชาติลาวอยู่เสมอมา แม้จะมีการขยายแนวเรื่องสั้นออกเป็นภาพสะท้อนชีวิตในยุคใหม่มากขึ้นก็ตาม

การที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา บทเพลง, เรื่องสั้นและวัฒนธรรมชาติของสปป.ลาวช่วงแรก (ค.ศ. 1975 -1986) เนื่องจากเป็นช่วงที่ สปป.ลาวเริ่มก่อตั้ง และสิ้นสุดสงครามกลางเมือง เป็นช่วงที่รัฐบาล สปป. ลาว เริ่มสร้างสังคมในระบอบสังคมนิยมในแบบที่ต้องการ และปิดประเทศยุติความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศประชาธิปไตย เพราะหลังจาก ค.ศ. 1986 แล้ว รัฐบาลลาวนำนโยบายจินตนาการใหม่ (New Economic Mechanism: NEM) เข้ามาใช้ตามแบบสหภาพโซเวียตและเวียตนาม มีการเปิดความสัมพันธ์และการค้าระหว่างประเทศในระบอบประชาธิปไตย และมีการเปิดรับการลงทุนจากประเทศในระบบทุนนิยมมากขึ้น ทำให้มีการผ่อนคลายกรอบการเขียนเรื่องสั้นแบบสังคมนิยมมาเน้นภาพสังคมลาวสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นการเจริญทางด้านวัตถุแบบแผนสมัยใหม่มากขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง บทเพลง, เรื่องสั้นและวัฒนธรรมชาติของสปป.ลาวช่วงแรก (ค.ศ. 1975-1986) ยังไม่มีผู้ทำการวิจัยโดยตรง แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ประกอบการศึกษา คือ

อุมารินทร์ ตุลารักษ์. (2548). *ชาติในวรรณกรรมลาวหลังการปฏิวัติ ค.ศ. 1975. วารสารลุ่มน้ำโขง* กย.- ธค. 2548. ศึกษาเกี่ยวกับชาติกับวรรณกรรมลาว ภายหลังการปฏิวัติ ค.ศ. 1975 จนถึงปัจจุบัน โดยงานวิจัยนี้ได้ศึกษาเนื้อหาและบทความในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชาติในความต้องการของรัฐบาลลาว เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมของชนในชาติ

วิยะดา พรหมจิตต์. (2541). พัฒนาการเรื่องสั้นลาว: ความสัมพันธ์กับสังคม. เนื้อหาศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสั้นของลาวในยุคต่างๆ เนื้อหาของเรื่องสั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมในช่วงนั้นๆ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์นโยบายวัฒนธรรมชาติของรัฐบาล สปป.ลาว ช่วงแรก จากบทเพลง เรื่องสั้น ช่วง ค.ศ. 1975-1986
2. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของบทเพลง เรื่องสั้น และวัฒนธรรมชาติ ของ สปป.ลาว ช่วง ค.ศ. 1975-1986

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้เข้าใจปัจจัยที่ก่อให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมชาติของรัฐบาล สปป.ลาว
2. งานวิจัยนี้จะทำให้เข้าใจพื้นฐานของสังคมภายใต้การปกครองแบบสังคมนิยมของ สปป.ลาวในช่วง ค.ศ. 1975-1986

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตการศึกษาจะศึกษาบทเพลง เรื่องสั้นและวัฒนธรรมชาติของ สปป.ลาวช่วงแรก (ค.ศ. 1975-1986) บทเพลงที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด 10 บทเพลง เป็นบทเพลงที่มีตั้งแต่งขึ้นก่อนช่วงเวลา ค.ศ. 1975 และแต่งในช่วง ค.ศ. 1975 แต่บทเพลงทั้งหมดนำมาเผยแพร่ในช่วงเวลา ค.ศ. 1975 เป็นต้นไป เป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยม เป็นที่รู้จักของประชาชนลาวทั่วไป เนื้อหาเป็นที่ประทับใจประชาชน ปัจจุบันยังสามารถหาฟังได้ในประเทศลาว และมีการจัดทำเป็นรูปแบบวีซีดีคาราโอเกะเผยแพร่ทั่วไป

บทเพลง 10 บทเพลง คือ

1. ต่อต้าน
2. แดนแห่งอิสระ
3. บุญคุณพรรค
4. ซมเซยซัยซนะน้ำบาก
5. ชีวิดนักกู้ซาด
6. ปากเซแดนงาม
7. พอนปีใหม่
8. สะหวันนะเขตอาดหาน
9. ฮักสีพันดอน
10. เผ่าลาวเอย

งานวิจัยนี้ได้นำเรื่องสั้นมาวิเคราะห์ทั้งหมด 10 เรื่อง เรื่องสั้นเหล่านี้มีเนื้อหาที่มีเรื่องราวหลากหลาย ทั้งสงคราม อุดมการณ์การทางสังคมนิยม ความขัดแย้งระหว่างระบอบเก่ากับระบอบใหม่ รวมถึงนักเขียนหลายคนเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักในวงการนักเขียนลาว เช่น บุนทะนอง ชมไชผล และ พ. พวงสะบา และปัจจุบันบางคนได้รับรางวัลซีไรท์ เช่น บุนเสิน แสงมะนี (ค.ศ. 2005) และสุวันทอน บุบผานุวง (ค.ศ. 2000)

เรื่องสั้น 10 เรื่อง คือ

1. ลูกสาวของพรรค
2. คำสารภาพของคนรัก
3. รักร่วมอุดมคติ
4. รอยยิ้มแห่งความหวัง
5. ชีวิตใหม่ที่บ้านนา
6. เลือดปะติวัด
7. ชะตาชีวิต
8. หาดดอนจัน
9. รอยยิ้มบนทุ่งนา
10. ครูอาสาสมัคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยการศึกษาข้อมูลที่เป็นเอกสารชั้นต้นร่วมกับเอกสารชั้นรอง บทเพลงและวรรณกรรมของ สปป.ลาว ในช่วง ค.ศ. 1975-1986 การสัมภาษณ์ชาวลาวร่วมสมัย และนำเสนอผลการศึกษาโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. หอสมุดแห่งชาติลาว เวียงจันทน์
2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว (ดงโดก)
3. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. สำนักหอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี
5. สำนักหอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. คนลาวที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายและร่วมสมัยในช่วงเวลานั้น

บทที่ 1
สถานการณ์ของลาวก่อน ค.ศ. 1975

ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 13 ดินแดนลาวประกอบด้วยรัฐอิสระเล็กๆหลายรัฐ จนกระทั่ง ค.ศ. 1353 รัฐอิสระต่างๆถูกรวบรวมเข้ามาเป็นอาณาจักรล้านช้างโดยเจ้าฟ้างุ้ม ที่ได้รับความช่วยเหลือจากอาณาจักรขอม ได้รวบรวมเมืองต่างๆบริเวณแม่น้ำโขงทางตอนใต้ของสิบสองปันนา จนถึงตอนเหนือของกัมพูชา ทางภาคตะวันตกติดกับอาณาจักรล้านนาหรือเชียงใหม่ ภาคตะวันออกติดกับอาณาจักรอันนัม และจามปา อาณาจักรล้านช้างในขณะนั้นถือได้ว่าเป็นอาณาจักรใหญ่แห่งหนึ่งในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้[1]

อาณาจักรล้านช้างรุ่งเรืองสูงสุดสมัยเจ้าสุริยวงศา (ค.ศ.1638 – 1695) เมื่อเจ้าสุริยวงศาสิ้นพระชนม์ใน ค.ศ. 1695 บ้านเมืองเกิดความวุ่นวาย มีการแย่งชิงบัลลังก์ระหว่างขุนนางด้วยกัน จนกระทั่งอาณาจักรแตกแยกออกเป็น 3 อาณาจักรคือ เวียงจันทน์ หลวงพระบาง และจำปาสัก ทำให้อาณาจักรล้านช้างอ่อนแอลง กระทั่งใน ค.ศ. 1778 สมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีของไทย อาณาจักรล้านช้างทั้ง 3 ได้ตกเป็นประเทศราชของไทย[2]

ภาพประกอบ 1 แผนที่ประเทศลาว

ที่มา: http://www.appliedlanguage.com/maps_of_the_world/map_of_laos.gif (Online)

---

[1]ดี.อี.จี.ฮอลล์. (2522). *ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 2*. หน้า 325.

[2]สมชาย นิลอาธิ. (2545). *ประวัติศาสตร์ฉบับกระทรวงศึกษาธิการ ลาว*. หน้า 15-18.

ขณะที่ตกเป็นประเทศราชของไทย อาณาจักรล้านช้างทั้ง 3 แห่งยังตกอยู่ใต้อำนาจของอาณาจักรอื่นๆอีก เช่น หลวงพระบางได้ส่งบรรณาการแก่จีน และเวียดนาม หัวเมืองลาวบางเมืองเช่น หัวพันทั้งห้าทั้งหก คำม่วน และแคว้นพวนที่มีเชียงขวางเป็นศูนย์กลางอำนาจได้ส่งบรรณาการให้แก่เวียดนามด้วย[1]

หลังจากฝรั่งเศสปกครองเวียดนามและกัมพูชาใน ค.ศ. 1883 ฝรั่งเศสเริ่มแทรกแซงเข้ามาในดินแดนลาว เพื่อผลประโยชน์ทางการค้าบริเวณหัวเมืองตามฝั่งแม่น้ำโขง[2] และเป็นการป้องกันการขยายอำนาจของอังกฤษที่ยึดครองพม่าได้แล้วและอาจขยายอำนาจต่อมายังลาว เป็นเหตุให้เกิดข้อพิพาทกับไทยและนำไปสู่วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ซึ่งฝรั่งเศสได้ใช้เรือปืนปิดปากแม่น้ำเจ้าพระยา และบีบให้รัฐบาลไทยยอมทำสนธิสัญญาฝรั่งเศส – สยาม (The Franco – Siamese Treaty) ในวันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 1893[3] โดยไทยต้องยอมรับสิทธิของฝรั่งเศสเหนือดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงทั้งหมด และต้องถอนทหารไทยออกจากเขต 25 กิโลเมตรของฝั่งขวาแม่น้ำโขง รวมทั้งในเสียมราฐ และพระตะบอง[4] ทำให้ลาวได้พ้นจากอำนาจการปกครองของไทยไปอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส และฝรั่งเศสได้ผนวกลาวเป็นหนึ่งในห้าของเขตปกครองอินโดจีน ได้แก่ เขมร ตังเกี๋ย อันนัม และ โคชินจีนในเวียดนามเหนือ[5]

ลาวภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส 1893 - 1954

เมื่อฝรั่งเศสเข้ามาปกครองลาว ฝรั่งเศสได้มีการจัดเก็บภาษี เกณฑ์แรงงาน ออกกฎหมายให้พลเมืองชายของลาวทุกคนที่มีอายุระหว่าง 18-60 ปี ทำงานให้ฝรั่งเศสอย่างต่ำ 100 วันต่อปี หากไม่ได้ต้องหาคนอื่นไปทำแทน มิฉะนั้นจะต้องถูกจำคุก ผู้เกณฑ์แรงงานต้องเตรียมอาหารและยารักษาโรคไปเองเพราะทางฝรั่งเศสไม่ได้จัดให้ นอกจากนี้พลเมืองลาวยังต้องถูกเกณฑ์ไปทำงานรับจ้างให้แก่ฝรั่งเศสคนละ 3 ครั้งต่อปี ครั้งละ 16 วัน ทำให้ปีหนึ่งพลเมืองชายของลาวต้องทำงานให้กับฝรั่งเศสนานกว่าครึ่งปี งานส่วนใหญ่คือการใช้แรงงาน เช่น การก่อสร้างค่ายทหาร สนามบิน สะพาน ถนน และอาคารราชการ[6]

การเกณฑ์แรงงานอย่างหนักทำให้เกิดการต่อต้านฝรั่งเศสจากชาวลาวขึ้นหลายครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาวบ้าน ที่รวบรวมพรรคพวกกันเอง ยุทธวิธีและอาวุธที่ใช้ต่อสู้ก็ใช้เท่าที่สามารถหาได้

---

[1]สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *บทบาททางการเมืองของเจ้าสุภานุวงศ์*. หน้า 7.

[2]ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *อินโดจีนในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. หน้า 9.

[3]จิราภรณ์ สถาปนะวรรธนะ. (2523). *วิกฤตการณ์ สยาม ร.ศ. 112*. หน้า 308.

[4]*แหล่งเดิม*. หน้า 320-324.

[5]แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว*. หน้า 50.

[6]สุวิทย์ ธีรศาศวัต. (2543). *ประวัติศาสตร์ลาว 1779-1975*. หน้า 228.

ต่างคนต่างทำ จึงขาดเอกภาพและยุทธวิธีที่ดีในการต่อต้านฝรั่งเศส ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มต่อต้านฝรั่งเศส เช่น พ่อกระดวด องค์แก้ว องค์กมมะดำ และเจ้าฟ้าปาไจ[1] ส่วนใหญ่ฝรั่งเศสมีกองทัพที่ผ่านการฝึกฝนในการรบและใช้อาวุธได้เป็นอย่างดีทำให้สามารถปราบปรามกลุ่มผู้ต่อต้านได้ทั้งหมด

การต่อต้านฝรั่งเศสของกลุ่มชาวบ้านของลาว แม้จะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากขาดการรวมตัว แต่ละกลุ่มต่างคนต่างทำ แต่ก็เป็นการปลุกความเป็นชาตินิยมให้แก่ชาวลาวในรุ่นต่อมาในการต่อสู้เพื่อปลดปล่อยลาวจากฝรั่งเศส เช่น ขบวนการลาวอิสระ

ขบวนการลาวอิสระ

ในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง เดือนมีนาคม ค.ศ. 1945 กองทัพญี่ปุ่นได้เข้ายึดอำนาจในอาณานิคมอินโดจีนจากรัฐบาลของฝรั่งเศส ทำให้ประเทศในอินโดจีนประกาศเอกราช แต่ในเดือนสิงหาคมปีเดียวกัน ญี่ปุ่นได้ประกาศยอมแพ้สงครามต่อฝ่ายสัมพันธมิตร ทำให้กลุ่มผู้นำลาวชาตินิยมรู้ว่าฝรั่งเศสจะต้องกลับมามีอำนาจในลาวอีกครั้ง จึงร่วมกันก่อตั้งขบวนการลาวอิสระขึ้น ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 เพื่อต่อสู้กับฝรั่งเศส โดยผู้นำที่ร่วมก่อตั้งมีทั้งกลุ่มเชื้อพระวงศ์ เช่น เจ้าเพดชะราด เจ้าสุวันพูมา เจ้าสุพานุวง* และชนชั้นกลางที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตก เช่น อุ่น ชนะนิกร กระต่าย โดนสโลลิด นายพลสิงกะโป สีโคดจุนนะมาลี[2]

---

[1]สมชาย นิลอาธิ. (2545). *เล่มเดิม*. หน้า 35-44.

*ทั้ง 3 พระองค์เป็นพระโอรสของเจ้ามหาอุปราชบุนคง 2 พระองค์แรกประสูติจากเจ้าทองสี ส่วนเจ้าสุพานุวงประสูติจากหม่อมคำอ้วน

[2]สุวิทย์ ธีรศาศวัต. (2543). *เล่มเดิม*. หน้า 290.

ภาพประกอบ 2 เจ้าเพดชะราด (คนกลาง)

ที่มา: http://data.bachkhoatoanthu.gov.vn/data/dic/images/5_11158_1632824394379375000.JPG (Online).

ภาพประกอบ 3 เจ้าสุพานุวง ผู้นำคนสำคัญของขบวนการปะเทดลาว

ที่มา: http://data.bachkhoatoanthu.gov.vn/data/dic/images/5_11158_1632824394379375000.JPG (Online).

ภาพประกอบ 4 เจ้าสุวันพูมา

ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Souvanna_Phouma (Online)

แต่ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มลาวอิสระ คือกลุ่มที่นำโดย เจ้ามหาชีวิตสีสะหว่างวง และเจ้าบุนอุ้ม ณ จำปาสัก โดยประกาศยืนยันว่าสภาพการอารักขาของฝรั่งเศสยังอยู่ ทำให้มีความขัดแย้งกันเองเกิดขึ้น

ใน ค.ศ. 1946 ฝรั่งเศสได้กลับเข้ามามีอำนาจในลาวอีกครั้งหนึ่ง ทางภาคเหนือฝรั่งเศสได้ส่งหน่วยคอมมานโดไปที่เมืองพนสวรรค์ และเชียงขวาง ส่วนทางใต้กองทัพฝรั่งเศสได้รับการสนับสนุนจากเจ้าบุนอุ้ม ณ จำปาสักในการนำทหารลาวเข้าร่วมรบ[1] การต่อสู้ระหว่างรัฐบาลลาวอิสระและฝรั่งเศสเกิดขึ้นในหลายเมืองสำคัญๆ เช่น ท่าแขก สะหวันเขต ขบวนการลาวอิสระมีเจ้าสุพานุวงเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด ฝ่ายฝรั่งเศสได้ยึดแขวงพงสาลีทางภาคเหนือไว้ได้และยังได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าบุนอุ้ม ณ จำปาสัก ในการยึดดินแดนภาคใต้ จนสามารถยึดที่ราบสูงและทางหลวงหมายเลข 9 อันเป็นยุทธศาสตร์ที่เชื่อมลาวภาคกลางกับเวียดนาม และเมืองสะหวันเขตไว้ได้

อย่างไรก็ตามการสู้รบที่เมืองท่าแขกซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของภาคกลางตอนล่างนั้น ฝ่ายลาวอิสระได้อาวุธจำนวนหนึ่งจากทหารญี่ปุ่นและกลุ่มเสรีไทย อีกทั้งยังมีกำลังทหารทั้งชาวลาวและเวียดนามทำให้สามารถยืนหยัดต่อสู้กับฝรั่งเศสได้ระยะหนึ่ง การรบในเขตนี้ช่วงแรกเจ้าสุพานุวงและนายพลสิงกะโปได้นำทหารลาวโจมตีฝรั่งเศสด้วยตนเอง มีการขุดสนามเพลาะเป็น 3 วงแหวนซ้อนกันเพื่อป้องกันเมืองท่าแขก

---

[1]สุวิทย์ ธีรศาศวัต. (2543). *ประวัติศาสตร์ลาว 1779 – 1975.* หน้า 293.

ในวันที่ 21 มีนาคม ค.ศ. 1946 ฝรั่งเศสได้โจมตีเมืองท่าแขกครั้งใหญ่ กองทหารฝรั่งเศสประกอบด้วยทหารฝรั่งเศส ทหารแขกดำและทหารลาวจำนวนหนึ่ง มีรถหุ้มเกราะ 2 หมู่ ปืนใหญ่ 2 หมวด และเครื่องบิน 7 ลำ ทิ้งระเบิดและยิงกราด ทหารลาวพยายามต่อสู้อย่างแข็งขัน แต่ด้วยอาวุธที่เหนือกว่าของฝรั่งเศสทำให้ทหารลาวและประชาชนเสียชีวิตประมาณ 3,600 คน[1] ทหารลาวแตกหนีข้ามแม่น้ำโขงมาฝั่งนครพนม เจ้าสุพานุวงก็ได้รับบาดเจ็บขณะข้ามแม่น้ำโขงด้วย จนในที่สุดวันที่ 24 เมษายน ค.ศ. 1946 ทหารลาวอิสระที่เวียงจันทน์ก็พ่ายแพ้แก่ฝรั่งเศส ทำให้คณะรัฐมนตรีของรัฐบาลลาวอิสระต้องอพยพหนีมาอยู่ฝั่งไทย

หลังจากพ่ายแพ้แก่ฝรั่งเศสแล้ว รัฐบาลลาวอิสระได้อพยพมาตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นในประเทศไทยที่จังหวัดหนองคาย โดยอาศัยบ้านของขุนสีมะ สิงห์สวัสดิ์ อดีตปลัดจังหวัดเป็นศูนย์กลาง เจ้าสุพานุวงเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลนครพนม เมื่ออาการดีขึ้นจึงเดินทางกลับมาร่วมกับรัฐบาลพลัดถิ่นที่หนองคาย ขณะที่นายพลสิงกะโปซึ่งข้ามมาอยู่นครพนมก็รวบรวมทหารลาวเป็นกลุ่มๆในฝั่งไทย

กองกำลังทหารลาวอิสระกระจายเป็นกองพันอยู่ตามเขตชายแดนไทยลาว และตามแขวงต่างๆในลาว กองกำลังเหล่านี้มีเจ้าสุพานุวงเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด เมื่อทางฝรั่งเศสทราบว่าไทยให้ที่พักพิงแก่ผู้นำของกลุ่มลาวอิสระ จึงเรียกร้องให้รัฐบาลไทยปลดอาวุธกองกำลังพลัดถิ่นและผลักดันไม่ให้อยู่ใกล้เขตแนวแม่น้ำโขง ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงให้รัฐบาลลาวพลัดถิ่นย้ายไปอยู่ที่กรุงเทพฯ และจัดบ้านพักให้อยู่ 3 หลัง คือ บ้านไชโย ข้างสถานีรถไฟหัวลำโพง บ้านคิงดลที่ศาลาแดง และบ้านทุ่งมหาเมฆ บุคคลสำคัญในคณะรัฐบาลลาวพลัดถิ่นมีเจ้าเพชชะราดเป็นประมุขแห่งรัฐ พะยาคำม้าว วิไลเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีคือ เจ้าสุพานุวง เจ้าสุวันพูมา กะต่าย โดนสโลลิด และอุ่น ชะนะนิกอน

นายกรัฐมนตรีไทยขณะนั้นคือ นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งมีนโยบายสนับสนุนการกู้เอกราชของประเทศเพื่อนบ้าน ได้แอบส่งอาวุธให้เวียดนามกู้ชาติและกัมพูชา ส่วนรัฐบาลลาวอิสระ ไทยได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านอาวุธ ที่พัก และฐานปฏิบัติการ ต่อมานายกรัฐมนตรีไทยได้เปลี่ยนเป็นหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ซึ่งก็ยังคงมีความเข้าใจเห็นใจรัฐบาลพลัดถิ่น และได้จัดงบประมาณช่วยเหลือจำนวนหนึ่งให้กลุ่มลาวพลัดถิ่นอย่างลับๆ[2]

ในวันที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ. 1947 พลโท ผิน ชุณหะวัน ได้ทำรัฐประหารโค่นรัฐบาลหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ทำให้นายปรีดี พนมยงค์ ต้องหลบหนีออกจากประเทศไทย ต่อมาจอมพล ป. พิบูลสงครามขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งและสั่งยกเลิกความช่วยเหลือแก่รัฐบาลลาวพลัดถิ่น ทำให้รัฐบาลลาว

---

[1]สุพจน์ ด่านตระกูล. (2540). *นายพลสิงกะโป กับการอภิวัฒน์ในประวัติศาสตร์ลาว*. หน้า 66-79.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 66-79.

พลัดถิ่นขาดแคลนเงินทุน ต้องอยู่อย่างอดอยาก บางคนต้องทำงานทอผ้า เขียนบทความให้หนังสือพิมพ์ ทำงานล้างจานในโรงแรม ส่วนเจ้าสุวันพูมาก็ต้องทำงานกับการไฟฟ้าไทย[1]

ระหว่างที่รัฐบาลลาวพลัดถิ่นอยู่ในไทย เจ้าสุวันพูมาและเจ้าสุพานุวงได้ขอความช่วยเหลือจากนายแสตนตัน เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยให้ช่วยเหลือไกล่เกลี่ยเพื่อให้ฝรั่งเศสยอมมอบเอกราชแก่ลาว แต่สหรัฐอเมริกาบอกว่าเป็นเรื่องภายในของลาว จึงไม่อยากเข้าไปเกี่ยวข้อง[2]

ฝรั่งเศสพยายามสลายกลุ่มรัฐบาลพลัดถิ่น โดยการประกาศนิรโทษกรรมพวกลาวอิสระที่ยอมเดินทางกลับ และเสนอตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลที่ฝรั่งเศสเป็นผู้จัดตั้ง และให้เงินอีกคนละ 80,000 กีบ รวมถึงใช้หนี้ในช่วงที่อยู่ประเทศไทยให้ด้วย[3]

ข้อเสนอของฝรั่งเศสทำให้รัฐบาลลาวพลัดถิ่นแตกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าเพดชะราด ที่ไม่ยอมก้มหัวให้ฝรั่งเศสและไม่ต้องการรับความช่วยเหลือจากคอมมิวนิสต์ จึงไม่เดินทางกลับลาว และยังคงพักอยู่ที่กรุงเทพ กลุ่มเจ้าสุวันพูมา กะต่าย โดนสโลสิด และผุย ชะนะนิกอน ยอมเดินทางกลับไปร่วมมือกับฝรั่งเศสที่เวียงจันทน์ และกลุ่มเจ้าสุพานุวง นายพลสิงกะโป และพูมี วงวิจิด ที่ไม่เข้าร่วมและจะต่อสู้กับฝรั่งเศสต่อไป ได้รับความช่วยเหลือจากพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนผ่านทางเวียดนาม[4]

ในที่สุดวันที่ 25 ตุลาคม ค.ศ. 1948 พระยาคำม้าว วิไล นายกรัฐมนตรีรัฐบาลลาวพลัดถิ่นประกาศยุบรัฐบาลพลัดถิ่นและเดินทางกลับประเทศลาว ฝรั่งเศสได้แต่งตั้งเจ้าบุนอุ้ม ณ จำปาสัก เป็นนายกรัฐมนตรีเพื่อตอบแทนความดีความชอบที่เป็นคนเจรจาให้รัฐบาลลาวพลัดถิ่นสลายตัว[5]

การแตกแยกทางความคิดภายในของกลุ่มผู้นำของรัฐบาลลาวพลัดถิ่น และการแทรกแซงของต่างประเทศทำให้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้นหลังจากได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส

กลุ่มแนวลาวอิสระ หรือขบวนการปะเทดลาว

กลุ่มผู้นำของรัฐบาลลาวพลัดถิ่นส่วนใหญ่เดินทางกลับเวียงจันทน์ แต่กลุ่มเจ้าสุพานุวงได้ดำเนินการต่อต้านฝรั่งเศสในหลายพื้นที่ เช่น เจ้าสุพานุวง และพูมี วงวิจิด ได้ปลุกระดมชาวลาวอยู่ตามชายแดน เขตแขวงไชยบุรี นายพลสิงกะโป ได้เคลื่อนไหวในแขวงคำม่วนและสะหวันเขต ไกสอน

---

[1]สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 33.

[2]สุพจน์ ด่านตระกูล. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 87-88.

[3]Geoffrey C.Gunn. (1988). *Political Struggle in Laos (1930 – 1954)*. Pp. 209-210.

[4]สุวิทย์ ธีรศาศวัต. (2543). *เล่มเดิม*. หน้า 301.

[5]สุพจน์ ด่านตระกูล. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 89.

พมวิหาน เคลื่อนไหวในแขวงซำเหนือและหัวพัน หนูฮัก พูมสะหวัน เคลื่อนไหวในแขวงเชียงขวาง และคำไต สีพันดอน เคลื่อนไหวในแขวงจำปาสักและสาละวัน ฯลฯ[1]

วันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ. 1950 กลุ่มผู้นำลาวรักชาติได้ก่อตั้งขบวนการปะเทดลาว หรือแนวลาวอิสระ จากการประชุมใหญ่ในเขตที่มั่นแห่งหนึ่งในภาคเหนือของเวียดนาม มีผู้แทนชนชาติ ชนเผ่า และขบวนการต่อสู้ต่างๆ จำนวน 150 คน

หลังจากฝรั่งเศสพ่ายแพ้ในสงครามเดียนเบียนฟูในวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ. 1954 ทำให้ฝรั่งเศสต้องคืนเอกราชให้แก่ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ลาวได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสในวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ. 1954 และเกิดช่องว่างทางอำนาจขึ้นในอินโดจีน เพราะกลุ่มขบวนการชาตินิยมที่ต่อต้านฝรั่งเศสใน 3 ประเทศ ส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือจากสหภาพโซเวียตและจีน

เวียดนามได้รับเอกราชและได้แบ่งเป็นเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ เวียดนามเหนือมีโฮจิมินส์เป็นผู้นำและได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต ส่วนเวียดนามใต้มีโง ดินห์เดียม เป็นผู้นำโดยได้การสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาซึ่งหวั่นวิตกกับการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ในเอเชีย ตามทฤษฎีโดมิโนที่ว่าหากเวียดนามใต้กลายเป็นคอมมิวนิสต์แล้ว กัมพูชา ลาว ไทย มลายู จะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ไปด้วย[2]

ส่วนราชอาณาจักรลาวภายหลังได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส กลุ่มที่เข้ามากุมอำนาจในรัฐบาลลาวได้แก่กลุ่มที่เคยได้รับการสนับสนุนจากฝรั่งเศสเก่า รวมถึงสหรัฐอเมริกาที่เข้าร่วมสนับสนุนเพราะหวาดเกรงการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ เพราะประเทศลาวเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในสงครามนี้ เนื่องจากทางเวียดนามเหนือได้ลำเลียงกำลังคนและอาวุธยุทโธปกรณ์ไปยังเวียดนามใต้ ให้กับกลุ่มเวียดกงโดยผ่านทางลาวหรือที่เรียกว่า“เส้นทางโฮจิมินห์” ขณะเดียวกันกลุ่มขบวนการปะเทดลาวที่ต่อสู้เพื่อเอกราชจากฝรั่งเศสไม่มีอำนาจในการบริหารประเทศ แต่ได้รับการสนับสนุนจากเวียดนามเหนือและสหภาพโซเวียต ทำให้เกิดความขัดแย้งทางแนวความคิดทางการเมืองขึ้นและเกิดเป็นสงครามกลางเมืองขึ้นในลาว

ลาวหลังได้รับเอกราช 1954 - 1975

ฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ที่มีกลุ่มผู้นำคือ กระต่าย โดนสโลลิด นายพลพูมี หน่อสะหวัน ผุย ชนะนิกอน เจ้าบุนอุ้ม ณ จำปาสัก นายพลวังเปา รวมถึงเจ้าสุวันพูมาที่เคยวางตัวเป็นกลาง มีอาณาเขตอยู่ในกำแพงนครเวียงจันทน์และแขวงอื่นๆโดยเฉพาะที่ติดกับประเทศไทย อาณาเขตของฝ่ายรัฐบาล

---

[1]สุทันต์ มั่นไธสง. (2539). *ขบวนการกู้ชาติลาว : ศึกษากรณี “ลาวอิสระ” ระหว่าง ค.ศ. 1945-1949.* หน้า 191.

[2]พยนต์ ทิมเจริญ. (2537). *สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว “การเมืองการปกครอง”.* หน้า 21.

เวียงจันทน์มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม โดยสหรัฐอเมริกาและไทยเข้ามาลงทุนทำธุรกิจในลาวเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดบริษัทเอกชนต่างๆ เช่น บริษัทประกันภัย ธนาคาร บริษัทสินค้านำเข้า ฯลฯ

ในขณะที่ฝ่ายซ้ายหรือขบวนการปะเทดลาวมีผู้นำ เช่น เจ้าสุพานุวง ไกสอน พมวิหาน และพูมี วงวิจิด มีอาณาเขตหลักอยู่ที่แขวงซำเหนือและพงสาลี มีเศรษฐกิจแบบรวมหมู่ จัดตั้งสาธารณสุขและโรงพยาบาล มีการตั้งสำนักงานวัฒนธรรม โรงเรียน โรงพิมพ์ และสำนักพิมพ์ลาวรักชาติ สำนักงานแถลงข่าว และการเรียนการสอนในโรงเรียนและการพิมพ์หนังสือต้องสอดคล้องกับนโยบายที่พรรคกำหนด[1]

การก่อตั้งพรรคประชาชนลาวและการขยายแนวร่วมประชาชน

ขบวนการปะเทดลาวได้ก่อตั้งพรรคประชาชนลาวขึ้นในวันที่ 22 มีนาคม 1955 ที่แขวงซำเหนือ เพื่อเผยแพร่แนวทางสังคมนิยมให้แก่ประชาชนและมีไกสอน พมวิหานเป็นเลขาธิการ และตั้งฐานปฏิบัติการขยายแนวร่วมเพื่อปลดปล่อยพื้นที่ในแขวงอื่นๆโดยใช้ชื่อว่าขบวนการปลดปล่อยแนวลาวรักชาติ[2] โดยขบวนการปะเทดลาวปลุกระดมประชาชนและขยายพื้นที่ปลดปล่อยในชนบทเป็นหลัก มุ่งเน้นไปที่การปลดปล่อยประเทศออกจากการครอบงำของสหรัฐอเมริกา และชี้ให้เห็นถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวงของรัฐบาลเวียงจันทน์กับประชาชนในเขตชนบท

การขัดแย้งทางการเมืองและลัทธิการปกครองในลาวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อขบวนการปะเทดลาวได้พยายามเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ให้กว้างขวางมากขึ้น ส่วนรัฐบาลเวียงจันทน์ที่นำโดย กระต่าย โดนสโลลิด และผุย ชะนะนิกอน ได้อาศัยสหรัฐอเมริกา ไทย และเวียดนามใต้เป็นพันธมิตรได้พยายามขัดขวางการขยายอิทธิพลของขบวนการปะเทดลาว อย่างไรก็ตามเจ้าสุวันพูมา นายกรัฐมนตรีคนแรกของลาวและผู้นำลาวฝ่ายเป็นกลางได้พยายามหาทางประนีประนอมกับทั้งสองฝ่ายโดยตลอด[3]

ทั้งนี้สหรัฐอเมริกาพยายามเข้ามามีบทบาทในอินโดจีนเนื่องจากหวาดเกรงการเผยแพร่ของลัทธิคอมมิวนิสต์ และก่อตั้งองค์การป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สปอ.) (South East Asia Treaty Organization (SEATO))

ส่วนเจ้าสุวันพูมาได้แสดงท่าทีว่าไม่ต้องการให้องค์การนี้เข้าไปดูแลและคุ้มครองลาว โดยต้องการให้ลาวยึดถือความเป็นกลาง แต่สหรัฐอเมริการ่วมมือกับฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์กดดันจนเจ้าสุวรรณพูมาต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือน พฤศจิกายน 1954 โดย กระต่าย โดนสะโล

---

[1]วิยะดา พรหมจิตต์. (2541). *พัฒนาการเรื่องสั้นลาว : ความสัมพันธ์กับสังคม*. หน้า 19.

[2]ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *เล่มเดิม*. หน้า 46.

[3]*แหล่งเดิม*. หน้า 46.

ลิด ผู้นำคนหนึ่งของรัฐบาลเวียงจันทน์ได้ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทน[1] และประกาศให้ลาวอยู่ภายใต้การคุ้มครองขององค์การ สปอ. ทำให้กองทัพบกของราชอาณาจักรลาวได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาผ่านองค์การ สปอ. เป็นเงินปีละ 45 ล้านเหรียญสหรัฐฯ นอกจากนี้รัฐบาลไทยยังได้ช่วยฝึกอบรมนายทหารและตำรวจของลาวไม่ต่ำกว่า 200 นายเพื่อทำสงครามต่อต้านขบวนปะเทดลาว

ต่อมาเจ้าสุวันพูมาได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งเมื่อมีการเลือกตั้งปลาย ค.ศ. 1955 และยังคงพยายามสร้างความปรองดองและยึดถือความเป็นกลาง ในปลายค.ศ. 1956 รัฐบาลลาวสามารถเจรจาหาข้อยุติได้ โดยดึงจังหวัดพงสาลีและซำเหนือ รวมถึงทหารของขบวนการปะเทดลาวประมาณ 1,500 คนเข้ารวมกับรัฐบาลลาว[2] โดยเจ้าสุพานุวงได้เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงนโยบายและแผน และนายพูมี วงวิจิดรับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงศาสนาและศิลปกรรม[3]

ในที่สุดรัฐบาลผสมลาวก็ยุบสภาและมีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1958 และสหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือพรรคการเมืองลาวฝ่ายขวาอย่างเต็มที่ มีการซื้อเสียงกันมากมาย แต่ผลการเลือกตั้งกลับไม่ประสบความสำเร็จ เพราะชาวเวียงจันทน์ให้ความนิยมต่อเจ้าสุพานุวงมากกว่า รวมไปถึงการโฆษณาชวนเชื่อของสมาชิกแนวลาวรักชาติที่บางส่วนกลับมาทำงานมวลชนและยกนโยบายของแนวลาวรักชาติคือ “สันติภาพ เป็นกลาง ปรองดองชาติ” รวมถึงได้โจมตีการแทรกแซงของสหรัฐอเมริกาและการฉ้อราษฎร์บังหลวงของรัฐบาลฝ่ายขวา ส่งผลให้เจ้าสุพานุวงได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเป็นประวัติการณ์คือ 37,389 เสียงในกำแพงนครเวียงจันทน์

ขบวนการปะเทดลาวและพรรคการเมืองชื่อพรรคสันติภาพและความเป็นกลางได้รับเลือกถึง 13 ที่นั่ง จากจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติทั่วประเทศรวม 20 ที่นั่ง ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่พอใจเป็นอย่างมาก จนถึงกับขู่ว่าจะตัดความช่วยเหลือแก่ลาว นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังสนับสนุนพรรคสันติภาพและความเป็นกลาง ทำให้เจ้าสุวันพูมาไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สมาชิกสภานิติบัญญัติได้ลงมติไม่ไว้วางใจเจ้าสุวันพูมา และเลือกผุย ชะนะนิกอน ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลชุดนี้ไม่มีแนวลาวรักชาติเข้าร่วมด้วย ส่วนในด้านการต่างประเทศก็ได้ประกาศความสัมพันธ์ทางการทูตกับเวียดนามใต้และไต้หวัน แต่ปฏิเสธความสัมพันธ์กับโซเวียตและจีน[4]

ในเดือนพฤษภาคม 1959 ปัญหาความขัดแย้งของรัฐบาลเวียงจันทน์กับขบวนการปะเทดลาวได้เกิดขึ้น จากการรวมกองทหารของขบวนการปะเทดลาวสองกองที่ตั้งอยู่ในหลวงพระบางและทุ่งไหหินเข้ากับกองทัพของรัฐบาลฝ่ายขวา ขบวนการปะเทดลาวได้ต่อรองให้คงตำแหน่งนายทหารของตนไว้

---

[1]แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *เล่มเดิม*. หน้า 109.

[2]สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 59-60.

[3]แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *เล่มเดิม*. หน้า 117.

[4]สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 60.

โดยกองทหารรัฐบาลฝ่ายขวาได้ปิดล้อมกองพันทั้งสอง และที่นครเวียงจันทน์สมาชิกแนวลาวรักชาติถูกกองกำลังของรัฐบาลควบคุมอยู่ในบ้าน ต่อมากองพันที่หนึ่งที่หลวงพระบางยอมเข้าร่วมกับรัฐบาลเวียงจันทน์ แต่กองพันที่ทุ่งไหหินได้หนีจากวงล้อมไป ในวันที่ 24 กรกฎาคม 1959 ฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ได้ประกาศว่าฝ่ายขบวนการปะเทดลาวทำการกบฏ และเจ้าสุพานุวง และผู้นำคนอื่นๆเช่น นายพูมี วงวิจิต นายหนูฮัก พูมสะหวัน นายพูน สีปะเสิด นายพลสิงกโป สีโคดจุนนะมาลี รวมทั้งหมด 16 คน ถูกจับไปคุมขังที่คุกโพนเค็ง[1]

ในวันที่ 23 พฤษภาคม 1960 กลุ่มผู้นำแนวลาวรักชาติได้ทำการหลบหนีออกจากคุกมาได้ โดยมีทหารเวรยามหลบหนีตามไปด้วย การที่กลุ่มผู้นำแนวลาวรักชาติถูกจับอยู่ในคุกโพนเค็ง ทำให้ประชาชนรู้สึกสงสารและเห็นใจกลุ่มแนวลาวรักชาติเพิ่มมากขึ้น และมองว่าฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ทำเกินกว่าเหตุ[2]

การหลบหนีของเจ้าสุพานุวงมีผลกระทบต่อการเมืองลาวในระยะยาว เพราะเกิดความแตกแยกทางความคิดของนายทหารลาวฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ด้วยกันเอง นายทหารกลุ่มดังกล่าวนำโดยร้อยเอกกองแล ผู้บังคับกองพันทหารราบอากาศที่สองซึ่งเป็นผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งของลาว และไม่พอใจนโยบายของนายพลพูมี หน่อสะหวัน ที่ทำให้คนลาวต้องต่อสู้กันเอง ในขณะที่นายทหารระดับสูงมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงจำนวนมาก กองแลนำทหารเข้าต่อสู้กับฝ่ายขบวนการปะเทดลาวในป่าลึกนานกว่าสองปีจนได้รับคำชมเชยจากรัฐบาลเวียงจันทน์ แต่ตลอดระยะเวลาในการต่อสู้เขาพบว่ามีแต่ชาวลาวฆ่ากันเอง เขาไม่เคยพบเวียดมินห์ที่รัฐบาลอ้างว่ามาช่วยเหลือขบวนการปะเทดลาวเลย ในขณะที่ทุกครั้งที่เข้าเมือง เขาจะพบแต่ทหารระดับสูงนั่งรถคันหรู มีความเป็นอยู่อย่างฟุ่มเฟือยในบ้านหลังใหญ่ ส่วนเขาและทหารต้องพักอาศัยในที่พักทหารเก่าๆและทำการรบอย่างยากลำบาก นอกจากนี้การจ่ายเงินเดือนก็ติดค้างอยู่ตลอดเวลาเพราะนายพลพูมีกล่าวว่าเขาต้องนำเงินไปในกิจการอื่นก่อน[3]

ต่อมาทางสหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนนายพลพูมี หน่อสะหวันกดดันนายกรัฐมนตรี ผุย ชะนะนิกอน ให้ลาออกเนื่องจากไม่สามารถปราบปรามขบวนการปะเทดลาวได้ และแต่งตั้ง กุ อภัย ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีแทน อนึ่งสหรัฐอเมริกายังตัดสินใจให้ความช่วยเหลือมากกว่า 300 ล้านเหรียญ เพื่อพัฒนากองทัพบกของลาว

---

[1]สุพจน์ ด่านตระกูล. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 44-45.

[2]สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 64.

[3]สุรชัย ศิริไกร. (2542). *การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว*. หน้า 46-47.

ในวันที่ 9 สิงหาคม 1960[1] ร้อยเอกกองแล* ได้ทำการรัฐประหารและแต่งตั้งให้เจ้าสุวันพูมากลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง เพื่อให้เกิดการปรองดองกันระหว่างกลุ่มต่างๆ และสนับสนุนนโยบายเป็นกลางและสันติภาพในลาว ขณะนั้นรัฐมนตรีส่วนใหญ่ของรัฐบาลเวียงจันทน์อยู่ที่หลวงพระบาง ส่วนสหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนนายพลพูมี หน่อสะหวันและเจ้าบุนอุ้ม จำ จำปาสัก ให้ตั้งคณะกรรมการต่อต้านการรัฐประหารที่แขวงสะหวันเขต[2] ในเดือนตุลาคมรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ยุติการให้เงินช่วยเหลือรัฐบาลของเจ้าสุวันพูมา และส่ง เจ แกรม พาร์สัน (J GRAM PARSONS) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการต่างประเทศ และเป็นผู้ที่ต่อสู้ในสงครามเย็นให้เจรจากับเจ้าสุวันพูมาเพื่อยุติการเจรจาใดๆกับแนวลาวรักชาติ แต่เจ้าสุวันพูมาปฏิเสธ จึงมีการปิดกั้นไม่ให้ส่งสินค้าจากไทยมายังเวียงจันทน์ จนเกิดปัญหาขาดแคลนข้าวและน้ำมันในนครเวียงจันทน์ เจ้าสุวรรณพูมาจึงทำการขนส่งทางอากาศโดยเครื่องบินของสหภาพโซเวียต เพื่อส่งน้ำมันเชื้อเพลิงมาใช้ในเวียงจันทน์[3]

ในที่สุดกองทัพของนายพลพูมี หน่อสะหวันก็เคลื่อนกำลังเข้าเวียงจันทน์ และมีการต่อสู้กันอย่างดุเดือดเป็นเวลา 2 สัปดาห์ มีคนตายมากกว่า 600 คน วันที่ 9 ธันวาคม เจ้าสุวรรณพูมาได้ลี้ภัยไปกัมพูชา และวันที่ 13 ธันวาคม กองทัพของนายพลพูมี หน่อสะหวันก็เข้ายึดนครเวียงจันทน์ได้สำเร็จ ทำให้ร้อยเอกกองแลและทหารต้องอพยพไปอยู่ในเขตยึดครองของขบวนการปะเทดลาวที่ทุ่งไหหิน[4]

---

[1]แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *เล่มเดิม*. หน้า 124.

*กองแล วีระสาน เกิดเมื่อวันที่ 17 เมษายน ค.ศ. 1933 ที่เมืองพะลาน แขวงสะหวันเขต ประเทศลาว เป็นนายทหารพลร่มซึ่งผ่านการฝึกมาจากสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันลี้ภัยทางการเมืองอยู่ในสหรัฐอเมริกา

[2]สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 64.

[3]แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *เล่มเดิม*. หน้า 127.

[4]*แหล่งเดิม*. หน้า 128.

ภาพประกอบ 5 ภาพนายพลกองแล วีระสาน ภาพจากปกนิตยสาร Times ฉบับวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2507

ที่มา: http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E:1101640626_400.jpg (Online).

ฝ่ายนายพลพูมี หน่อสะหวันได้ให้สภาแห่งชาติแต่งตั้งเจ้าบุนอุ้ม ณ จำปาสัก เป็นนายกรัฐมนตรีแทน โดยสหรัฐอเมริกาและไทยให้การรับรองรัฐบาลชุดนี้ทันที ในขณะที่รัฐบาลเจ้าสุวัน

พูมาได้รับการรับรองจากโซเวียต และจีน แต่ละฝ่ายพยายามหาทางออกด้วยการเจรจายุติสงครามโดยการจัดตั้งรัฐบาลผสมลาวชุดใหม่ภายใต้การนำของเจ้าสุวรรณพูมา รัฐบาลผสมชุดนี้สัญญาว่าจะรักษาความเป็นกลางตลอดไป แม้ว่าฝ่ายขบวนการปะเทดลาวจะได้รับชัยชนะในการต่อสู้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ไม่สามารถเพิ่มแรงกดดันเพื่อจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะของตนได้ เพราะเกรงว่าสหรัฐอเมริกาจะแทรกแซงเข้ามาโดยตรง[1]

ในช่วงสงครามในลาวตั้งแต่ ค.ศ. 1954 – 1975 สหรัฐอเมริกาได้ทิ้งระเบิดในลาวเป็นจำนวนทั้งสิ้น 580,000 เที่ยวบิน เฉลี่ย 400 ลูกต่อวันในเขตขบวนการปะเทดลาว และ 16,000 ลูกต่อวันในเส้นทางโฮจิมินห์[2] ทำให้ลาวเป็นประเทศที่ถูกทิ้งระเบิดมากที่สุดในโลก จำนวนลูกระเบิดที่ถูกทิ้งในลาวมีจำนวนมากกว่าที่ทิ้งในสงครามโลกครั้งที่สองทั้งหมด เฉลี่ย 2 ตันต่อคน สงครามและการทิ้งระเบิดทำให้ชาวลาวประมาณ 1 ล้านคนต้องอพยพหลบหนีสงครามไปอาศัยตามเมืองใหญ่ๆ[3]

ใน ค.ศ. 1972 ขบวนการปะเทดลาวสามารถยึดที่มั่นของฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ที่ทุ่งไหหินได้สำเร็จ ขณะที่ประชาชนได้รับผลกระทบจากสงครามมาเป็นเวลานานจึงเกิดความเบื่อหน่าย

อนึ่งการเข้าถึงและการปลุกระดมประชาชนอย่างต่อเนื่องของขบวนการปะเทดลาว ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าฝ่ายขบวนการปะเทดลาวเป็นพวกรักชาติ ขณะที่ฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์เป็นพวกสหรัฐอเมริกา ประกอบกับฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์เองไม่สนใจประชาชนและมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงกันอย่างมาก ส่งผลให้ฝ่ายขบวนการปะเทดลาวสามารถยึดพื้นที่ประเทศได้ถึงร้อยละ 80 ของประเทศ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตภูเขาในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ส่วนฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์มีที่มั่นตามเมืองใหญ่และเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง ต่อมาได้เจรจาหยุดยิงกันในวันที่ 14 ตุลาคม 1972[4]

ชัยชนะของขบวนการปะเทดลาว

หลังจากต่อสู้กันมายาวนานทั้งสองฝ่ายได้เซ็นสัญญาเวียงจันทน์ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 1973 ให้มีการหยุดยิง และจัดตั้งรัฐบาลผสม ในครั้งนี้เจ้าสุวรรณพูมากับฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์รวมกันเป็นฝ่ายเดียวกัน และฝ่ายขบวนการปะเทดลาวจะได้ที่นั่งครึ่งหนึ่งในรัฐบาล เจ้าสุวันพูมาได้เป็นนายกรัฐมนตรี ขณะที่เจ้าสุพานุวงดูแลฝ่ายนิติบัญญัติ และต่อมาในวันที่ 14 กันยายน 1973 ได้มีการ

---

[1] ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *เล่มเดิม*. หน้า 50-51.

[2] สุรชัย ศิริไกร. (2542). *เล่มเดิม*. หน้า 61.

[3] *แหล่งเดิม*. หน้า 61-62.

[4] *แหล่งเดิม*. หน้า 62.

ตกลงอนุสัญญาเวียงจันทน์ซึ่งกำหนดให้ตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีมีรองรัฐมนตรีมาจากอีกฝ่ายหนึ่ง และให้เวียงจันทน์กับหลวงพระบางเป็นเมืองเป็นกลาง มีการจัดตั้งกองกำลังผสมทั้งสองฝ่ายทำงานร่วมกัน[1]

หลังจากตกลงกันได้แล้ว ฝ่ายขบวนการปะเทดลาวได้ส่งรัฐมนตรีฝ่ายตน 11 คน และเจ้าหน้าที่ระดับบริหาร 25 คน ไปร่วมกับผู้นำฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์เพื่อจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวและสภาที่ปรึกษาทางการเมืองแห่งชาติ ต่อมาในค.ศ. 1974 ขบวนการปะเทดลาวได้พัฒนาฐานทางการเมืองการปกครองของตนเองขึ้นในนครเวียงจันทน์ โดยเจ้าสุพานุวงในฐานะประธานสภาที่ปรึกษาทางการเมืองแห่งชาติสามารถขยายบทบาทและอิทธิพลทางความคิดครอบงำสมาชิกส่วนใหญ่ได้ ในขณะที่รัฐบาลฝ่ายขวาส่วนใหญ่นั้นได้พากันอพยพครอบครัวหลบหนีเข้ามาในประเทศไทย

ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1974 ขบวนการปะเทดลาวปลุกระดมมวลชนให้นัดหยุดงานและเดินขบวนเพื่อแสดงบทบาททางการเมืองบ่อยครั้ง เจ้าสุพานุวงได้ประกาศโครงการสิบแปดประการและร่างกฎหมายที่ให้ประชาชนได้รับเสรีภาพและประชาธิปไตย มีการโจมตีและเรียกร้องให้ปลดนักการเมืองและทหารฝ่ายขวา เช่น ผุย ชนะนิกอน เจ้าสีสุก ณ จำปาสัก และกุปะสิด อะไพ ในข้อหาโกงกินและร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา การลุกฮือของประชาชนเกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ และมีการเดินขบวนครั้งใหญ่ตามแขวงต่างๆ นำโดยฝ่ายแนวลาวรักชาติ ขบวนการนักศึกษาและองค์กรประชาชนต่างๆ รวม 21 องค์กร หลังการเดินขบวนใหญ่ในวันที่ 9 พฤษภาคม 1975 ที่กำแพงนครเวียงจันทน์ ในวันรุ่งขึ้นกลุ่มผู้นำฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์เช่น เจ้าสีสุก ณ จำปาสัก และโง่น ชนะนิกอน ได้เดินทางออกนอกประเทศ รวมทั้งข้าราชการฝ่ายขวา นักธุรกิจ พ่อค้าก็หลบหนีออกนอกประเทศจำนวนมาก และวันที่ 21 พฤษภาคม มีการชุมนุมยึดสำนักงาน USAID ของสหรัฐอเมริกา

นายพลคำอ้วน บุบผา ซึ่งเป็นตัวแทนจากฝ่ายเป็นกลางรักชาติได้ขึ้นทำหน้าที่รัฐมนตรีกระทรวงป้องกันประเทศแทน เจ้าสีสุก ณ จำปาสักที่เดินทางออกนอกประเทศไป และได้ออกประกาศให้กองทหารฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของตน และไม่ให้ต่อต้านประชาชน ในวันที่ 18 พฤษภาคม กองกำลังฝ่ายปะเทดลาวได้ยึดเมืองสะหวันเขต ท่าแขก และหลวงพระบาง จากนั้น ในวันที่ 23 พฤษภาคมก็ได้ยึดเวียงจันทน์ โดยมีกลุ่มประชาชนให้การต้อนรับ[2]

ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 1975 ประชาชนเข้าร่วมการชุมนุมใหญ่ตามเมืองสำคัญๆทั่วประเทศรวมกันมากกว่าแสนคน ผู้ชุมนุมส่วนใหญ่เรียกร้องให้มีการยุบรัฐบาลผสมที่ไม่มีอำนาจอยู่แล้ว รวมทั้งให้ยุบสถาบันกษัตริย์ และมีการโจมตีระบอบศักดินา

ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 1975 เจ้ามหาชีวิตสีสะหว่างวัดทะนาได้ประกาศสละราชสมบัติ ในวันที่ 1 – 2 ธันวาคม 1975 ที่ประชุมสมัชชาประชาชนแห่งชาติได้ลงมติให้ยุบสถาบันกษัตริย์ และ

---

[1]สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 71.

[2]สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *เล่มเดิม*. หน้า 73-74.

เปลี่ยนชื่อประเทศเป็น “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” (สปป.ลาว) โดยได้สถาปนาการปกครองระบอบใหม่คือ ระบอบคอมมิวนิสต์ เจ้าสุพานุวงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานประเทศ นายไกสอน พมวิหานเป็นนายกรัฐมนตรี และพระเจ้าสีสะหว่างวัดทะนา กษัตริย์องค์สุดท้ายของลาวเป็นที่ปรึกษาสูงสุด นอกจากนี้ยังได้เปลี่ยนธงชาติใหม่ และกำหนดให้วันที่ 2 ธันวาคมของทุกปีเป็นวันชาติ[1]

ภาพประกอบ 6 ธงชาติลาวยุคราชอาณาจักรลาว

ที่มา: http://www.laodreams.com/templates/subSilver/images/ lao_flag.gifb (Online)

ในช่วงเวลากว่า 20 ปีของการต่อสู้เพื่อปลดแอกประเทศลาว เป็นการต่อสู้ทางด้านการเมืองและอุดมการณ์ระหว่างลัทธิสังคมนิยมกับลัทธิทุนนิยมที่ได้หยั่งรากในเมืองสำคัญๆของประเทศ เช่น เวียงจันทน์ จำปาสัก และสวันเขต

ฝ่ายขบวนการปะเทดลาวใช้การต่อสู้ทางการทหารและทฤษฎีการเมืองในการแทรกซึมลงไปสู่ประชาชนลาวตามชนบทจนสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ ประกอบกับการที่รัฐบาลเวียงจันทน์มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงและไม่สนใจความเป็นอยู่ของประชาชนทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือและศรัทธา ในที่สุดขบวนการปะเทดลาวจึงสามารถกุมอำนาจในลาวและสถาปนาเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้

สถานการณ์ทางการเมืองที่มีปัญหาของประเทศลาวในช่วงที่ผ่านมาประเทศลาวได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมจากฝรั่งเศส เวียดนาม รวมถึงสหรัฐอเมริกาและไทย จึงเกิดการหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมและค่านิยมบางอย่างของต่างชาติ โดยเฉพาะเมืองใหญ่ เช่น

[1]สุวิทย์ ธีรศาศวัต. (2543). *เล่มเดิม*. หน้า 395-396.

เวียงจันทน์ สะหวันเขต ฯลฯ รัฐบาล สปป.ลาว จึงต้องการกวาดล้างสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะวัฒนธรรมและแนวคิดที่ขัดแย้งกับแนวความคิดและอุดมการณ์ของสังคมนิยม มีการใช้โยบายหลายอย่างมาใช้กับประชาชนลาวในช่วงเวลานั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมลาวหลายอย่าง

บทที่ 2
นโยบายวัฒนธรรมชาติของ สปป.ลาว ช่วง ค.ศ. 1975-1986

หลังจากสงครามในประเทศระหว่างขบวนการปะเทดลาวกับรัฐบาลเวียงจันทน์สิ้นสุดลง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ได้ก่อตั้งขึ้นในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1975 และเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองจากประชาธิปไตยไปสู่ระบอบสังคมนิยม ฝ่ายขบวนการปะเทดลาวที่นำโดยเจ้าสุพานุวง และไกสอน พมวิหาน ได้รับชัยชนะหลังจากต่อสู้กันยาวนานกว่า 20 ปี ทำให้ประชาชนลาวมากกว่า 300,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญญาชนและสนับสนุนฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ที่หวาดกลัวกับคอมมิวนิสต์ได้อพยพออกนอกประเทศในช่วง 3 – 4 ปีหลังจากนั้น ส่งผลให้ลาวขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้จำนวนมาก ชาวชนบทอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองใหญ่ๆมากขึ้น กิจการส่วนใหญ่ในเมืองปิดตัวลง และราคาน้ำมันสูงขึ้นอย่างมาก[1]

สงครามกลางเมืองที่ยาวนานกว่า 20 ปี ทำให้เกิดความขัดแย้งจนเกิดการแตกแยกทางความคิดเป็นสองฝ่าย คือฝ่ายฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ที่เป็นฝ่ายทุนนิยมกับฝ่ายขบวนการปะเทดลาวที่เป็นฝ่ายสังคมนิยม ประชาชนที่เป็นฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามเมืองใหญ่ๆ เช่น เวียงจันทน์ หลวงพระบาง จำปาสัก และสวันเขต ส่วนประชาชนที่เป็นฝ่ายขบวนการปะเทดลาวอาศัยอยู่ตามชนบท เช่น เชียงขวาง หัวพัน ฯลฯ

สภาพการเมืองการปกครองในลาว

สภาพการเมืองการปกครองในลาวประกอบด้วย พรรค, รัฐบาล และสภาประชาชนสูงสุด มีผู้นำส่วนใหญ่มาจากพรรคปะชาชนปะติวัดลาว

พรรค มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นผู้พิจารณาและตัดสินใจมอบหมายนโยบายให้รัฐบาลปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปในแนวทางของพรรค พรรคประกอบด้วยบุคคล 2 คณะคือ คณะกรรมการกรมการเมืองและคณะกรรมการศูนย์กลางพรรค

คณะกรรมการกรมการเมือง เป็นผู้มีอำนาจสูงสุด เป็นผู้ออกนโยบายในการปกครองประเทศ ประกอบด้วย

1. ไกสอน พมวิหาน ประธานคณะกรรมการกรมการเมือง
2. หนูฮัก พูมสะหวัน กรรมการกรมการเมือง
3. พูมี วงวิจิด กรรมการกรมการเมือง

---

[1]แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *ประวัติศาสตร์สังเขป ประเทศลาว*. หน้า 192.

4. พูน สีปะเสิด กรรมการกรมการเมือง

5. คำไต สีพันดอน กรรมการกรมการเมือง

6. ชาลี วงคำซาว เลขานุการคณะกรรมการกรมการเมือง

คณะกรรมการศูนย์กลางพรรค เป็นเสมือนที่ปรึกษาคณะกรรมการกรมการเมือง มีการประชุมกันเดือนละครั้ง ประกอบด้วยบุคคลสำคัญๆ เช่น

1. เจ้าสุพานุวง ประธานคณะกรรมการศูนย์กลางพรรค

2. สีทน กมมะดำ กรรมการศูนย์กลางพรรค

3. ไฟด่าง ลอเวียยาว กรรมการศูนย์กลางพรรค

4. สีสวาด แก้วบุนทัน กรรมการศูนย์กลางพรรค

5. สีชะนะ สีสาน คณะกรรมการศูนย์กลางพรรค

รัฐบาล เป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายของพรรค ประกอบด้วย

7. ไกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรี

8. หนูฮัก พูมสะหวัน รองนายกรัฐมนตรีคนที่ 1

9. พูมี วงวิจิด รองนายกรัฐมนตรีคนที่ 2

10. พูน สีปะเสิด รองนายกรัฐมนตรีคนที่ 3

11. คำไต สีพันดอน รองนายกรัฐมนตรีคนที่ 4

สภาประชาชนสูงสุด มีการประชุมกันปีครั้ง มีเจ้าสุพานุวง เป็นประธาน และมีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า ประธานประเทศ[1]

หลังจากขบวนการปะเทดลาวสามารถตั้งรัฐบาลและปกครองประเทศได้แล้ว แม้ประชาชนที่เป็นฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์จะอพยพออกนอกประเทศไปบ้าง แต่ประชาชนในเมืองใหญ่ส่วนใหญ่คุ้นเคยกับระบบทุนนิยมทำให้รัฐบาล สปป.ลาว ต้องการเปลี่ยนแนวความคิดของประชาชนโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดแบบสังคมนิยม และไม่ขัดต่ออุดมการณ์พรรคและรัฐบาล

สภาพสังคมและวัฒนธรรมของสปป.ลาว

สังคมในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์และขบวนการปะเทดลาวมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์ ประชาชนลาวบางกลุ่มได้หันไปเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาจากสหรัฐอเมริกาผ่านมาทางประเทศไทย เช่น ใส่กางเกงยีนส์ สวมแว่นตากันแดด ไว้ผมยาว ดื่มเหล้าจัด มีไนต์คลับและบาร์เกิดขึ้นมากในเมืองใหญ่อย่างนครเวียงจันทร์ และมีโสเภณีและพาร์ตเนอร์จำนวนมากซึ่งขัดต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวลาว ช่องว่างระหว่างคนรวยกับ

[1]บุญปลูก ส่วนพงษ์. (2521). *ทางสูญสิ้นเสรีภาพ ชีวิตภายใต้ลัทธิคอมมิวนิสต์ในลาว*. หน้า 192-202.

คนจนมีมากขึ้น เงินกลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประชาชนลาว กลุ่มปัญญาชนของลาวเกิดความรู้สึกชาตินิยมและต่อต้านวัฒนธรรมตะวันตกแต่ก็ไม่ได้สนับสนุนระบอบสังคมนิยม ในขณะที่ในเขตปกครองของขบวนการปะเทดลาวประชาชนส่วนใหญ่อยู่กันแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่ทำนาและทำไร่ มีชีวิตอย่างเรียบง่ายไม่ค่อยมีสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิต และค่อนข้างยากจน[1]

แม้หลัง ค.ศ. 1975 กลุ่มพ่อค้าและคนรวยในเขตรัฐบาลเวียงจันทน์อพยพออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก แต่ประชาชนในเขตรัฐบาลเวียงจันทน์ส่วนใหญ่ยังเคยชินกับวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาก่อนหน้านั้น สภาพสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างสองเขตปกครองเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้รัฐบาลสปป.ลาวต้องการสร้างสังคมและวัฒนธรรมชาติใหม่ขึ้นมาเพื่อให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยยึดแนวทางสังคมนิยมของพรรคและรัฐบาล

ความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง

ในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์ มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดขึ้นมากในหมู่ข้าราชการและรัฐบาลเวียงจันทน์ กลุ่มปัญญาชนและชนชั้นกลางแม้จะไม่เห็นด้วยกับการฉ้อราษฎร์บังหลวงแต่ส่วนใหญ่ก็สนับสนุนแนวคิดประชาธิปไตย ความมีสิทธิเสรีในความคิด ขณะที่เขตปกครองของขบวนการปะเทดลาว ประชาชนส่วนใหญ่อยู่กันอย่างยากลำบากและมีการแทรกซึมและปลูกฝังให้เกลียดชังการฉ้อราษฎร์บังหลวงและสหรัฐอเมริกา และเห็นด้วยกับแนวคิดแบบความรักชาติของฝ่ายสังคมนิยม

เชื้อชาติ

ในประเทศลาวมีประชากรแบ่งเป็น 3 เชื้อชาติใหญ่ๆ*คือ ลาวลุ่ม คือประชาชนลาวในพื้นราบ ลาวเทิง คือประชาชนที่อยู่ตามเชิงภูเขาและดอยส่วนใหญ่จะเป็นเชื้อสายข่า และลาวสูงคือประชาชนที่อยู่บนภูเขาสูงส่วนใหญ่จะเป็นเชื้อสายม้ง ความขัดแย้งระหว่างลาวลุ่มกับลาวสูงเชื้อสายม้งเกิดขึ้นเนื่องจาก นายพลวังเปาผู้นำทหารเชื้อสายม้งของรัฐบาลเวียงจันทน์ได้ต่อสู้กับทหารฝ่ายขบวนการปะเทดลาวอย่างยาวนาน รวมถึงความขัดแย้งในเรื่องเล็กน้อยในลักษณะของเชื้อชาติทำให้รัฐบาลสปป.

---

[1] บุญปลูก ส่วนพงษ์. (2521). เล่มเดิม. หน้า 167.

*ลาวลุ่ม เป็นบรรดาชนเผ่าที่ใช้ภาษาไท-ลาว ส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่ตามที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงและตามริมน้ำสาขาต่างๆ นิยมอยู่กันเป็นบ้านใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ภาษาพูดและเขียนได้รับการรับรองเป็นภาษาราชการของประเทศลาว ลาวเทิง เป็นชนเผ่าที่ใช้ภาษาตระกูลมอญ-เขมร ประกอบด้วยขมุ ละเวน ละแว ตรี ยะเหิน ตะโอย อาลัก มักตั้งถิ่นฐานอยู่ตามที่ราบสูงและภูดอย มีอาชีพทำไร ล่าสัตว์และเก็บของป่า และลาวสูงประกอบด้วยหลายเผ่าหลายภาษา มีประชากรมากสุดคือชาวม้ง ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตอากาศเย็นทางภาคเหนือของลาว

ลาวต้องพยายามสร้างวัฒนธรรมชาติเพื่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่ประชาชนลาว

การสร้างความมั่นคงของประเทศ

แม้รัฐบาลสปป,ลาวจะสามารถกุมอำนาจในการบริหารประเทศได้แล้ว แต่ประชาชนลาวบางส่วนในประเทศ เช่น ชาวม้ง รวมถึงชาวลาวที่อพยพไปอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัยในประเทศไทย ก็ยังมีการปลุกระดมรวมถึงก่อกวนภายในประเทศลาวอยู่บ้าง ทำให้รัฐบาลสปป.ลาวมีการปราบปรามชาวม้งอย่างรุนแรงหลายครั้ง รวมถึงในช่วงที่รัฐบาลเวียงจันทน์ปกครองประเทศ ฝ่ายขบวนการปะเทดลาวมักโจมตีว่ารัฐบาลเวียงจันทน์ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แต่เมื่อฝ่ายตนได้ขึ้นมาเป็นรัฐบาล แต่สถานการณ์ก็ยังเป็นเช่นเดิม[1]

เนื่องจากมีความแตกต่างกันในหลายปัจจัย ทำให้รัฐบาลสปป.ลาวต้องมีการสร้างวัฒนธรรมชาติขึ้นมาใหม่เพื่อพยายามปลูกฝังให้ประชาชนในประเทศมีทิศทางไปในทางเดียวกันเพื่อไม่ให้ขัดต่อระบอบสังคมนิยมที่รัฐบาลนำมาใช้

การสร้างวัฒนธรรมชาติ

ระบอบการปกครองใหม่ต้องการลบล้างความเชื่อถือแบบงมงาย เช่น การฆ่าสัตว์ เซ่นสังเวยผี การทำพิธีขอฝน ฯลฯ และเลือกวัฒนธรรมเก่าที่ไม่ขัดต่อแนวทางของระบอบสังคมนิยม โดยให้สื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์ และศิลปะทุกรูปแบบต้องพยายามสร้างสรรค์วัฒนธรรมชาติเพื่อให้ประเทศลาวเป็นสังคมยุคใหม่[2]

สปป.ลาวเน้นการปลูกฝังวัฒนธรรมชาติเพื่อสร้างพื้นฐานให้เข้ากับแนวทางการปกครองของประเทศ เนื่องจากภายในประเทศ สปป.ลาว มีความแตกแยกทางด้านแนวคิดทางการเมืองและชาติพันธุ์ซึ่งมีทั้งลาวลุ่ม ลาวเทิง และลาวสูง รัฐบาลลาวจึงได้สร้างนโยบายเพื่อลบล้างแนวคิดในระบอบเก่าที่ไม่สอดคล้องกับระบอบใหม่ รวมทั้งได้รวบรวมและสร้างแนวคิดในการสร้างวัฒนธรรมชาติเพื่อให้ประชาชนเกิดอุดมการณ์อันหนึ่งอันเดียวกันในการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบสังคมนิยม นโยบายสำคัญของไกสอน พมวิหานเป็นนโยบายปฏิวัติสามด้านประกอบด้วย การปฏิวัติการติดต่อการผลิต การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ และการปฏิวัติแนวคิดและวัฒนธรรม โดยเฉพาะแนวการปฏิวัติแนวคิดและวัฒนธรรมนั้น ในบทรายงานต่อที่ประชุมระหว่างสภาประชาชนสูงสุดและสภารัฐมนตรี ในวันที่ 18

---

[1]แหล่งเดิม. เล่มเดิม. หน้า 199.

[2]ไกสอน พมวิหาน. (1987). *นิพนเลือกเฟ้น2 เกี่ยวกับการส้างเสดถะกิดในสะไหมข้ามผ่านก้าวขึ้นสังคมนิยม*. หน้า 62-63.

กุมภาพันธ์ 1977 มีสาระสำคัญดังนี้

พวกเราต้องตั้งหน้าก่อสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่มีเนื้อในสังคมนิยม ซึ่งแสดงออกเป็นจริงถึงลักษณะปฏิวัติ ลักษณะชาติ และลักษณะมหาชน ต้องสู้ชน ด้วยความมุ่งมั่นเหนียวแน่นทนทาน เด็ดเดี่ยวเพื่อลบล้างร่องรอยเศษเหลือของแนวคิดและวัฒนธรรมศักดินา-ล่าเมืองขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งต้องหลีกถอนพิษร้ายของแนวคิดและวัฒนธรรมของลัทธิล่าเมืองขึ้นแบบใหม่ที่จักรพรรดิอเมริกา และพวกปะติกานได้นำมาเผยแผ่ในประเทศของพวกเรานี้ให้ได้อย่างถึงกกถึงราก พร้อมกันนั้นต้องลบล้างทีละก้าวฮีตคองอันล้าหลังที่กีดขวางการผลิตและชีวิตการเป็นอยู่ของประชาชน เสริมขยายมรดกด้านวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติ ขยายทุนรอนวัฒนธรรมที่ได้สร้างขึ้นในขบวนวิวัฒน์แห่งการต่อต้านและการปฏิวัติ รับเอาหมากผลแห่งความศิวิไลน์ของมวลมนุษยชาติอย่างมีการเลือกเฟ้น เพื่อทำให้วัฒนธรรมของเราอุดมมั่งมีขึ้นอีก และเสริมขยายมูลเชื้อรักชาติ เอาจิตใจ รักชาติ รักสังคมนิยมติดพันกับจิตใจสากลกรรมาชีพ เสริมขยายมูลเชื้อออกแรงงาน ขยันหมั่นเพียร องอาจกล้าหาญ และประดิษฐ์สร้างของประชาชนบรรดาเผ่า เชิดชูฮีตคองประเพณีอันงดงามของประชาชนเราสร้างชีวิตใหม่ ชีวิตที่ออกแรงงานและต่อสู้เพื่อประเทศชาติ เพื่อสังคมนิยม

ภาพประกอบ 7 ไกสอน พมวิหาน นายกรัฐมนตรีของ สปป.ลาว

ที่มา: http://www.atlaswords.com/IMAGES%2060/Khaysone.JPG (Online).

รัฐบาลได้ใช้กลุ่มแนวลาวรักชาติ ที่ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น แนวลาวสร้างชาติ เป็นองค์กรที่มีเครือข่ายครอบคลุมองค์กรทางสังคมต่างๆ ที่เคยเป็นอิสระ เช่น คณะสงฆ์ กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มชนกลุ่มน้อย สหพันธ์กรรมกร องค์กรหนุ่มสาว แต่ละหมู่บ้านตามชนบทจะมีคณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วยหัวหน้าแนวร่วมต่างๆ มีอำนาจปกครอง และหัวหน้าหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกพรรคประชาชนปฏิวัติลาว คณะกรรมการหมู่บ้านจะจัดประชุมมวลชนในหมู่บ้านของตนเพื่อสอนนโยบายของพรรคแก่ลูกบ้านและคอยดูแลพฤติกรรมของประชาชนในหมู่บ้านเป็นส่วนหนึ่งการปฏิรูป

ทางวัฒนธรรมใหม่[1]

ความพยายามในการสร้างวัฒนธรรมแนวคิดใหม่ของไกสอน พมวิหาน เพื่อสร้างแนวทางใหม่ให้แก่ประชาชนลาว ที่มีผลต่อการการเขียนบทเพลงและเรื่องสั้น มีสาระสำคัญดังนี้

> ทุกการเคลื่อนไหวด้านแถลงข่าว หนังสือพิมพ์ การกระจายเสียง การพิมพ์จำหน่าย รูปเงา ศิลปะวรรณคดี ต้องแสดงออกเป็นจริงถึงเนื้อในและลักษณะของวัฒนธรรมใหม่ดังกล่าว ต้องยึดแน่นกับแนวทางนโยบายของพรรคและรัฐ ต้องติดแทดกับชีวิตออกแรงงานก่อสร้างและต่อสู้ของประชาชนบรรดาเผ่า และใส่เชิดชูสติตื่นตัวสังคมนิยม น้ำใจฟดฟื้นออกแรงงาน ประดิษฐ์สร้างของประชาชนเราในภารกิจปกปักรักษาและสร้างสาประเทศชาติ[2]

แนวคิดในการลบล้างความคิดที่ถือว่าเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้องในระบอบเก่า คือการสร้างคนรุ่นใหม่แบบสังคมนิยม ดังที่ ไกสอน พมวิหาน กล่าวในบทรายงานต่อกองประชุมคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรคครั้งที่ 3 สมัยที่ เดือนตุลาคม ค.ศ. 1975 ดังนี้

> เด็ดเดี่ยวลบล้างผลสะท้อนของแนวคิดปะติกานและร่องรอยเศษเหลือของวัฒนธรรมอันเสื่อมทรามที่ระบอบศักดินาและลัทธิล่าเมืองขึ้นแบบเก่าและแบบใหม่ได้ทิ้งไว้ดำเนินการโฆษณาศึกษาอบรมเกี่ยวกับสังคมนิยมอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ก่อสร้างวัฒนธรรมการศึกษาแห่งชาติประชาธิปไตย และสังคมนิยมทีละก้าว สร้างคนลาวรุ่นใหม่ คนลาวสังคมนิยม เพิ่มทวีบำรุงเปิดกว้างถันแถวปัญญาชนปฏิวัติที่จงรักภักดีต่อพรรค รับใช้ประเทศชาติ รับใช้ประชาชน... พร้อมกันนั้นต้องตั้งหน้าอบรมดัดสร้างถันแถวปัญญาชนที่ระบอบเก่าสร้างขึ้น เพื่อให้เขากลายมาเป็นพนักงานรับใช้ประเทศชาติและประชาชน[3]

การปฏิวัติทางสังคม

ช่วงแรกของการปกครองในระบอบใหม่ ค.ศ. 1975 -1986 รัฐบาล สปป.ลาวได้กวาดล้างสิ่งที่เป็นลักษณะของทุนนิยมหรือที่เรียกว่าระบอบเก่าและขัดต่อวัฒนธรรมของสปป.ลาว มีการใช้นโยบายหลายอย่างเพื่อเปลี่ยนแปลงประชาชนไปในแนวทางที่รัฐบาลต้องการ[4]

---

[1]แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *เล่มเดิม*. หน้า 194.

[2]อุมารินทร์ ตุลารักษ์. (2548). *วรรณกรรมปฏิวัติลาว: มโนทัศน์และพัฒนาการ* มนุษย์ศาสตร์สังคมศาสตร์ 23. หน้า 68.

[3]*แหล่งเดิม*. หน้า 72.

[4]บุญปลูก ส่วนพงษ์. (2521). *เล่มเดิม*. หน้า 299-300.

ภาพประกอบ 8 ทหารและตำรวจฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ ถูกนำตัวไปสัมมนาและอบรมความคิด

ที่มา: แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว ประเทศกลางแผ่นดินเอเชียอาคเนย์*. หน้า 193.

นโยบายของรัฐ

มีการออกนโยบายให้มีการเปลี่ยนธงชาติ เปลี่ยนเพลงชาติ ห้ามฟังเพลงตะวันตกและวิทยุจากประเทศไทย ห้ามประชาชนชายไว้ผมยาว นุ่งกางเกงยีนส์ ห้ามตกแต่งใบหน้าด้วยสำอางและอัญมณี ยุบเลิกองค์กรต่างๆ ที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร มีการส่งทหาร ตำรวจ ฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ และประชาชนบางกลุ่มที่นิยมตะวันตกไปอบรมสัมมนา และให้ประชาชนเรียนรู้และปลูกฝังอุดมการณ์สังคมนิยมในแนวทางเดียวกัน

รัฐบาลได้ใช้กลุ่มแนวลาวรักชาติ ที่ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น แนวลาวสร้างชาติ เป็นองค์กรที่มีเครือข่ายครอบคลุมองค์กรทางสังคมต่างๆ ที่เคยเป็นอิสระ เช่น คณะสงฆ์ กลุ่มนักธุรกิจ ชนกลุ่มน้อย สหพันธ์กรรมกร องค์กรหนุ่มสาว แต่ละหมู่บ้านตามชนบทจะมีคณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วยหัวหน้าแนวร่วมต่างๆ ซึ่งมีอำนาจปกครอง และส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกพรรคประชาชนปฏิวัติลาว

คณะกรรมการหมู่บ้านได้จัดประชุมมวลชนในหมู่บ้านของตนเพื่อสอนนโยบายการปฏิบัติตัวและนโยบายของพรรคแก่ลูกบ้านและคอยดูแลพฤติกรรมของประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อไม่ให้แสดงออกถึงความเป็นปฏิปักษ์ต่อนโนบายของรัฐ นอกจากนี้ประชาชนยังไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นใดๆ นอกจากสรรเสริญพรรคหรือประณามกลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งการปฏิรูปทางวัฒนธรรมใหม่[1]

ศาสนาพุทธก็ถูกจัดให้อยู่ในองค์กรที่อยู่ภายใต้แนวลาวสร้างชาติ มีการตีความพุทธศาสนาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับระบอบสังคมนิยม และเพื่อหยุดยั้งความเชื่อและพิธีปฏิบัติที่ถือว่าเป็นความเชื่องมงายในสมัยศักดินา[2] พระภิกษุต้องรับผิดชอบภารกิจของชาติและประชาชน รัฐบาลได้ใช้วัดที่มีอยู่มากมายทั่วประเทศเป็นศูนย์กลางชุมชนที่ไม่ใช่เพียงแค่เป็นศูนย์กลางศาสนาและวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม แต่ต้องเป็นศูนย์กลางการทำงานทางสังคมที่มีกลุ่มแนวลาวสร้างชาติเป็นผู้ควบคุม พระที่มีความรู้ต้องเป็นผู้รักชาติและให้การศึกษาตามหลักพุทธศาสนาแก่ประชาชน โดยเนื้อหาสาระต้องสอดคล้องกับแนวทางสังคมนิยม[3]

อนึ่ง มีการจัดการศึกษาใหม่ตามแนวทางของสังคมนิยม โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ ประชาศึกษากับสามัญศึกษา ประชาศึกษาได้สำรวจประชาชนที่อ่านเขียนไม่ได้ ให้มาเรียนในช่วงเย็น โดยจะสอนการอ่านเขียนเป็นประโยค ส่วนสามัญศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มจะสอนโดยมีการสอนแนวคิดสังคมนิยมลงไปด้วย[4]

ทางภาคเกษตรกรรม รัฐบาลลาวได้สร้างกลุ่มขึ้นในแต่ละหมู่บ้าน สมาชิกของกลุ่มต้องยึดหลักการเสียสละเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติ มีการทำนาแบบนารวมหรือสหกรณ์ ช่วยกันทำนาร่วมกัน และหมู่บ้านต่างๆได้จัดตั้งกลุ่มของตนขึ้นมาเพื่อแลกเปลี่ยนแรงงานกับหมู่บ้านใกล้เคียง รวมถึงมีวัวควายส่วนกลางที่สามารถยืมนำมาใช้งานได้ด้วย แม้จะมีชาวนาประมาณ 900,000 คนเข้าร่วมระบบนารวมแต่เนื่องจากขาดแรงกระตุ้นและการเข้าถึงประชาชนทำให้ผลผลิตต่ำไม่ได้ตามที่ทางรัฐบาลคาดหวัง[5]

นโยบายของรัฐบาลลาวถูกนำมาใช้ผ่านเครื่องมือของรัฐหลายรูปแบบ เช่น การเรียนการสอนในโรงเรียน การอบรมสัมมนาในหมู่บ้าน วิทยุ สื่อกระจายเสียงตามสาย หนังสือพิมพ์ และวารสาร เพื่อเผยแพร่แนวคิดและปลูกฝังอุดมการณ์ทางสังคมนิยมและการสร้างวัฒนธรรมชาติของรัฐบาลลงสู่ประชาชนทั่วไป

---

[1]แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *เล่มเดิม*. หน้า 194.

[2]แหล่งเดิม. หน้า 212-213.

[3]ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *อินโดจีนในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. หน้า 139.

[4]บุญปลูก ส่วนพงษ์. (2521). *เล่มเดิม*. หน้า 265-266.

[5]*แหล่งเดิม*. หน้า 140.

บทเพลงและเรื่องสั้น

บทเพลงและเรื่องสั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งที่รัฐบาลลาวนำมาใช้เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ให้กับประชาชน เนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้ง่าย และเพลิดเพลิน นักแต่งเพลงและนักเขียนเกือบทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงมีการประกวดเรื่องสั้นเพื่อให้ประชาชนและเยาวชนได้ส่งเข้าร่วมประกวด

บทเพลงที่นำมาเผยแพร่สู่ประชาชนต้องได้รับการตรวจสอบจากทางรัฐบาลโดยกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมว่าไม่มีเนื้อหาที่ขัดต่อระบอบสังคมนิยมและนโยบายของรัฐบาล บทเพลงส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์และปลุกระดมประชาชนให้ร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาประเทศชาติ ต่อต้านสหรัฐอเมริกา สรรเสริญพรรคประชาชนปฏิวัติลาว และนักรบผู้เสียสละ และบทเพลงในระบอบเก่าที่เนื้อหาไม่ขัดแย้งกับระบอบใหม่ส่วนใหญ่เนื้อหาจะพูดถึงความงดงามของธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรม รวมแล้วมีจำนวนมากกว่า 200 เพลงที่มีการนำเสนอผ่านสถานีวิทยุ การกระจายเสียงตามสายตามหมู่บ้านต่างๆ นำเสนอในงานรื่นเริงประจำปีหรืองานประชุมสัมมนาของประชาชนที่จัดขึ้นในทุกสัปดาห์ เพื่อให้ประชาชนสามารถจดจำได้[1] นักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียง เช่น สีสะชะ สีสาน เป็นนักแต่งเพลงชื่อดังและเป็นผู้แต่งเนื้อเพลงชาติลาวปัจจุบัน และเป็นรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมในช่วงนั้นด้วย บัวเงิน ซาพูวง นักร้องและนักแต่งเพลงชื่อดังเป็นที่รู้จักของคนลาวทั่วไปเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมในปัจจุบัน

เรื่องสั้นก่อนที่จะนำมาเผยแพร่ต้องได้รับการตรวจสอบจากทางกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมว่าไม่มีเนื้อหาขัดต่อระบอบสังคมนิยมและนโยบายของรัฐบาลเช่นกัน มีการจัดประกวดเรื่องสั้นในหนังสือพิมพ์และวารสารของรัฐ ในปีหนึ่งๆมีเรื่องสั้นมากกว่า 100 เรื่อง ที่ได้ตีพิมพ์เป็นหนังสือรวมทั้งพิมพ์เผยแพร่ตามหนังสือพิมพ์ประจำวันหลายฉบับและวารสารประจำเดือน และเนื้อหามักจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวีรกรรมการต่อสู้ของผู้รักชาติ และกลุ่มขบวนการปะเทดลาวกับสหรัฐอเมริกา การฉ้อราษฎร์บังหลวงของระบอบเก่า การเสียสละเพื่อส่วนรวมของชาวลาวที่ดี และนโยบายของรัฐในช่วงนั้นๆเช่น ข้อดีของการทำนารวม เรื่องสั้นเหล่านี้ถูกนำไปแจกจ่ายไว้ตามหอสมุดต่างๆ สถานที่ราชการ หมู่บ้านรวมถึงโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและนักเรียนได้อ่าน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการรักชาติและระบอบสังคมนิยม[2] นักเขียนที่มีชื่อเสียงได้แก่ บุนทะนอง ชมไชพน เป็นนักเขียน และนักหนังสือพิมพ์ และนักเขียนรางวัลซีไรท์ 2 คน คือสุวันทอน บุบผานุวง และบุนเสิน แสงมะนี เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐบาลลาวมีนโยบายสร้างวัฒนธรรมชาติขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับระบอบสังคมนิยม โดยผ่าน

---

[1]ไชยะสิน สีโคตจุนนะมาลี. (2005, 12 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย ภูเบศ ศุภพิพัฒน์, ที่กระทรวงวัฒนธรรม เวียงจันทน์ สปป.ลาว.

[2]อุมารินทร์ ตุลารักษ์. (2548). *เล่มเดิม*. หน้า 133.

สื่อต่างๆ โรงเรียน หนังสือพิมพ์ วิทยุ บทเพลง เรื่องสั้น ฯลฯ ต้องนำเสนอวัฒนธรรมดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีความเป็นอิสระ การสร้างวัฒนธรรมชาติในแนวทางสังคมนิยมมีการจำแนกถึงมิตรและศัตรูให้เห็นอย่างชัดเจน รวมถึงภาพลักษณ์ของคนลาว เรื่องการแต่งกายและการยึดมั่นในวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นในแบบเรียน เรื่องสั้นและบทเพลง เพื่อให้ประชาชนซึมซับและรับทราบนโยบายเหล่านั้น

นโยบายจินตนาการใหม่

จากการที่รัฐมีการบังคับอย่างเข้มงวดทำให้ประชาชนรับแนวคิดการสร้างวัฒนธรรมชาติตามที่รัฐบาลต้องการ ทำให้ประชาชนช่วงนั้นรับและซึมซับนโยบายของรัฐ แต่หลังจาก ค.ศ. 1986 ที่รัฐบาลได้นำนโยบายจินตนาการใหม่ (New Economic Mechanism – NEM) ที่ให้เสรีภาพแก่ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ เปิดความสัมพันธ์กับประเทศประชาธิปไตย และส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติเลียนแบบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศและนโยบายเศรษฐกิจใหม่ของผู้นำโซเวียต[1] ทำให้วัฒนธรรมตะวันตกจากนักลงทุนต่างชาติเข้ามาสู่ลาวอีกครั้งโดยเฉพาะจากไทย แม้ช่วงแรกรัฐบาลลาวจะยังคงมีนโยบายสร้างวัฒนธรรมชาติอยู่แต่ก็ผ่อนคลายความเข้มงวดลงไปมาก ทำให้ปัจจุบันประชาชนลาวรุ่นใหม่รับวัฒนธรรมตะวันตกเพิ่มมากขึ้น

[1]สุรชัย ศิริไกร. (2542). *การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว*. หน้า 196.

บทที่ 3
บทเพลงลาวในช่วง ค.ศ. 1975-1986

หลังจากลาวได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสใน ค.ศ. 1954 ได้เกิดความแตกแยกทางความคิดทางการเมืองจนเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นภายในประเทศ ระหว่างกลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์ กับกลุ่มขบวนการปะเทดลาว ทำให้เกิดความแตกต่างตามสภาพการเมืองภายในประเทศระหว่างเขตปกครองของสองกลุ่ม

บทเพลงลาวในช่วงก่อน ค.ศ. 1975

บทเพลงลาวที่ปรากฏในช่วงก่อน ค.ศ. 1975 มีความแตกต่างตามสภาพการเมืองภายในประเทศ โดยสามารถแบ่งเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆคือ

บทเพลงในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์

บทเพลงในเขตปกครองของกลุ่มขบวนการปะเทดลาว

บทเพลงในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์

บทเพลงในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์เป็นบทเพลงลาวร่วมสมัย และเป็นที่รู้จักทั่วไป เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่จะพูดถึงความรักของหนุ่มสาว ความงดงามของแขวงต่างๆ ธรรมชาติ ทำให้เข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่ได้ง่าย รวมถึงการแสดงสดบ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังมีบทเพลงตะวันตกที่มีการเปิดแผ่นเสียงและเล่นดนตรีสดตามไนต์คลับต่างๆ ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

นักร้องหลายคนที่มีชื่อเสียงเช่น ก วิเสส เพลงของเขาที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้นได้แก่ *ไทดำลำพันจอมใจคนจน ชังคนหลายใจ หลวงพระบางแดนงาม ปากเซแดนงาม* เช่นเพลง*จอมใจคนจน* เนื้อเพลงจะพูดถึงความรักของหนุ่มสาว “จอมใจ น้องเป็นจอมใจ คนเดียวของข้า เป็นยอดรัก ยอดบูชาเหนือกว่า ผู้หญิงใดๆ...จอมใจ น้องมีน้ำใจ ประเสิดเหลือล้น เพื่อยอดหญิง ข้าจะทน คิดค้น สร้างตนให้จอมใจ”[1] และ เพลง*หลวงพระบางแดนงาม*ที่พูดถึงความสวยงามของเมืองและธรรมชาติ “โอ้ดินแดนแคว้นแห่งความฝัน สวยงามตะกาน ดั่งหนึ่งเทวันสันสร้าง สมคำเล่าลือ เมืองหลวงพะบาง ปาสาทเวียงวัง แวววาวสะดุดตา... ถิ่นแดนใด ใสจะเปรียบเหมือน ฝังใจจิตเตือน บ่อาจหลงเลือนลืมได้ ยิ้มนั้นแนบตึง ซาบซึ้งฤทัย มีค่าความหาย ไมตรีต่อกัน”[2]

---

[1]จันทอน ทัมมะเทโว. (2005). *อะมะตะเพลงลาว*. หน้า 16.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 120.

คำเติม ชานุบาน มีเพลงที่มีชื่อเสียงเช่น *อ้ายชั่วอย่างใด* เนื้อเพลงพูดถึงชายที่ตัดพ้อหญิงสาว “อยู่ห่างเพียงใด อ้ายก็ไปถึงนาง เพราะอยากพบนาง เพราะความรักนางหนักหนา แต่เหตุใดนำ นางจึงหลบหน้า ปล่อยอ้ายเศร้าอุรา ไร้ค่าชีวิต... เมื่อนางบ่รัก ก็ควรเป็นมิตรกัน สายสื่อสำพัน ก็ควรให้มันอย่างเคย เมื่อยามพบเห็น อย่าทำหน้าเสีย อย่างน้อยก็ควรจะเอ่ย ทักทายสักคำ”[1]

บทเพลงในเขตปกครองของกลุ่มขบวนการปะเทดลาว

กลุ่มขบวนการปะเทดลาวก็มีการแต่งเพลง ที่ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาต่อต้านสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลเวียงจันทน์ มีทั้งเพลงให้กำลังใจกลุ่มทหารขบวนการปะเทดลาว และชื่นชมธรรมชาติของลาว รวมถึงเพลงความรักของหนุ่มสาวด้วยเช่นกัน เช่น บัวเงิน ซาพูวง* มีเพลงที่มีชื่อเสียงได้แก่ *เสื้อแดงที่รัก สาวไทดำต่ำแผ่น* เช่นเพลง *เสื้อแดงที่รัก* เนื้อเพลงจะพูดถึงชายที่หลงรักหญิงสาวสวยคนหนึ่ง “เสื้อแดง แม่นไผแต่งน้องมา อ้ายนี้ตั้งใจว่า อยากมาหาเสื้อแดง ตั้งใจว่า จะมาสร้างแปง โอ้แม่ขวัญแพง รักเสื้อแดงน้องอีหลี... เป็นเทพี ที่สวยเด่นงามตา สมเขาลือเขาซา ทุกทั่วหน้ายินดี สมใจอ้าย มาเห็นบัดนี้ โอจอมเทวี ฝากเพลงนี้เตือนใจ...”[2]

เพลง*แพทย์ปฏิวัติ* เนื้อเพลงพูดถึงความเสียสละของแพทย์หญิงที่ต้องอดทนต่อความยากลำบาก “น้องงามแท้หนา เปรียบมาลาพรมไซกลีบบาน โอ้คนทั้งมวล ไยก็หอมหวนและฮักแพง น้องงามวาจา น้องรู้เมตตารักแพงทุกคน โอ้นางแพทย์เอย พวกเราได้มีเรี่ยวแรง ก็ย้อนการเบิ่งแยงของนาง อยู่ยากลำบาก หรือขาดเขินนางบ่ได้ท้อถอย บ่ได้จมว่า รับใช้ด้วยใจซื่นบาน นางสมเป็น ลูกสาวผู้ปะเสริฐของประชา น้องสมกับว่า เป็นหน้าแว่นแจ้งใสให้ทุกคนแยง”[3]

บทเพลง *ชมเชยกองป้องกันอากาศ* พูดถึงวีรกรรมของหน่วย ปตอ. ที่ต่อสู้กับเครื่องบินของอเมริกา “ชมเชยกองป้องกันอากาศ ชมเชยกองป้องกันอากาศ ทีมีความสามารถ อาจหาญยิ่งยง ถึงว่าโจรอากาศอเมริกา ถึงว่าโจรอากาศอเมริกา เวิ่นตามเวหา อยู่ในท้องฟ้าทุกแห่ง... ถึงโจรอากาดชั่วช้าของอเมริกา มันเข้ามา หารุกราน ปตอ.ยิงต้าน ผ่านจนให้มันมุ่น โอถึงว่าเลือดหยาดย้อยลง โอถึงว่าเลือดจะหยาดย้อยลง ก็เพื่อจุดปะสง ของชาดลาวให้เจริญ”[4]

บทเพลงทั้งของกลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์และขบวนการปะเทดลาวมีบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน คือ เนื้อหาในเรื่องของความรักของหนุ่มสาว ความงดงามของธรรมชาติและวัฒนธรรมของลาว แต่บทเพลง

---

[1]จันทอน ทัมมะเทโว. (2005). *เล่มเดิม*. หน้า 104.

*บัวเงิน ซาพูวง ปัจจุบันเป็นรัฐมนตรีกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม

[2]จันทอน ทัมมะเทโว. (2005). *เล่มเดิม*. หน้า 33.

[3]*เสียงเพงปะติวัด*. (มปป). (วีดิทัศน์).

[4]*แหล่งเดิม*.

ของกลุ่มขบวนการปะเทดลาวมีเนื้อหาบางส่วนที่แตกต่างจากเนื้อหาบทเพลงของกลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์ที่มุ่งเน้นคือเรื่องของความรักชาติ ต้องการปลดปล่อยประเทศลาวออกจากการครอบงำของต่างชาติ ชื่นชมต่อทหารและกลุ่มผู้เสียสละที่ต่อต้านสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลเวียงจันทน์

บทเพลงในช่วง ค.ศ. 1975-1986

สื่อทางด้านบทเพลงเป็นส่วนหนึ่งที่รัฐบาล สสป.ลาวนำมาใช้เพื่อปลุกจิตสำนึกและปลูกฝังอุดมการณ์การสร้างวัฒนธรรมชาติอย่างที่รัฐบาลต้องการ บทเพลงที่นำมาใช้เป็นบทเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมที่มีเนื้อหาไม่ขัดต่อระบอบสังคมนิยมและประเพณีของลาว และที่เกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว[1] เช่น เพลง *กุหลาบปากซัน ไทยดำรำพัน จำปาเมืองลาว เวียงจันทน์ขวัญใจ กุหลาบหลวงพระบาง และเชียงขวางแดนงาม*[2] นอกจากนี้ยังมีบทเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อใช้ในการรณรงค์และปลุกระดมในกลุ่มขบวนการปะเทดลาวในช่วงสงคราม ซึ่งเนื้อหาเน้นที่การปลุกระดม เสียสละ ความรักชาติ ต่อสู้กับฝ่ายสหรัฐอเมริกา เนื้อหาบางตอนจากเพลงต่อต้าน เช่น “พี่น้องทั่วท้องคนลาว รีบฟ้าว*ลุกขึ้นทันที โจมตีฝรั่งโหดร้าย ฟ้อนทำลายลูกจ้างของมัน รีบฆ่าฟันสะตูของซาด เอกราชต้องได้แน่นอน” และหลายๆ เพลง เช่น*เพลงชีวิตนักกู้ชาติ สายใจลาว-เวียดนาม*[3] *ต่อต้าน แดนแห่งอิสระ* เป็นต้น รวมแล้วมีจำนวนมากกว่า 200 เพลงที่มีการนำเสนอผ่านสถานีวิทยุ การกระจายเสียงตามสายรวมในหมู่บ้านต่างๆ นำเสนอในงานรื่นเริงประจำปีหรืองานประชุมสัมมนาของประชาชนที่มีการจัดขึ้นทุกสัปดาห์

นักแต่งเพลงส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนในขบวนการปะเทดลาว และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในขณะนั้น เช่น สีสะนะ สีสาน* เดด จันทะลา สันติ พมสุวัน และบัวเงิน ซาพูวง บทเพลงส่วนใหญ่จะแสดงถึงความงดงามของธรรมชาติและความรักชาติ ความสามัคคี วีรกรรมความกล้าหาญของนักรบที่ต่อสู้กับศัตรู วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของประเทศลาว บทเพลงเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัฒนธรรมชาติในแบบของรัฐบาลลาว นำมาเผยแพร่ให้กับประชาชน

บทเพลงเหล่านี้ถูกควบคุมเพื่อไม่ให้เนื้อหาขัดต่อระบอบสังคมนิยม ในการสร้างวัฒนธรรมชาติ สร้างอุดมการณ์ที่ต้องการให้คนลาวรักชาติ รักอุดมการณ์สังคมนิยม มีความเสมอภาคทั้งชายและหญิง มีความสามัคคี รวมทั้งต่อต้านตะวันตก ส่วนภาพลักษณ์ของคนลาว คือ เป็นคนขยันหมั่นเพียร

---

[1]ไชยะสิน สีโคตจุนนะมาลี. (2005, 12 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย ภูเบศ ศุภพิพัฒน์, ที่กระทรวงวัฒนธรรม เวียงจันทน์ สปป.ลาว.

[2]จันทอน ทัมมะเทโว. (2005). *เล่มเดิม*. หน้า 2,17,37,98.

*แปลว่า รวดเร็ว

[3]*หวนคืนมูลเชื้อปะติวัด2*. (มปป). (วีดิทัศน์).

*สีสะนะ สีสาน เคยเป็นรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมและแถลงข่าว

องอาจกล้าหาญ และเชิดชูประเพณี อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มได้ในลักษณะของ บทเพลงที่แสดงถึงความงดงามของธรรมชาติและความรักชาติ วีรกรรมความกล้าหาญของนักรบที่ต่อสู้กับศัตรู วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของประเทศลาว

บทเพลงที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด 10 บทเพลง เป็นบทเพลงที่มีตั้งแต่งขึ้นก่อนช่วงเวลา ค.ศ. 1975 และแต่งในช่วง ค.ศ. 1975 แต่บทเพลงทั้งหมดนำมาเผยแพร่ในช่วงเวลา ค.ศ. 1975 เป็นต้นไป ทั้ง 10 บทเพลงเป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยม เป็นที่รู้จักของประชาชนลาวทั่วไป เนื้อหาเป็นที่ประทับใจประชาชน ปัจจุบันยังสามารถหาฟังได้ในประเทศลาว และมีการจัดทำเป็นรูปแบบวีซีดีคาราโอเกะเผยแพร่ทั่วไป

บทเพลง*แดนแห่งอิสระ* และบทเพลง*ชมเชยชัยชนะน้ำบาก* ผู้ประพันธ์คือ สีสะนะ สีสาน เป็นผู้นำคนสำคัญคนหนึ่งของรัฐบาลลาว เขาเป็นผู้ประพันธ์เพลงชาติลาว รวมถึงอีกหลายเพลง และเป็นรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมคนแรกของรัฐบาล สปป.ลาว บทเพลง 2 เพลงนี้มักจะใช้เปิดในงานการประชุมสัมมนาของรัฐบาลและกองทัพทหารตำรวจ เช่น วันกองทัพ มีเนื้อหาและทำนองปลุกเร้ากระตุ้นให้ฮึกเหิม รักชาติ

บทเพลง *บุนคุนพรรค* และ *ฮักสีพันดอน* ประพันธ์โดย บัวเงิน ซาพูวง นักแต่งเพลงและนักร้องที่มีชื่อเสียงของลาว ผู้ร้องเพลง เย็นสบายชาวนา จนเป็นที่รู้จักกันในประเทศไทยด้วย ปัจจุบันเป็นรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมของลาว จังหวะของบทเพลงเป็นจังหวะสนุกสนาน ใช้ในการเต้นจังหวะบัดสโลบ* นิยมเปิดตามงานของรัฐบาลและงานรื่นเริง

บทเพลง *เผ่าลาวเอย* ประพันธ์โดย สุบัน สุวันนะวง เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของลาว บทเพลงเป็นจังหวะสนุกสนาน ใช้ในการเต้นจังหวะบัดสโลบเช่นกัน บทเพลงที่นิยมเปิดกันในงานรื่นเริง ผู้วิจัยเคยเห็นการเต้นบัดสโลบเพลงนี้ในงานแต่งงานของคนลาวงานหนึ่งที่เวียงจันทน์

บทเพลง *ต่อต้าน* นี้ประพันธ์โดย ทะหานแนวหน้า เป็นนามปากกา เป็นบทเพลงที่เป็นที่รู้จักกันมากในหมู่ประชาชนลาว มีเนื้อหาปลุกใจและจังหวะเร้าใจ นิยมเป็นในงานการประชุมสัมมนาของรัฐบาลและกองทัพทหารตำรวจ

บทเพลง *ชีวิตนักกู้ชาด* ไม่ทราบผู้ประพันธ์ เป็นบทเพลงที่มีจังหวะปานกลาง มีเนื้อหาพูดถึงความลำบากของนักกู้ชาติ นิยมเปิดตามงานของรัฐบาล

บทเพลง *พอนปีใหม่* ไม่ทราบผู้ประพันธ์ เป็นบทเพลงที่นิยมกันมาก เป็นที่รู้จักกันในหมู่คนลาว เพราะจะเปิดกันในช่วงเทศกาลปีใหม่สากลและปีใหม่ลาว มีจังหวะสนุกสนาน ผู้วิจัยเห็นการเต้นบัดสโลบกับเพลงนี้ในงานแต่งงานของคนลาวคราวเดียวกับบทเพลง *เผ่าลาวเอย*

---

*บัดสโลบ เป็นจังหวะเต้นของลาวที่ได้รับอิทธิพลมาจากฝรั่งเศส

บทเพลง *ปากเซแดนงาม* ไม่ทราบผู้ประพันธ์ เป็นอีกบทเพลงที่ได้รับความนิยมเป็นที่รู้จักกันดี มีจังหวะสนุกสนาน สามารถเต้นจังหวะบัดสโลบ คนลาวนิยมเปิดในงานรื่นเริงเช่นงานแต่งงาน งานเลี้ยงฉลองต่างๆ

บทเพลง สะหวันนะเขดอาดหาน ไม่ทราบผู้ประพันธ์ เป็นบทเพลงที่มีจังหวะปานกลาง นิยมเปิดในงานของรัฐบาล หรืองานรื่นเริง เป็นอีกบทเพลงที่เป็นที่รู้จักของประชาชนลาวทั่วไป

แดนแห่งอิสระ ประพันธ์โดย สีสะนะ สีสาน

สุดงามยามแลง แดนแห่งอิสระ
พูผาป่าดง พงพะนาเป็นออนซอน
ดอกไม้ซับซ้อน แสนสะออนส่งกิ่นหอมหวน
ซนซาดทั้งมวน มีสิดเสรี

ร่วมสามัคคี เป็นพี่น้องเดียว
ต่อสู้เด็ดเดี่ยว สร้างชีวิดใหม่
เมกมิดผ่านไป สีสดใสเข้ามาแทนที่

ดินแดนแห่งนี้ สุดที่ล้ำค่า
เลือดนักลบ ได้ทาแดงทั่วแห่งหน
เสียสะละสู้ชน ผาบแพ้ไพลี
เขตปดป่อยนี้ จะรักษาสักสี
แผ่ลัดสะหมี ไปในทั่วแดนลาว[1]

ช่วงที่เนื้อหาในบทเพลงว่า *"สุดงามยามแลง แดนแห่งอิสระ พูผาป่าดง พงพะนาเป็นออนซอน ดอกไม้ซับซ้อน แสนสะออนส่งกลิ่นหอมหวน ซนซาดทั้งมวน มีสิดเสรี"* กล่าวถึงความงดงามของธรรมชาติ ป่าเขา มีดอกไม้ส่งกลิ่นหอม ประชาชนมีเสรีภาพ

"ร่วมสามัคคี เป็นพี่น้องเดียว ต่อสู้เด็ดเดี่ยว ส้างชีวิดใหม่ เมกมิดผ่านไป สีสดใสเข้ามาแทนที่" กล่าวถึงความสามัคคีเป็นพี่น้อง ต่อสู้กล้าหาญเด็ดเดี่ยว สร้างชีวิตใหม่ หลังจากเมฆผ่านไป ฟ้าสีสดใสจะเข้ามาแทน

"ดินแดนแห่งนี้ สุดที่ล้ำค่า เลือดนักลบ ได้ทาแดงทั่วแห่งหน เสียสะละสู้ชน ผาบแพ้ไพลี เขตปดป่อยนี้ จะรักษาสักสี แผ่รัดสะหมี ไปในทั่วแดนลาว" กล่าวถึงดินแดนที่มีคุณค่า เลือดของนักรบที่เสียสละ ต่อสู้จนได้รับชัยชนะ ได้ทาไปทั่วทุกแห่ง และจะช่วยกันรักษา แผ่นขยายไปทั่วดินแดนลาว

[1] *เสียงเพลงแห่งปะติวัด*. (มปป). (วีดิทัศน์).

บทเพลงแดนแห่งอิสระกล่าวถึงความงดงามของแผ่นดิน มีป่าเขาและหมู่มวลดอกไม้งดงาม ประชาชนร่วมสามัคคีเป็นเหมือนพี่น้อง ต่อสู้กล้าหาญ นักรบที่เสียสละ ต่อสู้จนได้รับชัยชนะ และจะช่วยรักษาแผ่นดินลาวเอาไว้

ชมเชยชัยชนะน้ำบาก ประพันธ์โดย สีสะนะ สีสาน

บั้นลบน้ำบาก	ที่มีไซ
ไวซื่อลือชา	อย่างสะหง่า
กองทับปดป่อย	เฮาเก่งก้า
ฟันฆ่าสะตู	ผู้ลุกลาน
กอบกู้ถิ่นถาน	คืนมา
บ่ป่อยปะให้มันมา	จุดเล่าเผาผาน
น้ำบาก อาดหาน	ต่อต้านโจมตี
ขับไล่ไพลี	แตกหนีพ่ายไป
ปะซาชื่นใจ	ชมเชยผนงาน
ล้านช้างพะบาง	ล้างแค้นสมใจ
นำเอาความมีไซ	มาให้ชาดลาว
นักรบน้ำบาก	ผู้อาดหาน
ต้านทานสะตู	ให้แตกพ่าย
ไว้ลายกองทับ	ปะซาชน
ทุกคนสะละ	อย่างองอาด
เพื่อชาด	เพื่อปะซาชน
ส้างบันดาผนงาน	ต้านอเมลิกา
นักลบเก่งก้า	น้ำบากพะบาง
เทิดทูนแบบอย่าง	สะหง่าราสี
ดับสูนไพลี	บ่มีเหลืออยู่
เชิดชูสักสี	มูนเฮื้อสดใส
ตัดสินใจชิงไชย	อาเมลิกา[1]

บั้นลบน้ำบาก ที่มีไซ ไวซื่อลือชา อย่างสะหง่า กองทับปดป่อย เฮาเก่งก้า ฟันฆ่าสะตูผู้ลุกลาน กอบกู้ถิ่นถาน คืนมา บ่ป่อยปะให้มันมา จุดเล่าเผาผาน น้ำบาก อาดหาน ต่อต้านโจมตี ขับไล่ไพลี แตกหนีพ่ายไป ปะซาชื่นใจ ชมเชยผลงาน ล้านช้างพะบาง ล้างแค้นสมใจ นำเอาความมีไซ มาให้ชาด

[1] *เสียงเพลงแห่งปะติวัด*. (มปป). (วีดิทัศน์).

ลาว บทเพลงช่วงนี้กล่าวถึงการรบที่น้ำบาก ได้ที่รับชัยชนะ กองทัพปลดปล่อยของขบวนการปะเทดลาวมีความสามารถฆ่าศัตรูที่รุกราน เพื่อกู้ถิ่นฐานกลับคืนมา ประชาชนยินดีและชื่นชมผลงานที่นำชัยชนะกลับมาให้ชาติลาว

นักลบน้ำบาก ผู้อาดหาน ต้านทานสะตู ให้แตกพ่าย ไว้ลายกองทับ ปะซาซน ทุกคนสะละอย่างองอาด เพื่อซาด เพื่อปะซาซน ส้างบันดาผนงาน ต้านอเมลิกา นักลบเก่งก้า น้ำบากพะบางเทิดทูนแบบอย่าง สะหง่าลาสี ดับสูนไพลี บ่มีเหลืออยู่ เชิดชูสักสี มูนเชื้อสดใส ตัดสินใจชิงไช อาเมลิกา บทเพลงช่วงนี้กล่าวถึงนักรบที่น้ำบาก ที่กล้าหาญต่อสู้กับสหรัฐอเมริกาจนได้ชัยชนะอย่างงดงาม

บทเพลงชมเชยชัยชนะน้ำบาก เป็นบทเพลงที่แต่งเพื่อชื่นชมการรบของกองทัพขบวนการปะเทดลาวที่น้ำบากอยู่ทางตอนเหนือของหลวงพระบาง ทหารของขบวนการปะเทดลาว ที่ต้องเสียสละอดทนความยากลำบากต่อสู้กับทหารรัฐบาลเวียงจันทน์และสหรัฐอเมริกาจนได้รับชัยชนะ

บุนคุนพรรค ผู้ประพันธ์ บัวเงิน ซาพูวง

แสงทองส่องฟ้า นะพามีสีสดใส
ความมืดหายไป แสงทองส่องใส
เข้ามา ทั่วทั้งอานา
ดินลาวมีความร่มเย็น ความทุกยากเข็น
ได้ว่างเว้น ไปไก

ซาดลาว ล้มลุกคุกคาน
ตั้งหลายร้อยปี เลือดหลั่งอาบทอระนี
วันนี้ซาดลาวจึงได้ปลดปล่อย

ย้อนบุนคุน ของพรรคปะติวัดปะซาชนปะติวัดลาว
ซาวลาวบ่อมีวันหลงลืมได้ ตลอดชีวิด
ขออุทิดไว้นำพักเฮา กะหม่อมฮักบูซาเจ้า
บ่อมีวันให้หมองเส้า พักเอ่ย จงจาเลิน[1]

ซาดลาว ล้มลุกคุกคาน ตั้งหลายร้อยปี เลือดหลั่งอาบทอระนี วันนี้ซาดลาวจึงได้ปลดปล่อย ย้อนบุนคุน ของพักปะติวัดปะซาซนปะติวัดลาว ซาวลาวบ่อมีวันหลงลืมได้ตลอดชีวิดขออุทิดไว้นำพักเฮากะหม่อมฮักบูซาเจ้า บ่มีวันให้หมองเส้า พักเอ่ย จงจาเลิน บทเพลงช่วงนี้กล่าวถึงประเทศลาวที่ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศอื่นหลายร้อยปี จนกระทั่งได้พรรคปะชาชนปะติวัดลาวเข้ามา

[1]*เสียงเพลงแห่งปะติวัด*. (มปป). (วีดิทัศน์).

ปลดปล่อยให้ประเทศลาวมีเอกราช หลังจากที่ต้องต่อสู้กับจักรวรรดินิยมและความยากลำบากมาอย่างยาวนาน เพื่อย้ำให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำคัญและผลงานของ พรรคปะชาชนปะติวัดลาว ที่ได้ทำให้กับประเทศลาว

ฮักสีพันดอน ประพันธ์โดย บัวเงิน ซาพูวง

งามหลาย เด สีพันดอน
บ้านเกิดเมืองนอน ของเฮานี้หนา
หลายเดือนหลายปีจากลา หลายเดือนหลายปีจากลา
เมื่อย้อนต่างมา ม่วนใจแท้เด
เฮอ เฮอ เฮอ เฮอ
เฮารักแผ่นดิน เฮารักซับสิน
บ้านเกิดเมืองนอน ฮักเสียงขับลำสีพันดอน
ฮักเสียงขับลำสีพันดอน แม่นได้จากจอน
ก็บ่อลืมไล สีพันดอน
ถิ่นถานบ้านแม่เฮาหนา คอนพะเพงนั้นงามสะหง่า
ขวันใจปะชา ลาวใต้ผู้อาดหาน

สีพันดอน จงบุกหน้าก้าวไป
ร่วมใจสร้างบ้านแปงเมือง ให้รุ่งเรืองอยู่เย็นสุขี
ดินแดนที่ฮักแห่งนี้ ได้สุขีวัดถะนานะคอน
เฮอ เฮอ เฮอ เฮอ
เฮารักแผ่นดิน เฮารักซับสิน
บ้านเกิดเมืองนอน ฮักเสียงขับลำสีพันดอน
ฮักเสียงขับลำสีพันดอน แม่นได้จากจอน
ก็บ่อลืมไล สีพันดอน
ถิ่นถานบ้านแม่เฮาหนา คอนพะเพงนั้นงามสะหง่า
ขวันใจปะชา ลาวใต้ผู้อาดหาน

สีพันดอน จงบุกหน้าก้าวไป
ร่วมใจสร้างบ้านแปงเมือง ให้รุ่งเรืองอยู่เย็นสุขี
ดินแดนที่ฮักแห่งนี้ ได้สุขีวัดถะนานะคอน
สีพันดอน สีพันดอน

ที่รักเฮาเอย[1]

บทเพลงกล่าวถึงการพรรณาถึงมหานทีสีพันดอน เป็นช่วงที่กว้างที่สุดของแม่น้ำโขง ทำให้เกิดเกาะกลางแม่น้ำโขงหลายเกาะ อยู่ในแขวงจำปาสัก เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงความงดงามของสีพันดอนที่เป็นบ้านเกิดเมืองนอน และการพูดถึงการร่วมมือร่วมใจกันเพื่อพัฒนาบ้านเมืองอันเป็นที่รักให้รุ่งเรือง

เผ่าลาวเอย ประพันธ์โดย สุบัน สุวันนะวง

เผ่าลาวเอย จงรักกัน
แพงพงพันคนลาวอาดหานเก่งกล้า อยู่ป่าผาพูทั่วเพียง
ก็แม่นเชื้อซาดลาวของเฮา รีบมาสามัคคีกับเฮา
ลาวเทิงลาวสูงลาวลุ่ม ปุ้นลุมกัน
ส้างสันบ้านเมืองของลาว เฮาคนลาวบ่อแม่นไทอื่น
เฮาคนลาวบ่อแม่นไทอื่น
ซนซาดลาว ดินแดนลาว
ซาดลาวเฮา โฮมกันอย่าได้แตกแยก
อย่าได้แยกเผ่าพงพัน พวกผีมันจะยึดครองลาว
หลายปีที่พวกเฮาต่อสู้ กอบกู้เอาเอกกะลาด
สันติพาบมาให้แผ่นดินร่มเย็น เฮาคนลาวบ่อแม่นไทอื่น
เฮาคนลาวบ่อแม่นไทอื่น มารีบมาพ้อมกันก้าวเดิน
เดินรีบเดิน ส้างความปองดอง เผ่าลาวเอย
ไชเฮายิ่งใหญ่ ดินแดนลาวกว้าง
หวงแหนเอาไว้เถิดลาว มาโฮมกันเข้า
ทุกเผ่าลาวเอย เฮาคนลาวบ่อแม่นไทอื่น
เฮาคนลาวบ่อแม่นไทอื่น[2]

ลาวเทิงลาวสูงลาวลุ่ม ปุ้นลุมกัน ส้างสันบ้านเมืองของลาว เฮาคนลาวบ่อแม่นไทอื่น เฮาคนลาวบ่อแม่นไทอื่น บทเพลงกล่าวถึงชาติพันธุ์ในลาวที่มีทั้งลาวลุ่ม ลาวเทิง และลาวสูง หลังจากที่มีสงครามกลางเมืองมาเป็นระยะเวลายาวนานได้จบลง ให้สามัคคี รวมตัวและปรองดอง อย่าให้ศัตรูเข้ามาทำให้แตกแยก เพราะแม้จะเป็นลาวลุ่ม ลาวเทิงหรือลาวสูง แต่ทั้งหมดก็คือคนลาวเหมือนกัน ให้มาร่วมกันสร้างสรรค์บ้านเมืองของลาว

---

[1] *เสียงเพลงแห่งปะติวัด*. (มปป). (วีดิทัศน์).

[2] *แหล่งเดิม*.

ต่อต้าน ประพันธ์โดย ทะหานแนวหน้า

ต่อต้าน ยืดเยื้อยาวนาน
ต้องผ่าน ความทอละมาน
หนทาง ลำบากยากแค้น
สุดแสนลำคาน บ่ท้อถอยใจ
ต่อสู้ไป ด้วยใจเก่งก้า
ไชชะนะ ต้องได้แน่นอน

พี่น้อง ลุกขึ้นทันที
โจมตี ฝลั่งโหดร้าย
พ้อนกันทำลาย ลูกจ้างของมัน
รีบข้าฟัน สะตูของชาด
เอกะลาด ต้องได้แน่นอน[1]

ต่อต้าน ยืดเยื้อยาวนาน ต้องผ่าน ความทอละมาน หนทาง ลำบากยากแค้น สุดแสนลำคาน บ่ท้อถอยใจ ต่อสู้ไป ด้วยใจเก่งก้า ไชชะนะ ต้องได้แน่นอน บทเพลงช่วงนี้กล่าวถึงการให้กำลังใจ การต่อต้านต้องใช้เวลายาวนาน ต้องต่อสู้กับความยากลำบาก แต่ก็ไม่ท้อถอย และจะต้องได้รับชัยชนะแน่นอน

พี่น้อง ลุกขึ้นทันที โจมตี ฝลั่งโหดร้าย พ้อนกันทำลาย ลูกจ้างของมัน รีบข้าฟัน สะตูของชาด เอกะลาด ต้องได้แน่นอน บทเพลงช่วงนี้กล่าวถึงการปลุกใจให้พี่น้องกลุ่มขบวนการปะเทดลาวต่อสู้กับศัตรูของชาติ จะทำให้ได้ชัยชนะและเอกราช

บทเพลงพูดถึงการให้กำลังใจในการต่อสู้กับสหรัฐอเมริกาและกลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์ อดทนต่อความยากลำบากอย่างไม่ย่อท้อ และจะสามารถพบกับชัยชนะได้ในที่สุด

ชีวิตนักกู้ชาด ผู้ประพันธ์ ไม่ทราบ

พวกเฮาเป็นนักกู้ชาด พวกเฮาเป็นนักกู้ชาด
มันทุกแสนขะหนาด เกือบจะขาดดวงใจ
ความทุกนั้นเหมือนดั่งสุมไฟ ฮ้อนอกฮ้อนใจ
บ่อมีวันจะซื่นบาน ฮ้อนอกฮ้อนใจ
บ่อมีวันจะซื่นบาน

ยามนอนก็ต้องนอนในป่า ยามนอนก็ต้องนอนในป่า

[1] *เสียงเพลงแห่งปะติวัด*. (มปป). (วีดิทัศน์).

เอาดินเอาย่า	ต่างผ้าปูนอน
กองไม้เฮียะ* นั้นละพอต่างหมอน	ท่อตัวลงนอน
หนาวสะบั้นทั่วกาย	ท่อตัวลงนอน
หนาวสะบั้นทั่วกาย	
ทางดินมีมดและทาก	ทางดินมีมดและทาก
มันกัดมันลาก	เลือดไหลเต็มตีน
ทางฝันนั้นมันก็ยิ่งตกลิน	นอนอยู่พื้นดินตัวซ้ำพัดหนาวเอย
นอนอยู่พื้นดินตัวซ้ำพัดหนาวเอย	
ทางบนพัดมียุงมีฮิ้น	ทางบนพัดมียุงมีฮิ้น
เที่ยวกัดเที่ยวกิน	บ่อได้หลับบ่อได้นอน
คิดไปหัวใจจะขาดยอน	บ่อได้หลับบ่อได้นอน
ออกฮ้อนออกลน	บ่อได้หลับบ่อได้นอน
ออกฮ้อนออกลน	
ยามกินบางทีก็ข้าวแห้ง	ยามกินบางทีก็ข้าวแห้ง
กินกับน้ำแกง	ต้มหน่อบ่อใส่เกลือ
ความทุกนั้น	มันก็ส่างเอาเหลือ
แต่ก็ยังบ่อเบื่อต่อสู้เรื่อยไป	แต่ก็ยังบ่อเบื่อต่อสู้เรื่อยไป
กินข้าวอิ่มแล้วก็หายใจโล่ง	กินน้ำเสือโค่ง
ทุกน้ำทุกแห้ง	ความทุกนั้นมันบ่อมีเหือดแห้ง
ทุกเช้าทุกแล้งนอนเปี่ยวกายา	ทุกเช้าทุกแล้งนอนเปี่ยวกายา
เดิกเดิก คิดฮอดบ้านเก่า	เดิกเดิก คิดฮอดบ้านเก่า
ทั้งโสกทั้งเส้าบ้านเฮาทุกกาย	ตัวของอ้ายนอนอยู่กางไพ
คิดถึงยอดดวงใจ	ผู้อยู่ไกห่างตา
คิดถึงยอดดวงใจ	ผู้อยู่ไกห่างตา[1]

พวกเฮาเป็นนักกู้ซาด พวกเฮาเป็นนักกู้ซาด มันทุกแสนขะหนาด เกือบจะขาดดวงใจ ความทุกนั้นเหมือนดั่งสุมไฟ ฮ้อนอกฮ้อนใจ บ่อมีวันจะซื่นบาน ฮ้อนอกฮ้อนใจ บ่อมีวันจะซื่นบาน ยาม

*ไม้เฮียะ เป็นไม้ไผ่ชนิดหนึ่ง

[1] *หวนคืนมูนเซื้อปะติวัด*. (มปป). (วีดิทัศน์).

นอนก็ต้องนอนในป่า ยามนอนก็ต้องนอนในป่า เอาดินเอาย่าต่างผ้าปูนอน กองไม้เฮียะนั้นละพอต่างหมอนท่อตัวลงนอน หนาวสะบั้นทั่วกาย ท่อตัวลงนอน หนาวสะบั้นทั่วกาย บทเพลงช่วงนี้กล่าวถึงนักกู้ชาติ มีความลำบากอย่างมาก แม้แต่เวลานอนก็ต้องนอนในป่า ต้องเอาดินเป็นผ้าปูนอน ใช้กองไม้แทนหมอน และต้องผจญกับอากาศหนาว

บทเพลงบรรยายถึงสภาพการใช้ชีวิตของกลุ่มนักกู้ชาติ ที่ต้องอดทน ต่อสู้กับความยากลำบาก อากาศหนาว มดและริ้น อาหารมีเพียงข้าวเก่ากับน้ำแกง รวมถึงความคิดถึงบ้าน คิดถึงคนรัก เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงความเสียสละ อดทน ของกลุ่มทหารกู้ชาติ

พอนปีใหม่ ผู้ประพันธ์ ไม่ทราบ

ปีใหม่หมุนมาแล้วหนา พร้อมกันมา
รับเอาพอนปีใหม่ ปีเก่าความเส้าโสกหาย
ในครั้งต่อไป รับโซกไซรออยู่
ขอส่งพอนให้ทุกท่าน พะนักงานและนักรบทั่วหล้า
กำลังวังชาแรงก้า พร้อมกันส้างสัน ส้างซาดรุ่งเรือง
โซกไซเป็นของท่าน ให้สุกสำลาน
ตะหลอดกานปีใหม่ ปีใหม่ร่วมใจสามัคคี
ผูกไมตีจิตใจเหนียวแน่น เลื่องเก่าให้เป็นความฝัน
สายสัมพันใหม่นั้น ให้ยืนยงชั่วฟ้ามลาย

ปีใหม่หมุนมาแล้วหนา พ้อมกันมา
รับเอาพอนปีใหม่ ปีเก่าความเส้าโสกหาย
ในครั้งต่อไป รับโซกไซรออยู่
ขอส่งพอนให้ทุกท่าน พนักงานและนักรบทั่วหล้า
กำลังวังชาแรงก้า พ้อมกันส้างสัน ส้างซาดรุ่งเรือง
โซกไซเป็นของท่าน ให้สุกสำลาน
ตะหลอดกานปีใหม่ ปีใหม่ร่วมใจสามัคคี
ผูกไมตีจิตใจเหนียวแน่น เลื่องเก่าให้เป็นความฝัน
สายสัมพันใหม่นั้น ให้ยืนยงชั่วฟ้ามลาย[1]

ปีใหม่หมุนมาแล้วหนา พร้อมกันมา รับเอาพอนปีใหม่ ปีเก่าความเส้าโสกหาย ในครั้งต่อไป รับโซกไซรออยู่ ขอส่งพอนให้ทุกท่าน พะนักงานและนักรบทั่วหล้ากำลังวังชาแรงก้า พ้อมกันส้างสัน

[1]*เสียงเพงปะติวัดของคนปะติวัด3*. (มปป). (วีดิทัศน์).

ส้างซาดรุ่งเรือง โชกไชเป็นของท่าน ให้สุกสำลาน ตะหลอดกานปีใหม่ ปีใหม่ร่วมใจสามัคคี ผูกไมตีจิตใจเหนียวแน่น เลื่องเก่าให้เป็นความฝัน สายสัมพันใหม่นั้น ให้ยืนยงชั่วฟ้ามลาย บทเพลงใช้ในงานเทศกาลปีใหม่ กล่าวถึงการอวยพรให้กับทหารและผู้คนให้มีความสุข เรื่องราวเก่าให้เป็นเพียงความฝัน มีความสามัคคี สร้างความสัมพันธ์ร่วมกันให้ยืนนาน

ปากเซแดนงาม ผู้ประพันธ์ ไม่ทราบ

ปากเซแดนงามวิไล สุกใจเมื่อได้หวนคืนมา
มาเห็นพ่อแม่อาวอา เห็นลุงป้า เฮาอยู่สุกสบาย
ปากเซ ได้ฟ้าสีใหม่ อาดหานชิงไช
ร่วมเป็นใจอันเดียว
น้ำใจชาวเมือง ปากเซฮักแพงกันสูงส่ง
มั่นคงเหมือนพูบาเจีย ร่วมส้างสันชีวิตใหม่
ตามสายเซ สายโขง
ปากเซ แดนแห่งคนหาน รักสาถิ่นถาน
บ้านเกิดเฮานี้ รักเซเหมือนดังซีวี
เทิดเกียดสักสี คงเซโดนอาดหาน[1]

น้ำใจชาวเมือง ปากเซฮักแพงกันสูงส่ง มั่นคงเหมือนพูบาเจีย ร่วมส้างสันชีวิตใหม่ ตามสายเซ สายโขง ปากเซ แดนแห่งคนหาน รักสาถิ่นถาน บ้านเกิดเฮานี้ รักเซเหมือนดังซีวี เทิดเกียดสักสี คงเซโดนอาดหาน บทเพลงพูดถึงคนเมืองปากเซมีความรักสามัคคีและมีน้ำใจกันของชาวเมืองมั่นคงเหมือนกับอุทยานภูบาเจีย เป็นดินแดนแห่งคนกล้าหาญ รักษาศักดิ์ศรี ของเมืองคงเซโดน สื่อให้เห็นถึงความสามัคคีและรักถิ่นฐาน

สะหวันนะเขตอาดหาน ผู้ประพันธ์ ไม่ทราบ

จากไปห่างไกกัน สะหวันบ้านเฮา
เจ้าอยู่แนวใด หลายปีบ้านเมือง
ร้อนเคืองวุ่นวาย สะหวันขวันใจ
ต้องถูกมัวหมอง

วันนี้ได้พบกัน สะหวันบ้านเฮา
มีสุกชื่นบาน ลุกขึ้นขับไล่

[1] *เสียงเพงปะติวัดของคนปะติวัด3*. (มปป). (วีดิทัศน์).

สะตูหมู่มาน เซื้อเผ่าพงพัน
ลาวได้ปองดอง

สะหวันนะเขตอาดหาน ถิ่นถาน พ่อกะดวดลือชา
ฝูงมานแข่งข่ม สะหวันสู้ชนเรื่อยมา
ฮักสาเหนือกว่าชีวา ก้าวเดินซิงไซ
เป็นใจเดียว เพื่อพาละกิดยิ่งใหญ่
เดินไปเดินไป กอบกู้เอาเอกกะลาด
บ้านเฮาจะเฮืองใส มาพ้อมเพียงใจ
ปกป้องปัวแปง ให้วัดทะนา
อุดมเข้มแข็ง สะหวันคนแพง
บ้านเกิดเฮาเอย[1]

บทเพลงกล่าวถึงคนที่จากสะหวันเขตไปหลายปี เกิดสงครามขึ้นทำให้เกิดความเดือดร้อน แต่หลังจากที่ช่วยกันต่อสู้ขับไล่ศัตรูออกไป ทำให้เกิดความปรองดอง ผู้คนร่วมใจกันต่อสู้เพื่อปกปักรักษาเพื่อพัฒนาร่มเย็น

บทเพลง 10 บทเพลงดังกล่าวจัดว่าเป็นที่รู้จักจากประชาชนทั่วไป มีการเปิดในงานรื่นเริงและเทศกาลต่าง ๆ การประชุมของหมู่บ้าน การกระจายเสียงตามสาย วิทยุ และการประชุมของพรรค

เนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่ทั้ง 10 เพลงจะมุ่งเน้นไปที่การรณรงค์ให้คนลาวมีความสามัคคีแม้จะแตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์หรือแนวความคิด เนื่องจากสงครามกลางเมืองที่ยาวนาน 20 ปี ทำให้เกิดความขัดแย้งทางด้านแนวความคิด บทเพลงเหล่านี้รวมถึงยังสื่อให้เห็นว่าประเทศลาวเป็นประเทศที่มีธรรมชาติงดงาม มีวัฒนธรรมมายาวนาน ประชาชนมีความสามัคคี กล้าหาญ อดทน ต่อสู้กับศัตรูที่เข้ามารุกรานจนได้รับชัยชนะ มีแกนนำคือพรรคปะชาชนปฏิวัติลาวที่ใช้อุดมการณ์สังคมนิยมที่จะนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

บทเพลง*แดนแห่งอิสระ ชมเชยชัยชนะน้ำบาก บุนคุนพัก ชีวิตนักกู้ชาด* และ*ต่อต้าน* พูดถึงการปลุกเร้าให้ประชาชนรักชาติ มีความสามัคคีร่วมต่อสู้กับศัตรูจนได้รับชัยชนะ ได้รู้ถึงความยากลำบากและเสียสละของทหารและพรรคปะชาชนปฏิวัติลาว บทเพลง *เผ่าลาวเอย* พูดถึงความแตกต่างของชาติพันธุ์ในลาวที่มีทั้ง ลาวลุ่ม ลาวเทิง ลาวสูง แม้จะแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมแต่ทั้งหมดก็เป็นคนลาวเช่นเดียวกัน ควรหันมาสามัคคีปรองดองเพื่อช่วยกันพัฒนาชาติลาวให้เจริญรุ่งเรือง บทเพลง *พรปีใหม่* พูดถึงประเพณีปีใหม่ มีการอวยพรให้มีความสุข และเน้นที่ความสามัคคี และบทเพลง *รักสี*

[1]*เสียงเพงปะติวัดของคนปะติวัด4*. (มปป). (วีดิทัศน์).

พันดอน ปากเซแดนงาม และ *สะหวันนะเขตอาดหาน* พูดถึงท้องถิ่น ความงดงามของธรรมชาติ และพูดถึงความกล้าหาญของคนลาวในถิ่นนั้น มีความสามัคคีต่อสู้กับศัตรูจนได้รับชัยชนะ

เนื้อหาส่วนใหญ่ของบทเพลงเหมือนกันคือ พูดถึงความสามัคคีในหมู่คนลาว เนื่องจากประเทศลาวเพิ่งผ่านสงครามกลางเมืองที่ยาวนานกว่า 20 ปี ทำให้มีประชาชนแตกแยกทางความคิดกันอยู่มาก สิ่งที่รัฐบาลสปป.ลาวมุ่งเน้นในเรื่องวัฒนธรรมชาติคือ ต้องการให้ประชาชนมีความสามัคคี พูดถึงความกล้าหาญและอดทนของคนลาวที่สามารถต่อสู้กับศัตรูจนสามารถได้รับชัยชนะ พูดถึงประเพณีอันดีงามและธรรมชาติที่สวยงามของประเทศลาว และสุดท้ายคือทหารและพรรคปะชาชนปฏิวัติลาว และอุดมการณ์สังคมนิยมที่นำพาประเทศลาวหลุดพ้นจากการเป็นเมืองขึ้นของจักรวรรดินิยมและจะนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในอนาคต

จากการศึกษาของผู้วิจัย บทเพลงเหล่านี้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในช่วงเวลา ค.ศ. 1975 – 1986 เนื่องจากประชาชนลาวได้รับฟังอยู่บ่อยๆ ประกอบกับไม่มีเพลงประเภทอื่นหรือบทเพลงจากต่างประเทศได้รับการเผยแพร่ ทำให้บทเพลงเหล่านี้เป็นตัวเลือกเดียวของประชาชนลาว จึงเป็นที่รู้จักสำหรับผู้คนในช่วงเวลานั้นเป็นอย่างดี

ภายหลังจากรัฐบาลลาวนำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ เพลงจากต่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่จะผ่านทางไทยได้หลั่งไหลเข้ามา ทำให้เริ่มมีแนวดนตรีใหม่ๆเข้ามาในลาวมากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ในช่วงยุคทศวรรษ 90 ประชาชนลาวจะรับฟังวิทยุ เพลง และโทรทัศน์จากฝั่งไทยกันเป็นจำนวนมาก แต่เพลงของลาวส่วนใหญ่ยังคงเป็นเพลงพื้นบ้าน และเนื้อหาบทเพลงผ่อนคลายจากเดิมมากขึ้น มีเนื้อหาทั่วไปเรื่องความรักของหนุ่มสาว ชีวิตของคนลาว ส่วนแนวเพลงใหม่ๆที่เป็นลักษณะดนตรีสากลของลาวยังแทบไม่มีจนกระทั่งเมื่อประมาณ ค.ศ. 2000 ได้เกิดบริษัทเพลงลาวที่ทำธุรกิจดนตรีที่เป็นสากลร่วมสมัยเกิดขึ้นหลายบริษัท มีการผลิตนักร้อง วงดนตรี ออกมาเป็นแนวร็อค ป๊อป ฯลฯ เป็นจำนวนมาก และได้รับความนิยมอย่างสูงจากวัยรุ่นลาวสมัยใหม่ ขณะที่บทเพลงในช่วง ค.ศ. 1975 นั้นกลายเป็นบทเพลงสำหรับคนรุ่นวัยกลางคน แต่ก็ยังสามารถหาฟังได้ตามงานการประชุมของรัฐและงานรื่นเริงอยู่ และซื้อหาได้ในรูปของวีซีดีคาราโอเกะ แต่ความนิยมจากประชาชนลาวก็เสื่อมถอยไปตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป บทเพลงเหล่านี้ในอนาคตจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ลาวในช่วง 1975 - 1986

บทที่ 4
เรื่องสั้นลาวในช่วง ค.ศ. 1975-1986

หลังจากที่ลาวได้เอกราชจากฝรั่งเศส ใน ค.ศ. 1954 ภายในประเทศมีความขัดแย้งจนเกิดเป็นสงครามกลางเมืองระหว่างกลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาและไทย กับกลุ่มขบวนการปะเทดลาวที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียตและเวียดนาม ทำให้ประเทศถูกแบ่งออกเป็นสองกลุ่มเขตปกครอง

เรื่องสั้นลาวในช่วงก่อน ค.ศ. 1975

เนื่องจากประเทศลาวถูกแบ่งออกเป็นสองกลุ่มเขตปกครอง การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสั้นของลาวในยุคนั้นสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ

เรื่องสั้นในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์

เรื่องสั้นในเขตปกครองของกลุ่มขบวนการปะเทดลาว

เรื่องสั้นในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์

นักเขียนลาวได้รวมกลุ่มกันเป็นสโมสรอักษรศิลป์ นับเป็นการรวมกลุ่มปัญญาชนลาวที่มีจุดประสงค์ในการสร้างสรรค์งานเขียนและวรรณกรรมสมัยใหม่ของลาว เพื่อให้ก้าวหน้าและมีผลให้งานเขียนเรื่องสั้นลาวขยายตัวและเป็นที่รู้จักในสายตานักอ่านลาวมากขึ้น รวมถึงนักเขียนกลุ่มไผ่หนามที่มีการพิมพ์วารสาร*ไผ่หนาม* ซึ่งกลุ่มนี้ได้เขียนเรื่องสั้นออกมาอย่างต่อเนื่อง และยังเขียนสารคดี กวีนิพนธ์ นวนิยาย ตลอดจนแปลวรรณกรรมต่างประเทศเป็นภาษาลาวและต่างประเทศ ในกลุ่มนี้มีนักเขียนเด่นๆหลายคน เช่น

ดวงจำปา เป็นนักเขียนสตรีลาวที่มีผลงานออกมาเป็นจำนวนมากทั้งบทกวี นวนิยายและเรื่องสั้น ดวงจำปาเริ่มส่งงานเขียนของตนพิมพ์ในวารสาร*เมืองลาว*และหนังสือพิมพ์อื่นๆเป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งวารสาร*ไผ่หนาม*ก่อตั้งขึ้นจึงได้ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการของวารสาร*ไผ่หนาม*และส่งงานตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง

แลง พูผาเงิน เป็นนักเขียนเรื่องสั้นคนสำคัญของวารสาร*ไผ่หนาม* มีเรื่องสั้นตีพิมพ์เป็นจำนวนมากจนกระทั่งมีผลงานรวมเล่มเป็นของตนเองหลายเล่ม ผลงานรวมเล่มเรื่องแรกของเขาคือ *ชีวิตนี้คือละครก้อม*[*]

---

[*]แปลว่า ละครสั้น

ปาใน เป็นนักเขียนอีกคนของกลุ่ม*ไผ่หนาม* เรื่องสั้นของเขามีลักษณะวิพากษ์วิจารณ์สังคมอย่างตรงไปตรงมา

นอกจากนี้ยังมีนักเขียนอื่นที่มีผลงานน่าสนใจ เช่น ท่ง อุบมุง เป็นนักเขียนเรื่องสั้นลาว มีผลงานเรื่อง *ลูกเขย* และ *จนกว่า...ความตาย* ตีพิมพ์ลงใน*หนังสือพิมพ์ชาติลาว*[1]

เนื้อหาของเรื่องสั้นลาวในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวสะท้อนสงครามกลางเมืองในลาว รวมถึงวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามามีบทบาทในสังคมลาวมากขึ้น ทำให้ประชาชนให้ความสำคัญกับวัตถุเงินตรามากขึ้น เริ่มมีความเสื่อมถอยทางด้านจิตใจ และการฉ้อราษฎร์บังหลวงในหมู่วงราชการด้วย

เรื่องสั้นในเขตปกครองของกลุ่มขบวนการปะเทดลาว

เรื่องสั้นเรื่องแรกในเขตการปกครองของกลุ่มขบวนการปะเทดลาวคือ *ฟองเดือนเก้า* ของ คำมา พมกอง พิมพ์ใน ค.ศ. 1965 เป็นเรื่องสั้นแนวที่เรียกว่า สัจทัศน์สังคมนิยม (Social Realism)[2]

ช่วง ค.ศ. 1968 – 1975 โรงพิมพ์แนวลาวรักชาติในแขวงปลดปล่อยหัวพันได้จัดพิมพ์เรื่องสั้นออกมาประมาณ 30 เรื่อง นักเขียนที่มีชื่อเสียงได้แก่ สุวันทอน บุบผานุวง (ส.บุบผานุวง) มีรวมเรื่องสั้นหลายชุด เช่น รวมเรื่องสั้นชุด *ประเทศชาติพวกเรา* ทั้งหมดสามเล่ม และ คำเลียง พมเสนา สมบูน ทะวีไซ นางเวียงคำ และแก้วมะนี สีวงไซ มีหนังสือรวมเรื่องสั้นหลายเล่มเช่น *พลัดพรากจากสีพันดอน* (2512) *ตามถนนเวียงจันทน์* (2512) *น้องน้อยอาจหาญ* (2512) *ภาษาแม่* (2514) *คืนหนึ่งในแนวหน้า* (2514) *เส้นทางปลดปล่อย* (2515) *ผู้สืบทอด* (2515)

โดยเรื่องสั้นเหล่านี้จัดพิมพ์ขึ้นในเขตแนวลาวรักชาติ และต้องสอดคล้องกับนโยบายของขบวนการปะเทดลาว[3] เช่นเรื่อง *ฟองแม่น้ำโขง* ของ คำมา พมกอง เรื่อง *สว่างในความมืด* และเรื่อง *ผีดำ* ของ หุมพัน รัดตะนะวง ทั้งสามเรื่องแสดงให้เห็นความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์กับฝ่ายขบวนการปะเทดลาวที่มีแนวความคิดทางทางการเมืองที่แตกต่างกัน และยังสะท้อนความเชื่อที่ว่าระบอบสังคมนิยมนั้นสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆภายในลาวได้ เนื้อหาส่วนใหญ่ของเรื่องสั้นคล้ายกับเรื่องสั้นในกลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์คือ สะท้อนถึงสงครามกลางเมืองในลาว การฉ้อราษฎร์บังหลวงในหมู่ผู้นำ วัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในลาว แต่ในกลุ่มขบวนการปะเทดลาวมุ่งเน้นไปที่การรับใช้พรรคการเมือง และสังคมเป็นหลัก[4]

---

[1]วิยะดา พรหมจิตต์. (2541). *พัฒนาการเรื่องสั้นลาว: ความสัมพันธ์กับสังคม*. หน้า 20-21.

[2]วันนะคะดีลาว. (2002). *วิทยาไลวิทยาศาสตร์พื้นฐาน*. หน้า 93.

[3]วิยะดา พรหมจิตต์. (2541). *เล่มเดิม*. หน้า 19.

[4]*แหล่งเดิม*. หน้า 23.

เรื่องสั้นในกลุ่มขบวนการปะเทดลาวมุ่งเน้นพูดถึงการต่อสู้กับศัตรู ความเสียสละส่วนตัวของนักรบและประชาชนที่ทำให้ประเทศลาวรอดพ้นจากการถูกครอบงำโดยต่างชาติที่เข้ามาขูดรีด และหาผลประโยชน์ในลาว นอกจากนี้เรื่องสั้นเหล่านี้ยังมักสร้างวีรบุรุษเพื่อยกย่องในความเสียสละและความเป็นผู้นำ[1]

เรื่องสั้นช่วงหลัง ค.ศ. 1975-1986

หลังจากขบวนการปะเทดลาวได้ปกครองประเทศแล้ว รัฐบาลได้มุ่งเน้นการส่งเสริมวัฒนธรรมชาติ วรรณคดี โดยมีการอบรมแนวคิดให้กับพนักงานทุกระดับในองค์การเคลื่อนไหวด้านวัฒนธรรม มีการสอนทฤษฎีแนวการเขียนแบบสังคมนิยมให้แก่นักเขียนที่ส่วนใหญ่เป็นพนักงานของรัฐ และมีการพิมพ์เรื่องสั้น ออกสู่ประชาชนเป็นจำนวนมาก เช่น *สะหว่างในความมืด* ของ หุมพัน รัดตะนะวง *แสงอาลุนวันใหม่, ดอกจำปาเมืองลาว* และ *แหกคุก* ของ ทองเสีย โคดวงสา *ยิ้มนั้น* ของ อุทิน บุนยาวง

นักเขียนของลาวในยุคนี้มีหลายรุ่น คือรุ่นอาวุโสที่ผ่านกระบวนการต่อสู้ปลดปล่อย และต่อสู้กับจักรพรรดินิยมทั้งฝรั่งเศสและอเมริกา เช่น จันที เดือนสะหวัน สุวันทอน บุบผานุวง สมบูน ทะวีไช เนื้อหาส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวพันกับการปฏิวัติชาติ การประณามพวกล่าเมืองขึ้น และชมเชยบุญคุณของพรรค

นักเขียนรุ่นกลาง คือรุ่นที่ดำเนินชีวิตในช่วงสงครามกลางเมือง เช่น *บุนทะนอง ชมไชผน อุทิน บุนยาวง ดวงจำปา* เนื้อหาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมในด้านดีและไม่ดีของประชาชน

นักเขียนรุ่นหลัง เช่น ดวงไช หลวงพะสี ทองเสีย โคดวงสา บุนเสิม แสงมะนี เวียงพิม เนื้อหาส่วนใหญ่จะพูดถึงการพัฒนาประเทศในระบอบสังคมนิยม การป้องกันความสงบ การสร้างปลุกฝังอุดมการณ์และวัฒนธรรมชาติให้แก่ประชาชน[2]

เรื่องสั้นในช่วง ค.ศ. 1975 – 1986 เป็นเรื่องสั้นที่เขียนหลังจากประเทศเปลี่ยนแปลงการปกครอง และพรรคประชาชนปะติวัดลาวซึ่งบริหารประเทศระบอบสังคมนิยมมีบทบาทในการกำหนดกรอบความคิดในเรื่องการเขียนเรื่องจากทางรัฐ นักเขียนจึงไม่มีอิสระในการเลือกเสนอแนวคิดอื่น นักเขียนส่วนใหญ่เป็นข้าราชการของรัฐจึงต้องเขียนผลงานตามนโยบายของรัฐเท่านั้น แนวคิดส่วนใหญ่ในเรื่องสั้นลาวในช่วงนี้สะท้อนความขัดแย้งระหว่างสังคมเก่าและสังคมใหม่ และมุ่งพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากความล้มเหลวของระบอบเก่า เรื่องสั้นส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสังคมเก่า การฉ้อราษฎร์บังหลวง การเอารัดเอาเปรียบในสังคม ขณะที่เชิดชูสังคมใหม่ว่าเป็นสังคมที่ช่วยเหลือและมีการเสียสละ มีอุดมการณ์ในพรรคและรัฐ เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

---

[1]วิยะดา พรหมจิตต์. (2541). *เล่มเดิม*. หน้า 68.

[2]*วันนะคะดีลาว*. (2002). *เล่มเดิม*. หน้า 95-96.

มีการชี้ให้ประชาชนเห็นถึงข้อดีของการทำเกษตร สหกรณ์การเกษตรแบบนารวม มีเรื่องราวความรักชาติและมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งสื่อให้เห็นถึงความรักชาติที่ต้องมาก่อนความรักส่วนตัว รวมถึงการเน้นให้ช่วยกันรักษามรดกทางวัฒธรรมชาติสืบต่อไป

ในงานวิจัยนี้ได้นำเรื่องสั้นมาวิเคราะห์ทั้งหมด 10 เรื่อง เรื่องสั้นเหล่านี้มีเนื้อหาที่มีเรื่องราวหลากหลาย ทั้งสงคราม อุดมการณ์การทางสังคมนิยม ความขัดแย้งระหว่างระบอบเก่ากับระบอบใหม่ รวมถึงนักเขียนหลายคนเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักในวงการนักเขียนลาว เช่น บุนทะนอง ชมไชผล และ พ. พวงสะบา และปัจจุบันบางคนได้รับรางวัลซีไรท์ เช่น บุนเสิน แสงมะนี (ค.ศ. 2005) และสุวันทอน บุบผานุวง (ค.ศ. 2000)

รักร่วมอุดมคติ

เรื่อง *รักร่วมอุดมคติ* เขียนโดย เวียงพิม เป็นเรื่องราวความรักของหนุ่มสาวในโรงเรียนฝึกหัดครูแห่งหนึ่งในเมืองเวียงไช ที่ชอบพอกันแต่ไม่แสดงออกมาให้เห็น โดยสมเดดฝ่ายชายที่เกิดในครอบครัวยากจนในแขวงจำปาสัก และต้องไปเป็นเด็กวัดเพื่อจะได้เรียนหนังสือ ด้วยความที่เป็นเด็กเรียนดีและมีความเป็นผู้นำ สมเดดจึงได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนฝึกหัดครูในเมืองเวียงไช สมเดดแอบชอบ พิมใจ รุ่นน้องคนหนึ่งในโรงเรียนสร้างครูแต่ก็ต้องการดูและพิสูจน์ความอดทนและแน่วแน่ในเรื่องของอุดมการณ์ของฝ่ายหญิง ส่วนสุนทอนเพื่อนสนิทของตนก็แอบชอบฝ่ายหญิงอยู่ด้วยทำให้สมเดดไม่อยากแสดงออก พิมใจเติบโตในครอบครัวครูในเขตของฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ แต่พ่อของนางไม่ชอบการเอาเปรียบ รวมถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวง จึงเข้าร่วมกับฝ่ายปะติวัด แต่ถูกจับได้และถูกยิงเป้า ทำให้แม่ของนางส่งนางเข้ามาเรียนในเขตปะติวัด แต่คนทั่วไปในโรงเรียนมองว่าพิมใจเป็นเหมือนลูกข้าราชการที่บอบบาง และไม่อดทน พิมใจจึงต้องการพิสูจน์ตัวเอง และมองว่าสมเดดว่าเป็นคนแข็งกระด้าง ไม่ชอบหน้าตัวเอง สิ่งที่เขาทำให้นางในบางครั้งก็ทำตามหน้าที่เท่านั้น เช่นเมื่อพิมใจเสี่ยงชีวิตเข้าช่วยดับไฟและสมเดดก็เข้าไปช่วยพิมใจไว้ได้ สุดท้ายแล้วเมื่อทั้งสองฝ่ายเติบโตขึ้นได้เรียนรู้ชีวิต โดยพิมใจเป็นครูและสมเดดไปเรียนต่อที่โซเวียตและมีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาประเทศ

สมเดดเองนั้นเกิดในครอบครัวชาวนายากจน ต้องต่อสู้กับความยากลำบากเพื่อส่งตัวเองเรียนหนังสือ ไปเป็นเด็กวัด และด้วยความเป็นคนอยู่ในโอวาสของอาจารย์ อาจารย์จึงช่วยส่งเรียนจนจบชั้นมัธยม และต้องเข้ามาเรียนต่อในเวียงจันทน์ และในที่สุดได้สมัครใจเพื่อไปทำงานต่อสู้กู้ชาติ เนื้อหาตอนหนึ่งกล่าวว่า

> ส่วนสมเดด เขากำเนิดอยู่ในคอบครัวชาวนา ยากจนของท้องถิ่นหนึ่งในแขวงจำปาสัก ย้อนความทุกจน พ่อแม่ของเขาจึงต้องไปเป็นบ่าวให้ตาแสงคนหนึ่ง คอบคัวของเขาต้องทนทุกทอละมานต่อการกดขี่ขูดรีดอย่างหนักหน่วงของตาแสงคนนี้ ส่วนสมเดดเองได้ไปเป็นลูกสิดวัด เพื่อ

> อาศัยใบบุญของครูบาอาจาน เลี้ยงปากเลี้ยงท้องและร่ำเรียน และเป็นเด็กวัดที่อยู่ในโอวาดของครูบาอาจาน ดังนั้นอาจานจึงเอ็นดูและส่งให้เขาได้ร่ำเรียนจนจบขั้นมัดทะยม โอกาสที่จะเรียนต่อนั้นต้องได้ขึ้นมาต่ออยู่เวียงจันทน์ แต่ปัญหาจะซื้อตั๋วรถขึ้นมานั้น มันบ่แม่นเป็นเรื่องที่เขาจะคิดเอาเองได้ เพาะอาจานเองก็บ่อมีทุนเพียงพอจะส่งให้เขาลงมาเรียน แต่สมเดดก็บ่อได้ท้อถอยใจ เขาเริ่มต้นหารับจ้างเป็นบ่าวนาให้เฮือนซาวนา เพื่อจะริบโรมท้อนทอมเงินคำ พอได้ขี่ตั๋วรถมาเวียงจันทน์ ในระยะที่เขาดิ้นรนกับชีวิตอยู่นั้น **พนักงานขนขวายปุกลุกของกำลังรักซาดก็ได้เข้ามาถึง ซาวนาผู้ทุกจนก็ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ได้ซุกยู้ชายหนุ่ม หญิงสาวผู้เป็นลูกหลานให้ปะกอบส่วนในเวียกงานต่อสู้กู้ซาด ซาวหนุ่มหลายคนได้สะหมักใจออกมาเขตปดป่อย ในนั้นมี สมเดด คนหนึ่ง**...[1]

สุนทอนเพื่อนสนิทของสมเดดที่แอบหลงรักพิมใจอยู่ ได้ปรับทุกข์กับสมเดด เพราะเกรงว่ามีการรวมกลุ่มออกไปถางไร่เป็นเวลา 2 สัปดาห์ พิมใจจะทำไม่ได้และเสียชื่อเสียง ในขณะที่ สมเดดกลับกล่าวว่า สุนทอนน่าจะดูพิมใจผิดไป เพราะพิมใจเป็นคนหยิ่งในศักดิ์ศรีของตนและดื้อรั้น น่าจะใช้โอกาสนี้ในการพัฒนาให้นางเป็นคนเสียสละ

> ...สุนทอนหยุดหน่อยหนึ่งแล้วเว้าเสียงค่อยๆ ลงอีก เฮาคิดวิตกถึงพิมใจ นางบ่เคยถางไร่เฮากัวนางท้อถอยใจ และจะเสียผลงานที่นางได้ส้างมา ... สมเดดกล่าวว่า ทอน เฮาคิดว่าตัวเบิ่งนางผิดไปแล้ว พิมใจบ่เคยออกแรงงานก็จิง แต่นางเป็นคนไว้เกียด เป็นคนดื้อดึงหลายว่าอยากเฮ็ดหยังแม่นต้องได้อันนั้น พวกเฮาควรจะฉวยโอกาดเอาความดื้อดึงของนางเพื่อก่อส้างนางคืน ...[2]

เรื่อง *รักร่วมอุมคติ* ทาง เวียงพิม ผู้เขียนได้มีการสื่อแนวความคิดของคนลาวที่ดีในสังคมนั้นจะต้องเป็นผู้เสียสละเพื่อประเทศชาติ กล้าหาญ มีอุดมการณ์ในระบอบสังคมนิยม รวมถึงเรื่องความรักของชายและหญิงก็ต้องพิสูจน์ด้วยระยะเวลา ต้องอดทนเพื่อเป้าหมายใหญ่ที่สุดคือการกลับมาพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

รอยยิ้มแห่งความหวัง

เรื่อง *รอยยิ้มแห่งความหวัง* เขียนโดย บุนเสิน แสงมะนี* เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ ปะกายเพด ครูที่เข้ามาสอนในหมู่บ้านชนบท ที่ปฏิบัติตามแนวทางนโยบายของพรรค และรัฐบาล ที่ต้องการนำ

---

[1]เวียงพิม. (1984). *รักร่วมอุดมคติ*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ ชุดที่ 1. หน้า 6-7.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 10 – 11.

*บุนเสิน แสงมะนี เป็นข้าราชการกระทรวงศึกษา.

การศึกษาและนโยบายของรัฐลงไปสู่พื้นฐานของประเทศ คือประชาชน แต่ต้องประสบกับปัญหาหลายอย่าง ในเรื่องของชาวบ้านบางคนไม่ยอมรับ และมีการต่อสู้จากฝ่ายต่อต้านเพื่อขับไล่ครูออกจากพื้นที่ แต่ในที่สุดครูปะกายเพดก็สามารถได้รับชัยชนะ

เรื่องสั้นได้บรรยายช่วงหนึ่งที่พ่อไม่ให้ลูกสาวของตนที่ชื่อดวงดีไปโรงเรียนว่า

> พ่อบอกว่าอย่าไปเล่นกับนายคูต่างถิ่นคนนั้นฮู้บ่ ครั้งหน้าถ้าเห็นลูกไปอีก พ่อจะตีหลายกว่านี้ และนับแต่มื้อนี้ไป บ่ต้องอยู่เรือน ไปไร่นำพ่อ...[1]

ขณะที่ ปะกายเพด เองต้องต่อสู้กับการไม่ยอมรับของชาวบ้านบางคนในหมู่บ้าน รวมถึงกลุ่มผู้ไม่หวังดีที่ไม่ต้องการมีครูเข้ามาสอนหนังสือและแนวทางสังคมนิยมให้แก่ประชาชน ได้เข้ามาข่มขู่เพื่อให้ปะกายเพดออกจากหมู่บ้านไป

> "พวกเจ้าต้องการหยัง" **พวกกูบ่อต้องการหยัง มึงเฮ็ดได้ดีหลาย ที่สามาดโฆษณาหลอกลวงเอาปะชาชนปูกโรงเรียนให้และซ้ำบ่พอยังเอาเฮามาเรียนรู้ทิดสะดีการเมืองเพื่อมาต้านกับพวกกู**... กูขอเตือนเป็นครั้งทำอีด และครั้งสุดท้าย นับแต่มื้ออื่นเป็นต้นไป มึงเข้าสอนหนังสืออยู่บ่อนนี้แล้วฟ้าวหนีออกจากบ้านนี้ไวเท่าใดยิ่งดี เข้าใจบ่" คำสั่งอันเด็ดขาดของมันเฮ็ดให้ปะกายเพ็ดเคียดแค้นจนตัวสั่น แต่ยังบ่อได้แสดงท่าทีอันใดออกมา ย้อนว่าพวกมันได้เอาปายืนมาจี้ใส่อกของเขาไว้[2]

หลังจากที่ปะกายเพดและหน่วยกองหลอนได้ต่อสู้และสังหารรวมถึงจับตัวกลุ่มผู้ไม่หวังดีได้แล้ว หนึ่งในนั้นมีพ่อของดวงดี เด็กสาวที่อยากเรียนหนังสือแต่พ่อของตนสั่งห้ามไม่ให้ไปเรียน กำลังย้ายหนีจากหมู่บ้านเนื่องจากอับอายที่พ่อของตนเป็นพวกปะติกานหรือพวกไม่หวังดีต่อต้านระบอบสังคมนิยม ปะกายเพดได้ติดตามดวงดีและเกลี้ยกล่อมไม่ให้นางและแม่หนีออกจากหมู่บ้าน รวมถึงสามารถกลับเข้าไปเรียนหนังสือได้ด้วย

> ...บ่เพียงแต่เป็นคนที่ได้รับเคาะร้ายย้อนพ่อกั้นห้าม ยังถูกขนานนามว่า เป็นลูกปะติกานนำอีก "ลูกปะติกาน" เขาทวนคำความของนาง แต่เฮาคิดดีแล้ว นางและแม่บ่อได้มีพันธะใดๆที่ได้พัวพันกับความผิดพาดอันร้ายแรงของผู้เป็นพ่อ ตลอดเวลา แม่และนางได้สู้ยันกับแนวคิดของพ่อดังหลายเหตุกาน ที่เขาได้พบเห็นโดยบังเอิน และอันที่จะแจ้งที่สุด แม่นในคืนที่เขาได้เห็นและได้

---

[1]บุนเสิน แสงมะนี. (1984). *รอยยิ้มแห่งความหวัง*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ ชุดที่ 1. หน้า 72.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 78.

ฟังอยู่ข้างกกไม้ใหญ่แคมห้วยนั้น ดังนั้นแม่และนางแม่นบ่มีความผิดหยัง ดังนั้นเพิ่นจึงอนุยาดให้สองแม่ลูกไปเรียนหนังสือและซอกอยู่หากินคือกับปะชาชนทั่วไป

ปะกายเพ็ดเล่าคืนเหดกานต่างๆที่เกิดขึ้นแล้ว อธิบายหลายอันหลายแนวในที่สุด นางก็เข้าใจ อันเฮ็ดให้นางค่อยๆป่อยรอยยิ้มแห่งความหวังออกมา เพื่อต้อนรับกับแสงสะหว่างของชีวิตที่สะหว่างสะไหวอยู่เบื้องหน้า[1]

รอยยิ้มแห่งความหวัง เสนอให้เห็นภาพของบุคคลตัวอย่างของลาวคือบุคคลที่เสียสละเพื่อส่วนรวมตามแนวทางของรัฐและพรรค กล้าต่อสู้กับสิ่งไม่ถูกต้อง และให้โอกาสกับบุคคลอื่นๆ

ครูอาสาสมัคร

ครูอาสาสมัคร เขียนโดย ปากกาแดง เป็นเรื่องราวของครูผู้เสียสละตนเพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่ในแนวทางของรัฐเพื่อเผยแพร่แนวทางของพรรคและสอนหนังสือให้กับประชาชน

ถึงสำนักเมือง บาเจียง ข้อยก็เข้าไปเสนอตัว
“น้องอยู่บ้านใด” หัวหน้าคณะสึกสาเมืองถามขึ้น
“บ้านโพนกุง” ข้อยตอบ
“มีอาชีพหยัง”
“มีความรู้ขั้นใด”
“มัธยมในระบอบเก่า”
“ตัดสินใจคักแล้วบ่อ” เวียกนี้ยากสมควนได๋
“ยากก็สมัครเฮ็ด” ข้อยตอบด้วยความเชื่อมั่นต่อตนเอง. เพิ่นตกลงรับเอาข้อยพร้อมทั้งแนะนำรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับเวียกงานและวิธีเฮ็ดงาน.
“พวกอ้ายตกลงจะส่งน้องไปบ้านสะกด” เพิ่นบอก. บ้านสะกดแม่นบ้านชนชาดลาวเทิง เผ่าอาลัก, ที่ลือชาปากดว่าเป็นบ้านอุดมสมบูนไปด้วยสวนกาแฟ. ปัดจุบันสวนดังก่าวแม่นพวนถูกรื้อฟื้นคืนใหม่ ภายหลังที่มันได้ถูกทำลายไปจนเกือบเกี้ยง ย้อนน้ำมือของพวกทะหานไทย ในคราวบั้นรบเมืองปากซ่องพวนดุเดือดพุ้น.[2]

เมื่อไปถึงหมู่บ้าน ครูอาสาสมัครต้องปรับตัวเพื่อให้คนในหมู่บ้านยอมรับ และในเวลาอันรวดเร็ว ชาวบ้านก็พร้อมจะช่วยเหลือและช่วยกันสร้างโรงเรียน แต่มีพวกปะติกาน* เข้ามาก่อกวนและข่มขู่ให้ครูออกไปจากหมู่บ้าน

---

[1]บุนเสิน แสงมะนี. (1984). *เล่มเดิม*. หน้า 87-88.

[2]ปากกาแดง. (1984). *ครูอาสาสมัคร*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ ชุดที่ 1. หน้า 108-109.

*เป็นคำที่ใช้เรียกกลุ่มไม่หวัง หรือฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์

มื้อต่อมา, พวกชาวบ้านผู้ขวัญอ่อนก็แนะนำข้อยว่า
“หนีไปจากบ้านนี้ไปเสีย จักหน่อยพวกมันจะข้าเจ้า”
ข้อยเว้ากับตนเองว่า กูสะละหมดทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว กูจึงได้สมัคใจมา คั้นกูหากยอมถอยหลังย้อนกานขู่ของสะตูในครั้งนี้ ก็ให้มันรู้ไป
“ข้อยยังจะอยู่ อยู่จนหมู่บ้านนี้ได้ลบล้างการไม่รู้หนังสือ” ข้อยตอบ
ตอนดึกของคืนนั้นเอง ข้อยสะดุ้งตื่น หมดแรงเมื่อได้ยินเสียงเอะอะของชาวบ้านที่ร้องขึ้นว่า
“ไฟไหม้โรงเรียน ๆๆ”
ข้อยแล่นไปยังบ่อนเกิดเหตทันที ชาวบ้านพวนสมละวนอยู่กับการมอดไฟ แต่ไฟนั้นก็ยังลุกอยู่ ข้อยยืนเบิ่งไฟไหม้ย่าแฟกเทิงหลังคาด้วยความเจ็บปวด หัวใจคือกับว่าเปวไฟนั้นพวกเผาไหม้หัวอกของข้อย
“ต้องแม่นพวกพัดถิ่นเป็นผู้จุด” ลุงประธานบ้านเว้าขึ้น
“ต้องแม่นพวกที่มันทำร้ายคู” พ่อลุงเหนึ่งเว้าเสริม
“ต้องปาบพวกมันให้ได้” พ่อเถ้าจะโฮดเว้าความเคียดแค้นต่อเหตกานนี้ พวกกองหลอนได้เรียกปะชุมกันด่วน จัดตั้งการป้องกันเวนยามบ้านเข้มงวดกว่าเก่า จากนั้นมาสิบกว่าวัน สะตูสามบักก็ถูกข้าตาย และจับเป็นเซลยได้สองบัก แต่อันพิเศษกว่านั้นแม่นสามาดจับไส้สึกของสะตูที่เคื่อนไหวอยู่ภายในบ้านได้อีกหนึ่งบัก
เมื่อดับสูนพวกหมาลอบกัดได้สำเร็ดแล้ว ความสงบก็เข้ามาปกคุมบ้านเหมือนเดิม โรงเรียนหลังใหม่ได้ถูกปูกส้างขึ้นแทน ชาวบ้านต่างก็ม่วนซื่นสืบต่อ ร่ำเรียนจนสามาดลบล้างการไม่รู้หนังสือได้อย่างเป็นทางกานในกางเดือน พฤษภาคม 1978 ซึ่งแม่นบ้านทำอีดของเมืองบาเจียง[1]

หลังจากบรรลุจุดมุ่งหมายแล้ว ครูอาสาสมัครก็ออกเดินทางต่อไปเพื่อปลดปล่อยให้ปะชาชนได้มีความรู้ต่อไป แต่น้องที่อยู่ในหมู่บ้านออกมาตามเพื่อไม่ให้ครูไป

“บ่อมีไผไล่อ้ายหนี, แต่อ้ายพัดซิหนีเอง” จเร เว้าออกมาด้วยความน้อยใจ, เห็นยอดน้ำใสๆไหลลง อาบสองแก้มของนาง ข้อยก็บ่รู้จะเว้าแนวใด เพื่อให้นางเข้าใจต่อกับการจากนางไปในครั้งนี้. ข้อยเว้าว่า
“จเร, น้องที่แสนรักแพง **อ้ายแม่นครูอาสาสมัคร อ้ายยังจะต้องไปทุกแห่งหนตามความเรียกร้องของชาด ขอให้น้องจึงตั้งหน้าสืบต่อเรียนบำรุงให้มีความรู้สูงขึ้นไปเลื่อย ๆ อ้ายจะหมั่นเขียนจดหมายมายามน้อง**”[2]

---

[1] ปากกาแดง. (1984). *ครูอาสาสมัคร*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ ชุดที่ 1. หน้า 117-119.

[2] *แหล่งเดิม*. หน้า 119.

เรื่อง *ครูอาสาสมัคร* ได้สื่อให้เห็นถึงความมีอุดมการณ์ของตัวเอกในเรื่อง ที่แม้จะต้องต่อสู้กับความยากลำบากในเรื่องของการยอมรับของคนท้องถิ่นที่เป็นชาวเขาเผ่าอาลัก และการข่มขู่และคุกคามของกลุ่มผู้ไม่หวังดี หรือกลุ่มปะติกาน แต่ก็สามารถผ่านพ้นเหตุการณ์มาได้ จนทำให้ได้รับการยอมรับในหมู่บ้านชาวอาลัก แต่เมื่อถึงเวลาที่คนในหมู่บ้านสามารถอ่านหนังสือได้ คูอาสาสะหมัก ก็ต้องออกเดินทางต่อไปเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่อื่นได้รู้หนังสือต่อไป

ลูกสาวของพรรค

ลูกสาวของพรรค เขียนโดย สุวันทอน บุบผานุวง มีตัวเอกเป็นผู้หญิงที่มีบทบาทในเรื่องคือ พิมพาและปาเรียง ช่วงแรกเป็นเรื่องราวของพิมพาเป็นครูที่ชีวิตในวัยเด็กลำบากยากจน แต่มีโอกาสเรียนหนังสือและเป็นครูในที่สุด โดยพรรคและการปฏิวัติเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พิมพาพบกับอนาคตที่ดี

> นางเป็นกำพ้าอยู่กับอาซึ่งเป็นนางหม้ายตั้งแต่น้อยใหญ่ขึ้นภายใต้ลมพายุแห่งความทุกยากตากตำ **ถ้าบ่มีการปะติวัด บ่มีการนำอันฉะหลาดส่องใสของสูนกลางพรรคปะซาซนปะติวัดลาวแล้ว** บ้านเกิดเมืองนอนของนางก็จะบ่ได้รับการปดป่อย ชีวิดของนางก็จะจมลึกลงสู่สนามแห่งความลำบากยากแค้น แต่การปะติวัดได้มาชดเชยช่วยเอานางออกจากความมืดมนเลี้ยงดูและเสี้ยมสอนเอานางจนสามาดเป็นคูสอน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ยาดพี่น้องของนางบ่เคยคิดฝันหาสักคั้ง[1]

ครูพิมพาเป็นสมาชิกองค์กรชาวหนุ่มที่ได้รับหน้าที่ให้มาปฏิบัติงานในหมู่บ้านผาแดง ที่ชาวบ้านเป็นเผ่าลาวเทิง พิมพาเป็นครูรุ่นแรกที่มาทำงานที่หมู่บ้านนี้ หน้าที่หลักคือสอนหนังสือ และผลักดันนโยบายพรรคและรัฐบาล รวมถึงปลูกฝังแนวคิดต่างๆในการพัฒนา แต่หมู่บ้านผาแดงยังมีปัญหามาก ทั้งเรื่องการทำมาหากินที่ยังลำบาก คุณภาพชีวิตยังอยู่ในระดับต่ำ เครื่องมือเกษตรยังมีไม่เพียงพอ ทำให้เด็กต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน ไม่มีใครมาเรียนหนังสือกับพิมพา

พิมพาพยายามอดทนและอบรมชาวบ้านให้เข้าใจในเรื่องการทำมาหากิน รวมถึงการเน้นย้ำว่าการปฏิวัติทำให้สภาพความเสื่อมโทรมในเมืองหลวงหมดไป และปลดปล่อยชั้นชั้นกรรมกรออกจากความไม่เป็นธรรมในสังคม ในช่วงนี้ที่ว่า

> ก่อนหน้านี้พวกเขาถูกกดขี่ขูดรีดอย่างหนักหน่วง แต่บัดนี้เขาได้รับการปดป่อยและมีสิดเป็นเจ้าของประเทศชาด **พวกเขาได้บุกบั่นตัวปะติบัดตามคำสั่งทุกปะการของพรรค เพื่อ**

[1]สุวันทอน บุบผานุวง. (1982). *ลูกสาวของพรรค เล่ม 1.* หน้า 23.

ส้างซีวิดใหม่ซึ่งเป็นชีวิตที่ปาดสะจากการกดขี่ขูดรีด พร้อมกันนั้นพวกเขาก็ได้ฝึกฝนหล่อหลอมตนเองให้กายเป็นคนใหม่คนสังคมนิยม"[1]

พิมพาเองได้ยึดถือแนวทางของคนสังคมนิยมที่ได้ร่ำเรียนมา คือ

> ตกลงปงใจยอมเสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง สู้ชนเพื่อเอกกะลาดของชาด และเพื่อความสมบูนพูนสุกของพวกลูกหลานเราในอนาคด **ตัดสินใจปะติบัดทุกแนวทาง นโยบายของพรรคและลัดให้ปากดเป็นจริง ตัดสินใจพาประเทศชาดอันแสนรักของพวกเฮาก้าวขึ้นสังคมนิยม** ฉะนั้นพวกเราต้องมีทัดสะนะ ผลิตผล หาเลี้ยงตนเอง ขยันพากเพียน ปะหยัด มัดทะยัดให้ถูกต้อง เด็ดเดี่ยวเหนียวแน่น องอาจก้าหาน ผ่านฝ่าอุปสรรคและความยุ่งยาก กะตือรือร้น และมีความฝึกฝนแบบปะติวัดอยู่เรื่อยๆ ก่อส้างตนเองให้เป็นคนลาวใหม่ คนสังคมนิยม[2]

ในที่สุดพิมพาก็ประสบความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านผาแดงให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในด้านการศึกษา การปลดปล่อยแรงงาน สร้างโรงเรียน และโรงเลี้ยงเด็ก

ขณะที่ปาเรียงที่เป็นชนเผ่าที่ไปเรียนหนังสือที่เมืองเซโปน และได้เข้าเป็นสมาคมชาวหนุ่มลาวรักชาติ และเป็นหัวหน้าชาวหนุ่มในหมู่บ้านผาแดง และเป็นคนช่วยพิมพาดูแลนโยบายต่างๆของพรรคและรัฐบาล ผู้เขียนได้กล่าวถึงปาเรียงในตอนหนึ่งว่า

> นางเข้าใจว่ายามใด**พรรคและลัด**ก็เป็นห่วงเป็นใยกับการเป็นอยู่ของปะชาชน และอยากทำให้ปะเทดชาดอันแสนรักของตนมีความก้าวหน้าเท่าเทียมกับชาดอื่น บ้านเกิดเมืองนอนของตนมีซับสินในดิน สินในน้ำแต่หลายซั่วคนมาแล้ว พี่น้องร่วมเผ่าของนางมีซีวิดอยู่กับความทุกยากตากตำ **เพาะการขูดรีดอันป่าเถื่อนของพวกสักดินาและพวกล่าเมืองขึ้น** บัดนี้มันถึงเวลาแล้วที่ต้องสามักคีกันให้แน่น ร่วมแรงรักสาหมากผลของการปะติวัด และออกแรงบุกบั่นตัวทำมาหากินรวมหมู่และถูกต้องตามวิดทะยาสาด อยากบรรลุเป้าหมายดังก่าวมีแต่หนทางเดียวคือไปนำพรรคและลัด เรียนแล้วต้องทำ ทำแล้วถอดถอนบทเรียนเพื่อให้หมากผลของการออกแรงงานหลายขึ้นเป็นลำดับ[3]

---

[1]สุวันทอน บุบผานุวง. (1986). *เล่มเดิม*. หน้า 30.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 33.

[3]*แหล่งเดิม*. หน้า 65.

ตัวละครอีกคนหนึ่งในเรื่องถูกเล่าโดยหมอสินทำ คือ เจ้าหญิงสุดาวอน ที่แม้เป็นเชื้อพระวงศ์ แต่กลับเบื่อพฤติกรรมของชนชั้นเชื้อพระวงศ์ ที่ไม่ได้ทำประโยชน์กับประเทศและประชาชน ดังตอนหนึ่งที่ว่า

> ดวงใจของเจ้าหยิงเป็นดวงใจที่ขาวสะอาด บอลิสุดต่อชาติ เบื่อหน่ายและเคียดแค้นต่อชนชั้นของตนซึ่งเป็นชนชั้นศักดินาที่เปื่อยเน่าสมรู้ร่วมคิดกับจักรวรรดินิยมกดขี่ขูดรีดพี่น้องร่วมชาดอย่างป่าเถื่อน... เจ้าหญิงเบื่อความบ่เป็นธรรมและชื่นชมการปะติวัด **นิยมชมชอบต่อแนวทางอันเป็นธรรมของพรรคปะซาชนปะติวัดลาว** และพร้อมจะสละพะนามเจ้าหยิงของตนเพื่อเข้าเป็นนักรบปะติวัด ส้างตัวยืนอยู่แถวเดียวกับชนชั้นกรรมกรซึ่งเจ้าหยิงถือเป็นเกียดิสูงสุดสำหรับชีวิตตน[1]

ในที่สุดเจ้าหญิงสุดาวอน ได้เสียชีวิตเนื่องจากไข้ป่าในชนบท ดังตอนหนึ่งที่ว่า

> เจ้าหยิงผู้นั้นมีน้ำใจฮักชาดสูง และ**เกียดชังชนชั้นที่เปื่อยเน่า**ของตนจนถึงกะดูกดำ เจ้าหยิงได้สะหมักใจออกไปเคื่อนไหวอยู่ตามชนบทและถิ่นทุระกันดาน และได้เสียสละชีวิดไปด้วยไข้ป่าในอ้อมอกของชาวไร่ชาวนาผู้ทุกทน จนเจ้าหยิง**ได้อุทิดชีวิดอันหนุ่มแน่นของตนให้แก่ภาระกิดปะติบัดของชนชั้นกรรมกร**[2]

เรื่อง*ลูกสาวของพรรค* ตัวละครได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นสังคมนิยม มีการเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการปกครอง รวมถึงการปฏิบัติตนตามแนวทางของคนสังคมนิยมใหม่ และแสดงให้เห็นผลดีของการปฏิวัติที่สามารถปลดปล่อยประชาชนออกจากความทุกข์ยากและไม่เป็นธรรมในสังคม ทำให้ประชาชนได้กลายเป็นเจ้าของประเทศ โดยมีพรรคปะชาชนปฏิวัติลาวเป็นผู้นำ

คำสารภาพของคนรัก

คำสารภาพของคนรัก เขียนโดย สุกสะหวัน พอนเทวา เป็นเรื่องราวของ 2 ตัวละครคือ เลียม กับ แสงเทียน ที่ไปเรียนหนังสือที่สหภาพโซเวียต และยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของลาวไว้ เช่นการจัดงานปีใหม่ลาว โดยผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่าศิลปะการรำวงและการแต่งกายประจำชาติลาวเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม แสดงให้เห็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ดังตอนหนึ่งว่า

---

[1]สุวันทอน บุบผานุวง. (1986). *เล่มเดิม*. หน้า 143.

[2]สุกสะหวัน พอนเทวา. (1995). *คำสารภาพของคนรัก*. ไปหาพรรค. หน้า 156 - 157.

> การฟ้อนรำวงลาวที่มีจังหวะเคื่อนไหวลำแขน ฝ่ามือ และการก้าวเดินไปตามจังหวะเสียงดนตรีแบบม่วนชื่นและออนซอนของลาวเอง มีความสวยงามจนล้อล้นใจพอแรงแล้ว แต่เมื่อบวกกับการไว้ทรงนุ่งกางเกงของผู้ชาย และนุ่งซิ่นไหมพร้อมด้วยแพรสะไบเบี่ยงของผู้หยิงลาวแล้ว ปากดว่ามันยิ่งมีความสวยงามเพิ่มขึ้นอีกหลายทบหลายเท่าค้ายกับว่ารำวงสามักคีรอบนั้นได้หอบอุ้มและยกเอาหมดทั้งปะเทดลาวให้สูงขึ้นกว่าเก่า เพื่อแสดงให้โลกรู้ว่านั่นคือส่วนหนึ่งของ **สินละปะวัดทะนะทำพื้นเมืองอันสวยงามและมีคุณค่าที่สืบทอดมาแต่สมัยปู่ย่าตายายของซาดลาว**[1]

การแสดงความรักชาติของแสงเทียนที่ได้ตักเตือนให้เลียมสนใจเรียนหนังสือ เพราะเลียมเที่ยวเตร่จนทำให้สอบไม่ผ่าน แสงเทียนต้องช่วยเหลือเลียมเพราะเป็นคนลาวด้วยกัน และเป็นการช่วยชาติอีกทางหนึ่งด้วย ดังผู้เขียนได้เขียนไว้ในช่วงหนึ่งว่า

> เจ้าเป็นผู้หนึ่งที่เป็นลูกหลานของพรรคปะซาซนปะติวัดลาว เจ้าได้รับเกียดอันสูงส่งและ **เป็นเกียดสักสีที่พรรคและรัดทะบานมอบหมายให้เจ้ามาทำ**หน้าที่ศึกษาเล่าเรียนต่างประเทดที่มีความศิวิไลซ์และสะดวกสะบายทุกอย่าง ทั้งที่ในเวลาเดียวกันมีซาวหนุ่มลาวหลายหมื่นหลายแสนคนที่มีเงื่อนไขที่บ่ค้ายคือเจ้า พวกเฮาก็ทำหน้าที่อย่างสมเกียรติสมกับความไว้เนื้อเชื่อใจของพรรคและปะซาซน แต่ว่าเจ้า...[2]

แสงเทียนตั้งใจจะกลับไปเป็นครู ส่วนเลียมต้องการจะเป็นนักหนังสือพิมพ์ลาวที่ประจำอยู่ต่างประเทศ รวมถึงต้องการจะทำการค้าพิเศษที่ผิดกฎหมายด้วย เพื่อให้มีรายได้และใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย ทำให้แสงเทียนไม่สบายใจมาก

> เลียมมาจากคอบคัวปันยาซน แต่ได้รับการซุบเลี้ยงให้ใหญ่ก้าหน้าบานจากพรรคและลัดทะบานของระบอบใหม่ เป็นไปได้หรือไม่ที่เขาจะไปก้มหน้าเป่าไฟดุ้นเก่าของพวกปันยาซนรุ่นปะวัดสาดที่ขายซาด ที่ถูกประซาซนลาวผู้รักซาดดับมอดไปแล้วนั้นให้ลุกคืนเป็นไฟเผาไหม้ปะเทดซาดอีกคั้ง[3]

เมื่อรู้ว่าการค้าพิเศษของเลียมนั้นเป็นการทำผิดกฎหมาย ทำให้แสงเทียนเกลียดการกระทำและความคิดของเลียม ผู้เขียนได้กล่าวว่า

---

[1]สุกสะหวัน พอนเทวา. (1995). *เล่มเดิม*. หน้า 186.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 200 - 201.

[3]*แหล่งเดิม*. หน้า 209.

> นางรู้สึกเคียดแค้นให้ตนเองที่หลงใหลฮักกับผู้ชาย ผู้ชายที่มีชีวิดและร่างกายเกาะห้อยอยู่กับการปะติดวัด เพื่อส้างความร่ำรวยให้แก่ตนเองอย่างเลียมคนนี้[1]

สุดท้ายเมื่อแสงเทียนเรียนจบก่อนเลียม และกลับมาเป็นครูที่ลาว แสงเทียนได้ส่งจดหมายไปตักเตือนเลียม ในขณะที่เลียมเองก็ส่งจดหมายมาหาแสงเทียน โดยจดหมายทั้งสองฉบับสวนทางกัน แต่เนื้อหาจดหมายของทั้งสองคนได้แสดงให้เห็นอุดมการณ์ที่เหมือนกัน โดยแสงเทียนต้องการให้เลียมล้มเลิกความคิดเรื่องการค้าพิเศษ แม้นางจะเป็นลูกชาวนาไม่ร่ำรวย แต่นางเองก็ไม่ต้องการมีคนรักที่อาศัยการทำผิดกฎหมายเพื่อสร้างความร่ำรวย

ขณะที่จดหมายของเลียมได้กล่าวถึงเรื่องการค้าพิเศษที่คิดไว้นั้นเขาไม่สามารถทำได้ เพราะเป็นการทรยศต่อชาติ เพียงแต่กลัวว่าแสงเทียนจะไม่ยอมรับนักหนังสือพิมพ์จนๆอย่างเขา ทำให้เขากลายเป็นคนที่เห็นแก่ตัวและคิดในสิ่งที่ไม่สมควร

> **ข้อยจะเป็นนักหนังสือพิมของปะซาซน ใช้ปายปากกาเป็นอาวุธเพื่อปะกอบส่วนเข้าในการปกปักรักสาปะเทดซาดร่วมกับปะซาซนลาว** ข้อยบ่อาดสามาดหลับตานำใช้เคื่องมือโฆสนาของพรรคเพื่อฉ้อโกงพรรค ข้อยขอสารภาบความจิงกับเจ้าว่า มีพรรคข้อยจึงมีชีวิดที่แจ่มใสในวันนี้ ข้อยอาดรักเจ้าหลายที่สุดในชีวิตนี้ แต่ความรักนั้นบ่อาดสูงส่งเกินกว่าความฮักที่ข้อยมีต่อภาระกิดของพรรคและของซาด[2]

เรื่องสั้นเรื่อง คำสารภาพของคนรัก ได้แสดงให้เห็นถึงพรรคและรัฐเป็นผู้มีบุญคุณต่อประชาชนลาวทุกคน ประชาชนจึงต้องตอบแทนด้วยการปฏิบัติตนและภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของประชาชนชาวลาว เพื่อช่วยกันพัฒนาประเทศ

เลือดปะติวัด

เลือดปะติวัด เขียนโดย ดวงไซ หลวงพะสี เป็นเรื่องราวของ สันติ นักปฏิวัติหนุ่มที่มีอุดมการณ์อันแรงกล้าที่จะต่อสู้กับจักรวรรดินิยมเพื่อปลดปล่อยประเทศลาวให้เป็นอิสระ แม้จะเคยถูกศัตรูจับไปทรมานและต้องสูญเสียพี่สาวไป แต่ก็สามารถหลบหนีออกมาได้ จนสามารถปฏิวัติได้สำเร็จ เป็นส่วนหนึ่งในการนำพาประเทศกลับคืนสู่ประชาชนอีกครั้ง

ในสงครามที่เชียงขวาง สหรัฐอเมริกาและทหารรับจ้างชาวไทยได้ระดมกำลังบุกเข้ายึดพื้นที่ของกองทหารของขบวนการปะเทดลาว แม้กำลังของขบวนการปะเทดลาวจะน้อยกว่า แต่ก็ต่อสู้อย่างกล้าหาญจนได้รับชัยชนะ โดยยึดมั่นกับอุดมการณ์ของพรรคประชาชนปะติวัดลาว

---

[1]สุกสะหวัน พอนเทวา. (1995). *เล่มเดิม*. หน้า 209.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 213-214.

> ข้อยโดดออกจากหลุมหลบไพ พร้อมด้วยปืนติดดาบ เวลานี้เลือดร้อนแห่งไวหนุ่มของนักรบปะติวัดทุกคน ที่ได้บ่มเพาะ และเรียนรู้ลัทธิ มาค เลนิน ผู้นำมาซึ่ง**พรรคประซาซนปะติวัดลาวผู้สะหง่าองอาด** ปากดว่าเข้มแข็งแฮงก้ากว่าเวลาใด พวกสะตู กล้ายืนขวางหน้าดาบปายปืน พวกมันก็จะต้องลมลงขาดใจตาย เพื่อหลีกออกจากทางเดินไปของก้าวอันเด็ดเดี่ยวเข้มแข็งแห่งดวงใจซาวหนุ่มปะติวัดผู้หนุ่มน้อย[1]

นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม เพราะสหรัฐอเมริกา วังเปา และรัฐบาลเวียงจันทน์

> **ประซาซนเซียงขวางคือผู้ที่ได้รับผนจากเปลวไฟสงคาม มีความเคียดแค้นสะตูสูง** การที่อเมริกา วังเปา และฝ่ายขวาเวียงจันทน์ใช้กำลังพลถึง 54 กองพัน พ้อมกำลังทางอากาศและอาวุดยุทธโทปกอนที่ทันสมัยที่สุดใช้เข้าในการรบคั้งนี้ บ่ต่างหยังกับพวกเขาหอบขี้เถ้าถมเข้ากองไฟนั่นเอง[2]

ทางด้านสันติ ได้สอบถามนายทหารรับจ้างชาวไทย ที่เคยยิงพี่สาวของเขาในขณะที่เขาถูกจับตัวไปเมื่อในอดีต แม้จะโกรธเคืองแต่ก็ยึดมั่นในแนวทางของการปะติวัด แต่ก็ต้องให้อภัยต่อผู้หลงผิดและไม่ควรนำเรื่องส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง

> มันทั้งตอบและก้มหน้าบ่ยอมเงย ข้อยบ่ได้ถามหรือเว้าหยังหมดถึงความเก่า ความหลังถึงข้อยจะได้เผชินหน้ากับสะตูของประเทดผู้โหดร้ายและทั้งเป็นสะตูเฉพาะคอบคัวของข้อย ในเวลาข้อยอยู่ในท่าของผู้มีชัย **ข้อยละลึกอยู่เสมอว่า สินทำปะติวัด นโยบายอะไพโทดต่อผู้ที่หลงผิด นี้แม่นแนวทางอันถูกต้องเป็นทำของการปะติวัด บ่ควรจะเอาเรื่องส่วนตัวหรือลักสนะเอกซนหนึ่งมาเฮ็ดให้สินทำนี้เสื่อมเสีย**...[3]

ในงานฉลองการปะติวัดหลังจากปลดปล่อยประเทศแล้ว สันติได้พบกับปานอม หญิงสาวรุ่นน้องที่เคยชอบอยู่และได้ช่วยเหลือเขาขณะที่หนีออกจากที่คุมขัง เขาได้พูดคุยกับนางอีกครั้ง

---

[1]ดวงไช หลวงพะสี. (1984). *เลือดปะติวัด*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ 1. หน้า 186.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 187.

[3]*แหล่งเดิม*. หน้า 210-211.

> ข้อยพานางยืนขึ้นมองไปสู่จอมทาดหลวงที่พวนส่องแสงเป็นปะกายแวววาว เมื่อต้องกับแสงแดด ข้อยเว้าว่า "**ภายใต้ระบอบใหม่** ทาดหลวงอันเป็นบุลิยะสะถานของบันพะบุลุดมาแต่ดึกดำบันจะมีสีสันงามตากว่าเก่า ผู้ที่จากไปได้กับคืนมาเป็นเจ้าของปะเทดซาด คือแนวนี้ เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ปวงปะซาซนปาถะหนาเอาไว้จะสมปาถะหนาอย่างแน่นอน[1]

เรื่องสั้นเรื่อง *เลือดปะติวัด* แสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของบุคคลที่ดีในสังคมลาว คือต้องรู้จักเสียสละ ต่อสู้และยึดมั่นในแนวทางของพรรคปะชาชนปะติวัดลาว เป็นการสร้างลักษณะของวีรบุรุษในสงครามปะติวัด ต้องเดินตามแนวความคิดของพรรคและรัฐ มุ่งเน้นที่ประโยชน์ของประเทศชาติ

ชีวิตใหม่ที่บ้านนา

ชีวิตใหม่ที่บ้านนา เขียนโดย กุหลาบสะหวัน เป็นเรื่องราวของสหายถา ที่จากบ้านที่ชนบทเข้ามาทำงานดิ้นรนในเวียงจันทน์ตั้งแต่ก่อนมีการปะติวัด โดยรับจ้างถีบสามล้อ แต่รายได้ก็ไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิตในเมืองหลวง แต่ในที่สุดได้ลองกลับไปเยี่ยมบ้าน เพื่อช่วยทำนาที่พ่อแม่และน้องสาวทำอยู่ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นนาสหกรณ์ การกลับบ้านในครั้งนี้ทำให้สหายถาได้พบกับความสุข สงบ และน้ำใจของคนในหมู่บ้าน

> คั้นจะอยู่ในเมืองต่อไป ความรู้ความสามาดของตนที่จะทำงาน **ก็บ่มี มาอยู่เวียงจันทน์แต่คาวระบอบเก่า เพราะว่าหนีกานเกนทะหาน เลยมาเป็นกรรมกอนหาเช้ากินค่ำด้วยการถีบสามล้อ พอตกมาถึงระบอบใหม่ ถีบสามล้อได้มื้อละ** 40 – 50 **กีบ ก็คือว่าแก้ไขไป** ย้อนแนวนี้ จึงเฮ็ดให้สหายถาหาอาชีพอันแน่นอนบ่ได้[2]

ขณะที่กำลังกลับบ้าน สหายถายังสับสนกับชีวิตเพราะนึกถึงอดีตที่เคยอยู่บ้านชนบท แต่เมื่ออยู่ในเวียงจันทน์แล้วชีวิตต้องดิ้นรน ไม่มีอะไรดีขึ้น

> อยู่ที่คิวรถเมตลาดเช้า มีผู้คนแน่นหนาเพื่อรอรถ พวกพ่อค้าชาวขายก็ส่งเสียงดังและย่างไปมา สหายถายืนเอามีจับหัวลูกสาวน้อย ที่กำลังกัดกินข้าวจี่ย่าง ท่าทางของลาวเยือกเย็น สีหน้าปกกะติคือกับว่าสิ่งที่เขาตัดสินใจไปนั้นมันแน่นอนและถูกต้องที่สุดแล้ว ด้านข้างของเขามีกระเป๋าหนังเก่าๆใบหนึ่ง ตั้งอยู่เคียงกับตะก้าใส่เคื่องใช้และเคื่องกินเล็กน้อย เพื่อเอาไปฝากพ่อแม่ และน้องสาวที่อยู่ทางบ้าน บ่าของเขาสะพายถุงถักที่มีด้ายขาดเป็นรอย ยังพอเหลียวเห็นเป็นบางส่วนว่าแม่นถักเป็นรูปทาดหลวงเวียงจันทน์... รถเมสาย แสนขุม ที่บันทุกคนโดยสานจนแน่น

---

[1]กุหลาบสะหวัน. (1984). *ชีวิตใหม่ที่บ้านนา*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ 1. หน้า 214.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 160-161.

> มุ่งหน้าไปตามถนนเวียงจันทน์-หลวงพะบาง ด้วยความไวพอปานกลาง สหายถา นั่งเงียบ มีเพียงบางครั้งตัวของเขาเอนไปเอนมาตามจังหวะการแล่นของรถ หรือบางครั้งเขาก็พาดสายตาชมทิวทัดตามสองซอกทาง เพียงเล็กน้อย[1]

เมื่อกลับมาบ้านที่ชนบท สหายถาได้เข้ามาช่วยทำนาสหกรณ์ที่มีคนในหมู่บ้านช่วยกันทำนา และเห็นทุกคนมีความสนุก เบิกบานใจ

> ทุกคนพากันกลับบ้านด้วยความเบิกบานสำราญใจ ภายหลังสิ้นสุดการเวียกงานประจำวันของเขาในวันหนึ่ง เสียงขับลำและเสียงเพลงดังว่อนมาจากกลุ่มบ่าวสาววัยคะนองประสานกับเสียงเสียดสีของไม้ไผ่ดังออดๆแอดๆ... จึงแม่นมันกมเกียวกันแท้ๆ เที่ยวเบิ่งขอบฟ้าทางเยื้องตะวันตก คงเหลือเพียงแสงสีเหลืองปนสีแดง... รูปภาบและบันยากาดของธรรมชาติในเวลาอัสดงคือแนวนี้ มันได้ส้างความจับอกจับใจให้แก่สหายถาอย่างบ่มีขอบเขด... เขาอยากร้องเพงขึ้นใจจักขาด แต่คิดอายพ่อ และน้องที่พวนพากันย่างกลับบ้าน[2]

> “เรามีตนอีกแรงงานหนึ่ง คิดว่าปีนี้ข้าวสิขึ้นไวอยู่ดอก ลุงจานตาเว้ายิ้มๆ พร้อมทั้งเหลียวเบิ่งใบหน้าทุกคนที่นั่งล้อมกินข้าว... ทุกคนในวงข้าวพากันหัวเราะขึ้นด้วยความม่วนชื่น พายใต้สายตาเรือนและท้องฟ้าในยามราตรีของบ้านนาป่าเขา”[3]

เรื่องสั้น *ชีวิตที่บ้านนา* เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงความสับสนระหว่างเมืองกับชนบท ผู้เขียนพยายามชี้ให้เห็นถึงเมืองที่สับสนวุ่นวาย ต้องดิ้นรน ลำบากยากเย็นหากไม่มีความรู้ ในขณะที่การกลับไปอยู่บ้านที่ชนบท มีมิตรภาพ และบรรยากาศ ธรรมชาติอันบริสุทธิ์ และการทำนาแบบสหกรณ์เป็นกลวิธีเชิญชวนให้ประชาชนลาวเปลี่ยนความคิดมาเห็นความสำคัญของการทำนารวม ที่มีเพื่อนร่วมงานมากมายและมีการร้องรำทำเพลงเพื่อผ่อนคลายความเหนื่อย รวมถึงความสุขที่ได้รับเมื่อกลับมาอยู่กับครอบครัว

---

[1]กุหลาบสะหวัน. (1984). *เล่มเดิม*. หน้า 162.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 166.

[3]*แหล่งเดิม*. หน้า 167.

หาดดอนจัน

หาดดอนจัน เขียนโดย บุนทะนอง ชมไชผล* เป็นเรื่องราวของ คำปิว หญิงสาวที่เกิดมาในครอบครัวพออยู่พอกินและไม่เข้าใจถึงความสุขในการได้ทำงานเพื่อประชาชน เพื่อพรรค แม้จะมีเพื่อนคือทองพัดคอยช่วยดูแล และชักชวนให้ออกไปทำงานให้กับประชาชนอยู่เสมอ

> การกำเนิดในคอบคัวที่มีพออยู่พอกิน บ่ร้อนบ่เคืองนำปันหากานเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เฮ็ดให้คำปิวเหินห่างออกจากกานออกแรงงานด้วยตนเอง **ถึงจะร่วมในขบวนกานออกแฮงงานนางก็คงเฮ็ดพอเบา ๆ เฮ็ดพอแก้หน้าซื่อ ๆ**
>
> ทองพัดเป็นเลขาหน่วยซาวหนุ่มปะซาซนปะติวัดลาวโรงเรียนการช่างชั้นกลาง เฮาเป็นคนเข้มแข็งและเอาจริงเอาจังต่อกานทำงาน บ่ว่าในการเรียนหรือการเคื่อนไหวนอกหลักสูด ด้วยใบหน้าที่เบิกบานม่วนชื่นตลอดเวลา ทองพัดเข้าคนง่ายและเป็นที่รักแพงของหมู่คู่ทุกคน
>
> ทองพัดอยู่แผนกกลจักร คำปิวอยู่แผนกไฟฟ้า
>
> ทั้งสองมีโอกาสพบกันเรื่อยๆ พบกันแต่ละครั้งเขาก็มีเรื่องม่วนๆ เล่าสู่นางฟังหรือไม่ก็มีหนังสืออ่านม่วนๆติดมือมาด้วย นางชอบความมีอารมดี ช่างคุยและคอยเอาใจใส่ผู้อื่นของ**เขาสิ่งเดียวที่นางบ่มักในตัวเขาก็แม่นการมัวเมาการทำงานจัดตั้งและร้ายแรงที่สุดก็แม่นการซวนนางไปออกแรงงาน ไปประซุมนั่นเอง**[1]

คำปิวได้รับการช่วยเหลือจากเพ็งไชย ตำรวจชายแดนจากการไปเล่นน้ำอยู่กลางแม่น้ำโขงและประทับใจในครั้งแรกที่พบ ทำให้ความคิดของคำปิวเกี่ยวกับการทำงานเพื่อประชาชนและพรรคเริ่มเปลี่ยนไป

> นักรบซายแดนคนนั้นเป็นคนสูง ขาว หน้าเรียว ดั้งคม สายตาที่ที่มองด้วยความตำหนิและความฮ้ายกาดในคั้งแรกได้ค่อยๆเปี่ยนสี กายเป็นความอ่อนโยนและการให้อะไพ ในพายหลัง[2]

เมื่อสนิทกันมากขึ้น คำปิวได้ช่วยเหลือเพ็งไชยในการช่วยงานปะชาชนบ่อยครั้ง

---

*บุนทะนอง ชมไชผน เคยเป็นบรรณาธิการวารสาร วันนะสิน เคยเป็นนักหนังสือพิมพ์ .

[1]บุนทะนอง ชมไชผน. (1984). *หาดดอนจัน*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ 2. หน้า 7-8.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 9.

บางคั้งคาว คำปิวถึงกับตกใจต่อการเปี่ยนแปงในชีวิตของนาง นางบ่เคยเห็นความสุกในการเฮ็ดเวียกงานแบบเหงื่ออาบหน้า นางบ่เคยป่อยให้วันอาทิดผ่านพ้นไปโดยบ่ได้ไปหล่นไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนอารม คำเว้าที่เป็นของนาง นางเองลืมมันเสียแล้ว

ตรงกันข้ามคำเว้าเพ็งไชยมักจะดังระงมในความสำนึกนาง

"ได้เฮ็ดงานเพื่อคนอื่น เฮ็ดให้ผู้อื่นมีความสุขใจได้ ข้อยก็พบความสุขหัวใจ เจ้าเป็นคือข้อยบ่ คำปิว"

คำถามของเขาบ่อเคยเว้นช่องว่างให้แก่การปะติเสด แล้วนางก็ยิ้มน้อยๆและผงกหัวเห็นดีกับเหดผนอันกึกก้อง[1]

ความเปลี่ยนแปลงอีกครั้งเกิดขึ้น เมื่อเพ็งไชยถูกเรือ น.ป.ข.ยิงเสียชีวิต

ความสัมพันกินเวลาเพียงห้าเดือนได้ขาดสะบั้นลง เมื่อการตายของเพ็งไชย เพ็งไชยเสียชีวิตด้วยลูกปืนจากเรือ น.ป.ข. ยามนั้นเขาได้ไล่ล่าคนร้ายสองคนซึ่งเตียมตัวจะหนีข้ามโขงเรือ น.ป.ข.ที่จังหวะมารับเอาคนร้ายอยู่แล้ว ได้พุ่งตัวออกมาจากท่า ล่วงล้ำเขตแดนน่านน้ำลาวเข้ามาอย่างโอหังบังอาด เสียงรัวปืนดังระงมตามหาดซายและลำน้ำโขง เพ็งไชยล้มฟุบลง เลือดของเขาไหลไปตามเม็ดทราย มือของเขายังกำปืน สายตาทั้งคู่ยังจ้องมองผู้รุกราน ก่อนขาดใจตายเขามีความสามารถที่จะลั่นไกปืนดับสูนสะตู แต่คำสั่งเด็ดขาดของหัวหน้าแม่นบ่ได้มีการตอบโต้แต่อย่างใด **เพ็งไชยเสียสละในเวลาปะติบัดงาน เสียสละโดยบ่ได้ฝ่าฝืนคำสั่งอันเด็ดขาดของการปะติวัด**[2]

คำปิวได้ตัดสินใจที่จะทำงานเพื่อประชาชนโดยการสมัครเป็นสมาชิกชาวหนุ่มปะชาชนปะติวัดลาว เพื่อทำงานให้กับประชาชน ชาติและพรรค

ในวันที่ถูกรับเป็นสมาชิกชาวหนุ่มปะชาชนปะติวัดลาวอย่างสมบูนนั้น คำปิวทั้งตื่นเต้นและดีใจ ทั้งคิดฮอดใผผู้หนึ่งซึ่งได้นำเอาชีวิดใหม่มาให้นาง เขาผู้นั้นถูกไฟเผาเป็นเถ้าธุลีไปแล้วแต่ **ดวงตาที่รุ่งแววววาวด้วยความเชื่อมั่นต่อชัยชนะของการปะติวัดสังคมนิยมและรอยยิ้มอันบอลิสุดน่ารักของเขา** ยังคงปะทับอยู่ในแก้วตาและดวงใจของนาง เขายืนอยู่เคียงข้างนางคอยให้กำลังใจและยื่นมือมาซมเซย ผนสำเล็ดของนาง[3]

---

[1]บุนทะนอง ชมไชพน. (1984). *เล่มเดิม*. หน้า 12.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 13.

[3]*แหล่งเดิม*. หน้า 14.

ในที่สุดคำปิวก็ได้พบกับความหมายของชีวิตในการเสียสละให้กับประเทศชาติ

> อยู่เบื้องหน้าในสายตาและรอยยิ้มนั้น พวกเฮาอาจจะมองเห็นตำรวดซายแดนหนุ่ม ผู้ได้นำเอาความหมายอันแท้จิงมาสู่ชีวิดของนาง และขณะเดียวกันนั้นก็ยังจะเห็นใบหน้าห้าวหานเบิกบานของนายซ่างเรือดอนจันผู้ยืนอยู่เคียงข้างนางในการเฮ็ดให้ความหมายอันแท้จริงของชีวิตปรากดเป็นจิงขึ้นมา
>
> ลายลมเย็นยามค่ำพัดเส้นผมนางจนปิวว่อนและทั้งพัดผ่านเข้าไปถึงส่วนลึกของหัวใจนาง[1]

เรื่อง*หาดดอนจัน* นี้ ผู้เขียนได้เสนอให้เห็นว่าตัวเอกของเรื่องเข้าใจในความหมายของการทำงานเพื่อประชาชน เพื่อชาติ จากที่เคยเป็นคนที่ทำงานเพราะจำเป็นต้องทำ แต่กลับได้เรียนรู้ถึงความสุขที่แท้จริงหลังจากที่สูญเสียคนที่รักไป และคำปิวได้อุทิศตนเองเพื่อประชาชน ประเทศชาติภายใต้นโยบายของพรรคปะชาชนปะติวัดลาว รวมถึงการสร้างอุดมการณ์ชาตินิยมโดยอิงสถานการณ์เรื่อง ความขัดแย้งเรื่องเขตแดนในแม่น้ำโขงกับไทย ซึ่งในช่วงเวลานั้นมีเหตุการณ์เรื่องการยิงต่อสู้กันระหว่างสองฝ่ายอยู่เสมอๆ

รอยยิ้มบนทุ่งนา

รอยยิ้มบนทุ่งนา เขียนโดย อาลุน เป็นเรื่องราวของบุนมา ที่เกิดมาในครอบครัวชาวนายากจน พ่อหายตัวไปจากบ้านและถูกกล่าวว่าจากคนในหมู่บ้านว่าพ่อบุนมาเป็นคอมมิวนิสต์ ตนเองต้องออกจากโรงเรียนเพื่อมาช่วยแม่ทำนา บุนมามีเพื่อนหญิงที่สนิทคือ ด่อน แต่เนื่องจากถูกเพื่อนในหมู่บ้านล้อเลียนทำให้บุนมาและด่อนต้องห่างกัน จนในที่สุด ด่อน ก็หนีหายไปจากบ้าน

วันหนึ่งบุนมา พบกับทหารที่เข้ามาในหมู่บ้านและทราบว่า ทหารกลุ่มนี้จะเข้ามาปลดปล่อยปะชาชนในหมู่บ้านให้ได้รับความยุติธรรมและพ้นจากความทุกข์ยาก โดยทหารคนหนึ่งกล่าวกับบุนมาว่า

> “บ่แม่นพวกอ้ายอยากไปพบกับพ่อบ้านดอก แต่พวกอ้ายมาช่วยเหลือปะชาชนบ้านนี้ **น้องฮู้ไหมว่าปัดจุบันนี้ทั่วประเทศพวกเราได้รับการปดปล่อยแล้ว** เมื่อวานนี้กองทะหานของพวกเราก็เข้าสะหวันเขต เมื่อวานซืนก็เข้าปากเซและอยู่เวียงจันทน์ม่วนซื่นก็ได้พากันลุกขึ้นยึดอำนาจจากพวกปะติกานหมดแล้ว”[2]

---

[1]บุนทะนอง ชมไชพน. (1984). *เล่มเดิม*. หน้า 15-16.

[2]อาลุน. (1984). *รอยยิ้มบนทุ่งนา*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ 2. หน้า 24.

หลังจากนั้นมีการสอบสวนหาพวกผู้ใหญ่บ้านที่คดโกงในหมู่บ้าน ทำให้พ่อของด่อนเข้ามาร้องทุกข์เพื่อให้ดำเนินการกับพวกผู้ใหญ่และนายที่ดินในระบอบเก่า รวมทั้งมีการชี้ให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรมและคดโกงกันในระบอบเก่า

> พ่อแพงเน้นเสียงเว้าอันสั่นเคือด้วยความสะอึกสะอื้นว่า ข้าได้มีชีวิดอยู่บ้านนานกว่าหมู่ แต่ก่อนข้อยก็มีทั้งไร่ทั้งนากว้างขวาง... **แต่ความอธรรมของระบอบเก่า** บักทิดคำและนายที่ดินสมรู้ร่วมคิดกันลักโลบเอาดินของข้าทีละเล็กทีละน้อย โดยหาว่าเป็นดินหลวง หนำซ้ำ ยังบังคับให้เสียค่าไร่ที่ยังเหลือให้มันอีกปีละสิบสองหมื่น... จนลูกหัวอีกคนของข้าก็จำต้องจากไปใน 5 – 6 วันมานี้ ... จึงดับสูนมัน และข้ามันให้สาสม พวกซาดชั่วกลุ่มนี้[1]

บุนมาต้องการไปตามหาด่อน แต่ทหารในกลุ่มนี้ได้กล่าวชักชวนให้บุนมาเข้าร่วมทำงานเพื่อช่วยเหลือปะชาชน ทำเพื่อส่วนรวม

> “ที่น้องก่าวมานั้นมันแม่นการสูนเสียอันใหย่หลวง สำหรับพ่อแพงและน้องเอง แต่น้องลองคิดเบิ่งว่าความทุกทอระมานของปะชาชนอยู่ในบ้านนี้ มันมีหลายเพียงใดที่ระบอบเก่าส้างไว้ ฉะนั้นการที่น้องจะไปตามหาหยิงคนหนึ่งที่บ่ฮู้ร่องรอยว่าเขาหนีไปทางใด แล้วป่อยให้ปะชาชนเต็มบ้านได้รับความทุกทอระมานต่อไปนั้น มันสมควรแล้วบ่ เดี๋ยวนี้**พวกเฮากำลังต้องการน้องและต้องการการปดป่อยออกจากแอกกดขี่ข่มเหงของระบอบเก่าโดยสิ้นเชิง ดังนั้นน้องจึงควรนำพาพวกเฮาโค่นล้มระบอบเก่าในบ้านนี้ลงให้สุดราก แล้วสร้างตั้งอำนาดการปกครองของปะชาชนเพื่อนำเอาความผาสุกมาให้แก่ปะชาชนทั้งมวนมันจึงจะถูกต้อง**”[2]

ด้วยอุดมการณ์อันแรงกล้าทำให้บุนมาตั้งใจในการพัฒนาให้หมู่บ้านมีความสมบูรณ์จนลืมด่อน ไป

> ด้วยพาระหน้าที่อันใหม่อันยุ่งยากสับสนที่ปะชาชนเป็นผู้มอบให้เขา บุนมา ก็ค่อยๆ หลงลืมหมดสิ้นความผูกพันทางจิดใจของเขาที่มีต่อ ด่อน เขาประพฤติคือกันกับว่า ด่อน ได้ตายไปจากโลกนี้แล้ว สิ่งที่มาทดแทน ด่อน ในจิดใจของเขาก็คือ เฮ็ดแนวในเขาจึงจะเฮ็ดให้หมู่บ้านของเขามีความสะหงบและมีความสมบูนพูนสุก[3]

---

[1]อาลุน. (1984). *เล่มเดิม*. 25-26.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 27-28.

[3]*แหล่งเดิม*. หน้า 29.

ในเรื่องสั้นนี้ยังชี้ให้เห็นว่าการทำนาแบบสหกรณ์สามารถทำงานได้รวดเร็วกว่าแบบเดิมที่เป็นการทำนาแบบบุคคล

> เป็นอันว่าในปีต่อมาการเฮ็ดนาแบบมีหน่วยสามักคีแลกเปี่ยนแรงงานได้มีขึ้นอย่างทั่วถึงอยู่บ้านน้อยแห่งนั้น การคาดไถ ปักดำก็ล้วนแต่เฮ็ดได้ดีกว่าเก่า ย้อมเฮ็ดนาทันฤดูต้นข้าวกำลังเจรินเติบโตขึ้นอย่างน่าพากพูมใจ มวลชนในบ้านต่างก็ชื่นชมนำรูปการทำมาหากินที่พวกเขาเจ้าหาก็ได้เพียงพอ[1]

> ในเบื้องต้นบุนมาก็พบกับความยุ่งยากหลายในการแก้ไขแนวคิดการคุ้มคองแรงงาน การแบ่งงานและการให้คะแนนวันงานในแต่ละปะเพดแรงงานและหน้างาน แต่ด้วยความตัดสินใจทั้งเรียนและทั้งเฮ็ดไปด้วย การเฮ็ดงานทำงานของหน่วยสะหะกอนกะเสดพายในบ้านของเขาจึงดำเนินไปอย่างราบรื่น[2]

ในที่สุดบุนมาก็นำพาหมู่บ้านให้มีการพัฒนาจนปะชาชนอยู่ดีมีสุขมากขึ้นกว่าเดิม แต่เขาต้องการให้มีการพัฒนาต่อไป จึงส่งคำร้องไปยังเมืองเพื่อขอพนักงานวิชาการเกษตร และพนักงานที่ทางเมืองส่งมาให้คือ ด่อน ที่หนีออกจากหมู่บ้านไปและไปเข้าร่วมกับกลุ่มคณะปดป่อยภาคกลาง จากนั้นได้ถูกส่งไปเรียนที่เวียงจันทน์ และกลับมาช่วยบ้านเกิด

รอยยิ้มบนทุ่งนา แสดงให้เห็นถึงการโกงกินของเจ้าหน้าที่และความไม่ยุติธรรมในระบอบเก่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบอบใหม่ ประกอบกับบุนมา ตัวเอกของเรื่องก็เป็นคนมีอุดมการณ์ทำให้หมู่บ้านนี้พัฒนาเจริญก้าวหน้าไปได้ โดยเฉพาะการทำนาแบบสหกรณ์ที่รัฐบาลต้องการนำมาใช้ในช่วงเวลานั้น ผู้เขียนต้องการชักนำให้ประชาชนหันมาดำเนินชีวิตในแบบสังคมนิยมที่พรรคและรัฐต้องการและทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ราคาชีวิต

ราคาชีวิต เขียนโดย พ.พวงสะบา* เป็นเรื่องราวของแม่ลูกอ่อนยากจนคนหนึ่ง ที่ลูกป่วยหนักจนในที่สุดต้องนำเข้ามารักษาที่โรงหมอในนครเวียงจันทน์ แต่การดูแลจากพยาบาลนั้นต่างกับความคิดที่เคยหวังไว้ โดยไม่มีใครสนใจนางเลย

---

[1]อาลุน. (1984). *เล่มเดิม*. หน้า 33.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 37.

*พ.พวงสะบา เป็นข้าราชการกรมการพิมพ์

ข้อยนั่งอยู่ห้องนั้นเกือบคึ่งชั่วโมง ข้อยเกิดความรู้สึกแปกใจ เพราะบ่มีไผมาถามข้อย และข้อยก็บ่รู้จะไปถามไผ เพาะเห็นแต่คนเข้าๆออกๆ มากมาย และมีผู้ซายแม่หยิงจำนวนหนึ่งนุ่งเคื่องสีขาวเหมือนกับพ่อขาวแม่ขาวอยู่บ้านข้อย ต่างแต่ว่าเขาบ่ได้ใส่หมวกเท่านั้น คนพวกนี้พากันย่างสวนไปมา[1]

ในที่สุดเมื่อได้เข้าตรวจแต่หมอเองไม่ได้ให้ความสนใจกับนาง เนื่องจากนางไม่มีเงิน แม้ลูกของนางจะป่วยหนักก็ตาม เมื่อนางไม่มีเงิน หมอก็ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือแต่อย่างใด กลับรีบไปดูแลคนไข้อื่นที่มีเงินแทน

"ข้อยนั่งคิดเสียใจให้กับเพิ่นผู้เป็นท่านหมอจนหาสิ่งใดเปียบบ่ได้ เพาะรู้ว่าตนและลูกบ่ได้รับความเป็นทำ ท่านหมอเบิ่งข้อยกับลูกคือกับว่าเสดมะนุดเท่านั้น ทั้งๆที่อาการลูกของข้อย ถึงขั้นอันตราย แต่ท่านหมอถือเป็นเรื่องทำมะดา"

"โอเลือด **โอเงินสิบพันกีบมันซ่างเป็นเงินจำนวนน้อยจนเกือบจะหาค่าไม่ได้สำหรับผู้ดีฝ่าตีนแดงมีเงินใช้จ่ายฟุ่มเฟือย แต่ตรงกันข้ามเงินสิบพันกีบมันแม่นเงินก้อนใหย่ที่มะหาสานสำหรับคนที่ทุกจนคือข้อย** และก็บ่มีหนทางที่จะซอกหยิบยืมมาได้ มันยากยิ่งกว่าข้อยจะลงไปงมหาอยู่ใต้ท้องมะหาสมุด"[2]

ในที่สุดลูกของนางก็เสียชีวิตเนื่องจากนางไม่มีเงินมาซื้อเลือดเพื่อใช้รักษาลูกของนาง ทำให้นางรู้สึกเกลียดชังสังคมที่มีแต่การให้ความสำคัญกับเงินเป็นใหญ่

นางกลับมาอยู่บ้านและวันหนึ่งเมื่อได้ยินเสียงเพลงปะติวัดดังมาจากวิทยุข้างบ้าน

เสียงเพงปะติวัดดังลอดวิดทะยุจากเฮือนข้างๆกันอย่างสะหม่ำสะเหมอ **เสียงเพลงนั้นล้วนแต่มีเนื้อในปุกกระดมน้ำใจอันเด็ดเดี่ยว เสียงเพลงดังปะสานกับเสียงร้องคำชวนซึ่งเต็มไปด้วยถ้อยคำที่กล่าวปะนามโทดกำของอะเมลิกาและลูกมือคือพวกหุ่นขวาจัด** มันแม่นเสียงร้องที่ดุเดือดและหน้าย่านก้วมากของบันดาผู้ที่เข้าร่วมการลุกสู้และโค่นล้ม ข้อยนั่งฟังเสียงที่ดังผ่านคื่นวิดทะยุนั้นอย่างซัดเจนได้ถ้อยได้ความ

โค่นล้มมัน ขับไล่มัน พวกหนี้เลือดของปะซาซน พวกอะเมลิกาโกโฮม และอีกหลายคำเว้าซึ่งล้วนแต่แม่นคำเว้าที่เจ็บแสบให้แก่พวกปะติกานขายซาดทั้งนั้น

ข้อยยอมรับว่ากานปะติวัดแม่นเลื่องใหม่สำหลับชีวิต แต่ข้อยก็พออกพอใจเพาะการปะติวัดแม่นการโค่นล้มพวกอาดยาสิดขุนสึก พวกที่คอยดูเนื้อแทะกระดูกของประซาซนผู้ทุกจน ข้อยนั่งฟังเสียงเพลงปะติวัดและลายการข่าวโดยสะเพาะแม่นข่าวการโค่นล้มพวกปะติกาน ขะนะ

---

[1]พ.พวงสะบา. (1984). *ราคาชีวิต*. ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดตรวจสอบ 2. หน้า 58.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 64-65.

เดียวกันภาพใบหน้าอันโหดร้ายและไร้มนุดทำของท่านหมอผู้นั้นก็ปากดขึ้นในห้วงแนวคิด เฮ็ดให้เลือดสีแดงเข้มในกายของข้อยร้อนแรง ถ้าหากท่านหมอผู้นั้นยืนอยู่ใกล้ๆข้อยจะโดดเข้าตบใบหน้าของเขาให้สมใจแค้น เพื่อเป็นการทดแทนหรือลบรอยบอบซ้ำแทนลูกของข้อย[1]

นางได้กลับมาเวียงจันทน์เพื่อตามหาหมอคนนั้น

ข้อยมาหยุดอยู่ต่อหน้าทางเข้าโรงหมอและเตรียมจะย่างขาเข้าไปในบอริเวนโรงหมอเพื่อที่จะได้เบิ่งหน้าของท่านหมอผู้นั้นอีก ในหูข้อยพัดได้ยินเสียงคนพูดกันอย่างซุนละมุนว่า

"มันหอบคอบคัวหนีไปกับนายของมัน แต่ตอนบ่ายวานนี้แล้ว" มีเสียงหนึ่งเว้าดอดขึ้นเสียงดังฟังชัดว่า "ตามหัวมันเถอะ ท่านหมอหน้าเลือด ฤย"

ข้อยรู้สึกกินแหนงใจให้กับตัวเองที่มาช้าเกินไปถ้าบ่ดังนั้นข้อยได้ซี้หน้าและก่าวคำปะนามให้เจ็บแสบ และแม่นคำเว้าที่ข้อยได้กั่นกองออกมาจากส่วนลึกของหัวใจที่เก็บซ่อนความเจ็บแค้นนั้นไว้ เพื่อเฮ็ดให้ท่านหมอผู้นั้นได้รับผนสะท้อนอันแสนเจ็บและอับอายขายหน้าที่สุดให้สมกับคำว่า "หนี้เลือดมันต้องใช้กันด้วยเลือดมันจึงจะยุดติทำเว้ย"

แต่อีกแนวคิดหนึ่งกลับคิดว่า

"ดีแล้วถึงแม้ข้อยจะบ่ได้แก้แค้นด้วยตนเองก็จิง **แต่การปะติวัดก็คือขบวนกานประท้วงทั้งหลาย ได้ล้างแค้นเพื่อข้อยและลูกก็คือเพื่อคนลาวทั้งซาดแล้ว**"

เสียงเพงปะติวัดดังสนั่นขึ้นอีก หัวใจของข้อยรู้สึกเบิกบานม่วนชื่น คือกับมวนพฤกซาดที่ได้รับความชุ่มชื่นจากสายฝนและไอหมอกในยามเช้า **แสงสะหว่างของการปะติวัดพวนส่งรัดสะมีอันรุ่งเรืองอยู่ทางเบื้องหน้าพุ้น** ข้อยและเพื่อนร่วมซาดทั้งหมดรีบพากันหันหลังใส่ระบอบเก่าที่เน่าเหม็น แล้วพร้อมพากันก้าวเดินไปยังจุดหมายปายทางใหม่ที่มีแต่ความสะหว่างไสวอย่างบ่รู้เหน็ดเหนื่อย ถ้าหากดวงวินยานของลูกของข้อยจะสามาดรับรู้ได้ลูกของข้อยคงยิ้ม ยิ้มด้วยความเบิกบานใจที่ได้เห็นแม่ และพี่น้องร่วมซาดทั้งหมดได้พากันพ้นจากหลุมเหวอันน่ากัว และเดินก้าวไปตามทางสายใหม่สดชื่นแจ่มใส[2]

ราคาชีวิต สะท้อนให้เห็นภาพของการปกครองในระบอบเก่าที่มีความเห็นแก่ตัว มุ่งเน้นไปที่เงินเป็นสำคัญ คนจนมักจะไม่ได้รับการเหลียวแล ขณะที่การปะติวัดนั้นเป็นการช่วยให้ประชาชนผู้ยากจนจะได้พบกับความสุข ความเสมอภาค เป็นเนื้อหาที่มักถูกนำมาใช้บ่อยๆในเรื่องสั้นของลาวในยุคนั้น

---

[1]พ.พวงสะบา. (1984). *เล่มเดิม*. หน้า 70-71.

[2]*แหล่งเดิม*. หน้า 71-73.

จากเรื่องสั้นทั้ง 10 เรื่อง สิ่งที่ปรากฏคือการมุ่งเน้นเชิดชูแนวคิดของพรรคและรัฐในระบอบใหม่ เช่น *"พรรคประชาชนปะติวัดลาวผู้สะหง่าองอาด"* *"ข้อยละลึกอยู่เสมอว่า สินทำปะติวัด นโยบายอะไพโทดต่อผู้ที่หลงผิด นี้แม่นแนวทางอันถูกต้องเป็นทำของการปะติวัด บ่ควรจะเอาเรื่องส่วนตัวหรือลักสนะเอกชนหนึ่งมาเฮ็ดให้สินทำนี้เสื่อมเสีย"* และ *"นิยมชมชอบต่อแนวทางอันเป็นทำของพรรคประชาชนปะติวัดลาว"* การเสียสละทำงานให้กับประชาชน เช่น *"ได้เฮ็ดงานเพื่อคนอื่น เฮ็ดให้ผู้อื่นมีความสุกใจได้ ข้อยก็พบความสุกหัวใจ"* และการประณามระบอบเก่าและสหรัฐอเมริกา *"เพาะการขูดรีดอันป่าเถื่อนของพวกศักดินาและพวกล่าเมืองขึ้น"*

การกำหนดวัฒนธรรมชาติที่มุ่งเน้นอุดมการณ์และภาพลักษณ์ของคนลาวรุ่นใหม่ คืออุดมการณ์ที่ต้องการให้คนลาวรักชาติ รักอุดมการณ์สังคมนิยม มีความเสมอภาคทั้งชายและหญิง รวมทั้งต่อต้านตะวันตก ส่วนภาพลักษณ์ของคนลาวคือ เป็นคนขยันหมั่นเพียร องอาจกล้าหาญ และเชิดชูประเพณี เรื่องสั้นของลาวจึงมีเนื้อหาสาระสอดคล้องตามนโยบายของรัฐ เป็นลักษณะปลุกจิตสำนึกเชิงสังคมเพื่อให้ประชาชนลาวรู้สึกร่วมและคิดตามไปด้วย มักจะสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของระบอบเก่าที่มีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท การฉ้อราษฎร์บังหลวง และสังคมที่มีแต่ความฟุ้งเฟ้อ ในขณะที่ระบอบสังคมนิยมประชาชนมีความเสียสละ กล้าหาญ รักชาติสูง ยึดมั่นประเพณีและธรรมชาติของลาว และพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและอุดมการณ์สังคมนิยมที่สามารถนำพาประเทศลาวไปสู่อนาคตอันสดใส

เนื้อหาส่วนใหญ่ของเรื่องสั้นเป็นการสื่อและแสดงให้เห็นถึงแนวคิดของรัฐที่ต้องการให้นำเสนอแนวความคิดและเนื้อหาตามแนวทางที่รัฐบาลต้องการ โดยเฉพาะช่วงเวลาที่ประเทศกำลังกวาดล้างแนวคิดแบบระบอบเก่าและต้องการให้ประชาชนรับแนวคิดแบบสังคมนิยม ทำให้เนื้อหาของเรื่องสั้นในช่วงนี้เสนอไปในทิศทางเดียวกันไม่มีความหลากหลายมากนัก

จากการศึกษาของผู้วิจัย เรื่องสั้นในช่วง ค.ศ. 1975 – 1986 ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องสั้นที่มีลักษณะเนื้อหาหลักคล้ายกัน คือเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาล จึงขาดความหลากหลายในเนื้อหา ประชาชนไม่มีทางเลือกมากนัก จนกระทั่งภายหลัง ค.ศ. 1986 หลังจากที่รัฐบาล สปป.ลาว นำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ เรื่องสั้นในลาวจึงผ่อนคลายกรอบแนวคิดและมีความหลากหลายในเนื้อหามากขึ้น ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมชาติ รักอุดมการณ์สังคมนิยม และต่อต้านตะวันตก แต่มีการเสนอเรื่องราวของการฉ้อราษฎร์บังหลวงของข้าราชการลาว และนำเสนอแนวคิดของตะวันตกที่ขัดแย้งกับแนวคิดเดิมของรัฐบาลลาว จนเกิดประเด็นความขัดแย้งทางความคิดระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ปัจจุบันเรื่องสั้นในลาวจะพูดถึงปัญหาทางสังคม การฉ้อราษฎร์บังหลวงของข้าราชการบางกลุ่ม ปัญหาช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนหลังจากที่รัฐบาลเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ

แม้เรื่องสั้นลาวในช่วง ค.ศ. 1975 – 1986 จะเป็นการชี้นำประชาชน และก็มีส่วนดีคือทำให้คนลาวสนใจการอ่านมากขึ้น แต่ในปัจจุบันความเจริญที่เข้ามาในลาวจากประเทศประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์จากประเทศไทย ห้างสรรพสินค้า บทเพลง ฯลฯ ประกอบกับเรื่องสั้นลาวเองถูกผลิตออกสู่ประชาชนน้อยลงทำให้คนลาวสนใจอ่านเรื่องสั้นของลาวน้อยลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป และมีผลให้คนลาวขาดการกระตุ้นเรื่องการอ่านหนังสือ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคมลาวในระยะยาวได้

บทที่ 5
บทสรุป

ลาวได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส หลังจากที่ฝรั่งเศสพ่ายแพ้ในสงครามเดียนเบียนฟู ในวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ. 1954 ทำให้เกิดการแย่งชิงอำนาจขึ้นในประเทศลาว ระหว่างกลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์กับกลุ่มขบวนการปะเทดลาว กลุ่มรัฐบาลเวียงจันทน์ได้รับการสนับสนุนการสหรัฐอเมริกาที่หวั่นวิตกกับการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และลาวเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในแถบนี้เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ทางเวียดนามเหนือลำเลียงกำลังคนและอาวุธยุทโธปกรณ์ให้กับกลุ่มเวียดกงในเวียดนามใต้ ขณะที่กลุ่มขบวนการปะเทดลาวที่เป็นกลุ่มต่อสู้เพื่อเอกราชกับจากฝรั่งเศสได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียตและเวียดนาม

ในเขตปกครองของรัฐบาลเวียงจันทน์มีสหรัฐอเมริกาและไทยสนับสนุนทำให้มีวัฒนธรรมตะวันตกหลั่งไหลเข้าไปเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็น ไนต์คลับ บาร์ การใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อ และแต่งตัวตามตะวันตก ในขณะที่ตามเขตปกครองของขบวนการปะเทดลาวประชาชนมีความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายแบบดั้งเดิม

นอกจากนี้การที่สงครามกลางเมืองเกิดขึ้นยาวนานกว่า 20 ปี ทำให้รัฐบาลเวียงจันทน์ไม่ได้สนใจปราบปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างเด็ดขาดและไม่สนใจความเป็นอยู่ของประชาชน ขณะที่ฝ่ายขบวนการปะเทดลาวสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าโดยเฉพาะในชนบท ในที่สุดฝ่ายขบวนการปะเทดลาวจึงได้รับชัยชนะ และสามารถสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้สำเร็จในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1975

หลังจากสงครามกลางเมืองสิ้นสุดลง ประเทศลาวมีการแตกแยกความคิดทางการเมืองและชาติพันธุ์อย่างมาก ทำให้ประชาชนลาวจำนวนมากหลบหนีออกนอกประเทศ ส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจ ปัญญาชน และผู้สนับสนุนรัฐบาลเวียงจันทน์ที่หวาดกลัวกับระบอบคอมมิวนิสต์ ขณะที่รัฐบาลลาวพยายามกวาดล้างสิ่งที่เป็นระบอบเก่าและวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาในยุคของรัฐบาลเวียงจันทน์และขัดแย้งกับนโยบายของรัฐบาลลาว

นโยบายที่สำคัญของรัฐบาลประกอบด้วย การปฏิวัติการติดต่อการผลิต การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ และการปฏิวัติแนวคิดและวัฒนธรรม นโยบายการสร้างวัฒนธรรมชาติของรัฐบาลสปป.ลาว ที่ต้องการปลูกฝังให้ประชาชนลาวมีวัฒนธรรมชาติแบบสังคมนิยมที่มุ่งเน้นไปที่ ความรักชาติ เชิดชูประเพณี ขยันหมั่นเพียร มีอุดมการณ์สังคมนิยมและเชื่อมั่นในพรรคประชาชนปะติวัดลาว มีความเสมอภาคทั้งชายและหญิง ได้นำไปปฏิบัติทั้งในการออกกฎหมายบังคับ การอบรมสัมมนาในแนวทาง

ของสังคมนิยม การสอนหนังสือและปลูกฝังอุดมการณ์ของพรรค รวมถึงการการใช้สื่อต่างๆ เพื่อเข้าถึงประชาชนทางอ้อม

บทเพลงและเรื่องสั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่รัฐบาลลาวใช้ในการสร้างวัฒนธรรมชาติ โดยนำมาใช้ในการปลุกจิตสำนึกและปลูกฝังอุดมการณ์สังคมนิยมให้แก่ประชาชน มีการกำหนดแนวทางของเนื้อหาในการแต่งบทเพลงและเขียนเรื่องสั้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ นักแต่งเพลงเกือบทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐบาลและพรรคประชาชนปะติวัดลาว ก่อนนำออกเผยแพร่สู่ประชาชนต้องมีการตรวจสอบจากรัฐบาลเสียก่อนจึงจะเผยแพร่ได้ เช่นเดียวกับเรื่องสั้นที่นักเขียนเกือบทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีการอบรมแนวคิด และทฤษฎีการเขียนต่างๆ และมีทุนสำหรับนักเขียนด้วย ในขั้นตอนสุดท้ายก็ต้องมีการตรวจสอบก่อนเผยแพร่เช่นกัน ทำให้บทเพลงและเรื่องสั้นของลาวในช่วงนั้นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ สะท้อนเรื่องความรักประเทศชาติ และเชิดชูอุดมการณ์สังคมนิยม เชื่อมั่นในพรรคประชาชนปะติวัดลาว ต่อต้านสหรัฐอเมริกา สรรเสริญนักรบของขบวนการปะเทดลาวที่เสียสละในการต่อสู้เพื่อปลดปล่อยประเทศ ตีแผ่ความล้มเหลวของระบอบเดิมที่มีแต่การเอาเปรียบประชาชนผู้ยากจน และการฉ้อราษฎร์บังหลวง นอกจากนี้บทเพลงและเรื่องสั้นยังนำเสนอนโยบายของรัฐในขณะนั้น เช่น การทำนารวมแบบสหกรณ์ ซึ่งมีการเน้นให้เห็นข้อดีในเรื่องสั้นหลายเรื่อง

การที่รัฐเข้าควบคุมแนวทางในการเผยแพร่ความคิดและอุดมการณ์ดังกล่าว ทำให้บทเพลงและเรื่องสั้นถูกผลิตออกมาในลักษณะแนวคิดเดียวกันและได้เผยแพร่แก่ประชาชน บทเพลงที่รัฐต้องการสื่อสารสู่ประชาชนถูกนำไปออกอากาศตามสถานีโทรทัศน์ วิทยุ และมีการร้องกันในที่ประชุมหมู่บ้าน การทำนารวม และการออกแรงเพื่อช่วยเหลือประชาชนของเยาวชน เพื่ออบรมแนวคิดแบบสังคมนิยมให้แก่ประชาชน ส่วนเรื่องสั้นถูกเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ และวารสารของรัฐ ซึ่งสนับสนุนให้มีการจัดการประกวดเรื่องสั้นเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสนใจ อย่างไรก็ตามผลงานทั้งหมดถูกควบคุมและตรวจสอบเนื้อหาโดยรัฐก่อนนำออกเผยแพร่ นอกจากนี้ยังมีการจัดพิมพ์เรื่องสั้นต่างๆเป็นจำนวนมากเพื่อจำหน่ายและแจกไปตามห้องสมุดประชาชน ส่วนในโรงเรียนได้เน้นให้เด็กอ่านเรื่องสั้นเหล่านี้เป็นหนังสือนอกเวลา เพื่อให้เยาวชนและประชาชนซึมซับแนวคิดแบบสังคมนิยม ดังนั้นบทเพลงและเรื่องสั้นหลายๆเรื่องจึงเป็นที่รู้จักของประชาชนเป็นอย่างดี เนื่องจากประชาชนไม่มีทางเลือกทั้งบทเพลงและเรื่องสั้นในลักษณะอื่น แม้ในปัจจุบันประชาชนลาวทั่วไปส่วนใหญ่ก็ยังคงรู้จักบทเพลงและเรื่องสั้นเหล่านี้เป็นอย่างดี นับว่านโยบายนี้ประสบความสำเร็จพอสมควร

หลังจากรัฐบาลลาวนำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ใน ค.ศ. 1986 แล้ว รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจเพื่อเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น มีการเปิดประเทศรับการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ และเปิดรับคนลาวที่อยู่ในต่างประเทศให้กลับมาพัฒนาประเทศตน การรับ

อิทธิพลจากต่างประเทศเข้ามาในช่วงหลัง ทำให้สังคมและวัฒนธรรมของลาวเริ่มเปลี่ยนไป ขณะที่รัฐบาลเองก็ผ่อนคลายเรื่องเนื้อหาของบทเพลงและเรื่องสั้นมากขึ้น

ปัจจุบันบทเพลงลาวรับอิทธิพลจากต่างประเทศโดยเฉพาะจากไทยมากขึ้น ทำให้ความนิยมของบทเพลงเปลี่ยนไป เนื้อหาของบทเพลงมีความหลากหลายมากขึ้น ส่วนมากจะเป็นการพูดถึงความรักของหนุ่มสาว และสะท้อนสภาพสังคมของวัยรุ่นในปัจจุบัน นอกจากนี้ดนตรีแนวสมัยใหม่ต่างๆได้เข้าไปมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นลาวมากขึ้น อนึ่งภายหลังการเปิดประเทศเรื่องสั้นของลาวมีการกล่าวถึงสภาพสังคมลาวที่ประสบปัญหา การฉ้อราษฎร์บังหลวง ความแตกต่างระหว่างคนรวยกับคนจนที่กำลังทวีปัญหาในสังคมลาว ไม่เน้นอุดมการณ์สังคมนิยม ปัจจุบันแม้จะมีการเรียนการสอนอุดมการณ์สังคมนิยมในชั้นเรียนของนักเรียน นักศึกษาลาว แต่กระแสของวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาในลาวมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้บทเพลงและเรื่องสั้นในช่วง ค.ศ. 1975-1986 กำลังจะกลายเป็นเพียงส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ลาวในช่วงเวลานั้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

หนังสือ

แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว ประเทศกลางแผ่นดินเอเชียอาคเนย์*. แปลโดย ดุษฎี เฮย์มอนด์. เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม.

ไกรสร พรหมวิหาร. (2531). *สรรนิพนธ์*. นนทบุรี: สันติธรรม.

จิราภรณ์ สถาปนะวรรธนะ. (2523). *วิกฤตการณ์ สยาม ร.ศ. 112*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดี.จี.อี.ฮอลล์. (2522). *ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้=A History of South-East Asia*. แปลโดย วรุณยุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคณะ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำรา สังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์.

ธีระ นุชเปี่ยม. (2534). *อินโดจีนภายใต้ระบบคอมมิวนิสต์ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตั้งแต่ ค.ศ. 1975-1991*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญปลูก ส่วนพงษ์. (2521). *ทางสูญสิ้นเสรีภาพชีวิตภายใต้ลัทธิคอมมิวนิสต์ในลาว*. กรุงเทพฯ: พิทักษ์ประชา.

ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2535). *อินโดจีนในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

ศรีพนม สิงห์ทอง และทำนอง ประชารักษ์. (2527). *สงครามยืดเยื้อในลาวและเวียดนาม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุพจน์ ด่านตระกูล. (2540). *นายพลสิงกะโป กับการอภิวัฒน์ในประวัติศาสตร์ลาวและฐานทัพอเมริกันในประเทศไทย*. นนทบุรี: สถาบันวิทยาศาสตร์สังคม.

สุรชัย ศิริไกร. (2542). *การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองลาว*. กรุงเทพฯ: คบไฟ.

สุวิทย์ ธีรศาศวัต. (2543). ประวัติศาสตร์ลาว 1779–1975. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.

วิทยานิพนธ์

วิยะดา พรหมจิตต์. (2541). *พัฒนาการเรื่องสั้นลาว: ความสัมพันธ์กับสังคม*. ปริญญานิพนธ์ อม. (วรรณคดีเปรียบเทียบ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุทันต์ มั่นไธสง. (2539). *ขบวนการกู้ชาติลาว : ศึกษากรณี "ลาวอิสระ" ในระหว่าง ค.ศ. 1945 – 1949*. ปริญญานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. (ประวัติศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2540). *บทบาททางการเมืองของเจ้าสุภานุวงศ์ (ค.ศ. 1945 – 1975)*. สารนิพนธ์ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต. (ประวัติศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

บทความ

อุมารินทร์ ตุลารักษ์. (2548, กันยายน-ธันวาคม). ชาติในวรรณกรรมลาวหลังการปฏิวัติ ค.ศ. 1975. *ลุ่มแม่น้ำโขง*. 1(3): 121-147. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณ์สังคมลุ่มน้ำโขง.

_____. (2548, ตุลาคม-ธันวาคม). วรรณกรรมปฏิวัติลาว: มโนทัศน์และพัฒนาการ. *มนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 23(1): 56-81. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เอกสารภาษาลาว

หนังสือ

ไกสอน พมวิหาน. (1985). *นิพนเลือกเฟ้น 1 เกี่ยวกับการปะติวัดชาดปะชาทิปะไต*. เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์จำหน่าย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

_____. (1987). *นิพนเลือกเฟ้น 2 เกี่ยวกับกานส้างเสดถะกิดในสะไหมข้ามผ่านก้าวขึ้นสังคมนิยม*. เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์จำหน่าย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

เกียงแก้ว นวนนะวง, ทองเสี่ยน ลาดวงสา, สมไพ วิไลสัก, นวนสี อิมมาลา, คำผูย โพทิสาน, นู ไซยะสิดทิวง และไมสอน ดวงพะสี. (2001). *วันนะคะดีลาว 630LI222*. วิทยาไลวิทยาสาดพื้นถาน. เวียงจันทน์: โรงพิมสึกสา.

จันทอน ทัมมะเทโว. (2005). *อะมะตะเพงลาว*. เวียงจันทน์. โรงพิมสึกสา.

สุกสะหวัน พอนเทวา. (1982). *ลูกสาวของพรรค เล่ม 1*. เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์และจำหน่าย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

_____. (1982). *ลูกสาวของพรรค เล่ม 2*. เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์และจำหน่าย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

วรรณกรรมเรื่องสั้น

กุหลาบสะหวัน. (1984). ชีวิตใหม่ที่บ้านนา. ใน *ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ 1*. หน้า 156-167. เวียงจันทน์: สำนักงานหนังสือพิมพ์หนุ่มลาว.

ดวงไช หลวงพะสี. (1984). เลือดปะติวัด. ใน *ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ 1*. หน้า 182-215. เวียงจันทน์: สำนักงานหนังสือพิมพ์หนุ่มลาว.

บุนทะนอง ชมไชพน. (1984). หาดดอนจัน. ใน *ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ 2*. หน้า 8-16. เวียงจันทน์: สำนักงานหนังสือพิมพ์หนุ่มลาว.

บุนเสิม แสงมะนี. (1984). รอยยิ้มแห่งความหวัง. ใน *ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ ชุดที่ 1*. หน้า 70-88. เวียงจันทน์: สำนักงานหนังสือพิมพ์หนุ่มลาว.

ปากกาแดง. (1984). ครูอาสาสมัคร. ใน *ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ ชุดที่ 1*. หน้า 108-119. เวียงจันทน์: สำนักงานหนังสือพิมพ์หนุ่มลาว.

พ.พวงสะบา. (1984). ราคาชีวิต. ใน *ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ 2*. หน้า 54-73. เวียงจันทน์: สำนักงานหนังสือพิมพ์หนุ่มลาว.

เวียงพิม. (1984). รักร่วมอุดมคติ. ใน *ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ ชุดที่ 1*. หน้า 2-38. เวียงจันทน์: สำนักงานหนังสือพิมพ์หนุ่มลาว.

อาลุน. (1984). รอยยิ้มบนทุ่งนา. ใน *ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ 2*. หน้า 18-40. เวียงจันทน์: สำนักงานหนังสือพิมพ์หนุ่มลาว.

สัมภาษณ์

ไชยะสิน สีโคตจุนนะมาลี. (2005, 12 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย ภูเบศ ศุภพิพัฒน์, ที่กระทรวงวัฒนธรรม เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

สันติ แก้วมะนี. (2007, 4 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ภูเบศ ศุภพิพัฒน์, ที่ตลาดเช้า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

บุนลับ เคนกิตติสัก. (2007, 4 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ภูเบศ ศุภพิพัฒน์, ที่ตลาดเช้า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

วัสดุสื่อโสตทัศน์

วีดิทัศน์

เสียงเพง ปะติวัด. (2000?). (วีดิทัศน์). เวียงจันทน์, สสสส โปรโมชั่น.

เสียงเพงปะติวัดของคนปะติวัด3. (2000?). (วีดิทัศน์). เวียงจันทน์, สสสส โปรโมชั่น.

เสียงเพงปะติวัดของคนปะติวัด4. (2000?). (วีดิทัศน์). เวียงจันทน์, สสสส โปรโมชั่น.

หวนคืนมูนเชื้อปะติวัด. (2000?). (วีดิทัศน์). เวียงจันทน์, สสสส โปรโมชั่น.

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

Brown, MacAlister and J. Zasloff, Joseph. (1986). *Apprentice Revolutionaries: The Communist Movement in Laos, 1930 – 1985*. Stanford: Hoover Institution Press.

Evans, Grant. (1999). *Laos: Culture and Society*. Chiangmai: University of Washington Press.

Stuart-Fox, Martin. (1986). *Laos: Politics, Economy and Society*. London: Frances Pinter.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

ภาพบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆใน ประเทศลาว ค.ศ. 1975 – 1986

ภาพประกอบ 1 พูมี วงวิจิด ผู้นำคนสำคัญคนหนึ่งของขบวนการปะเทดลาว

ที่มา: http://en.wikipedia.org/wiki/Image:Phoumi_Vongvichith.jpg. (Online).

ภาพประกอบ 2 ทหารและตำรวจฝ่ายรัฐบาลเวียงจันทน์ ถูกนำตัวไปสัมมนาและอบรมความคิด

ที่มา: แกรนท์ อีแวนส์. (2549). *ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว ประเทศกลางแผ่นดินเอเชียอาคเนย์*. หน้า 193.

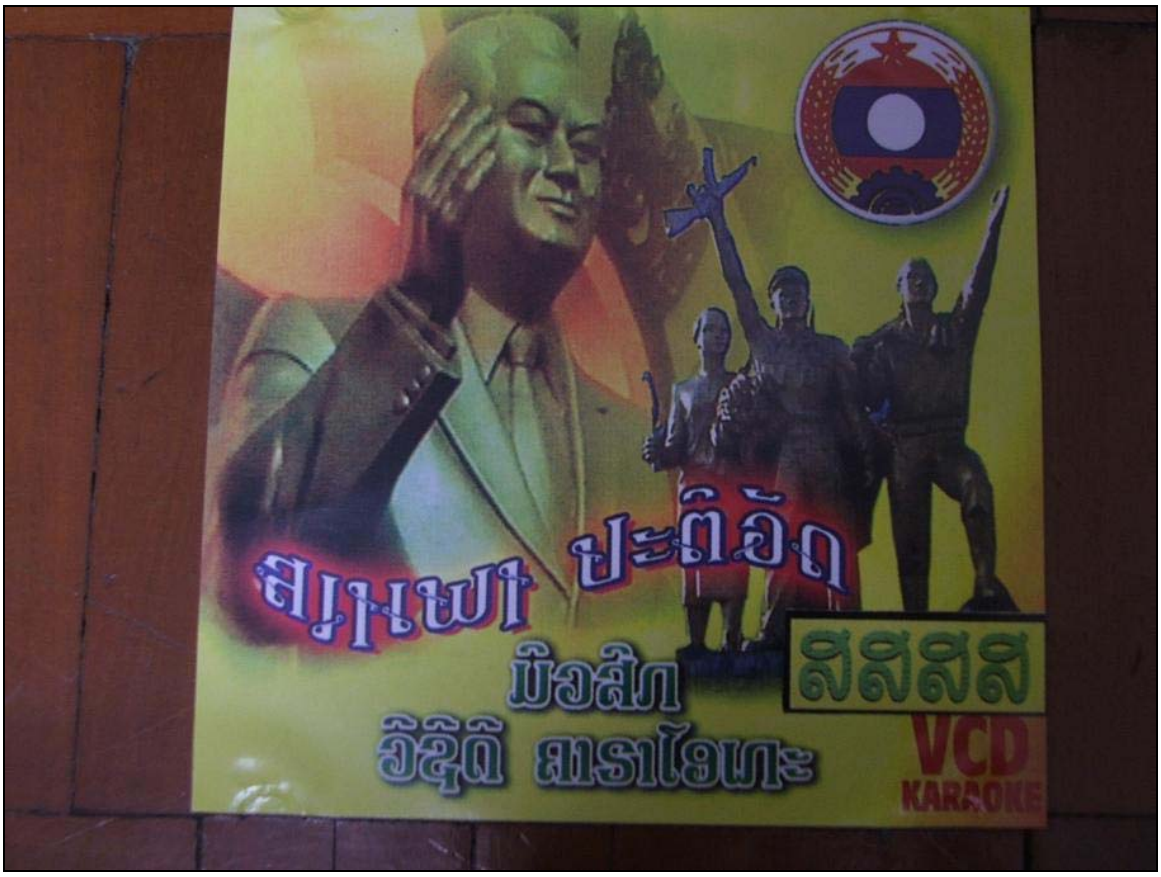

ภาพประกอบ 3 ปกวีซีดี คาราโอเกะ รวมเพลงปะติวัด ปัจจุบันยังมีจำหน่ายในประเทศลาว

ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008

ภาพประกอบ 4 ปกวีซีดี คาราโอเกะ เสียงเพลงปะติวัดของคนปะติวัด ชุด 3
ปัจจุบันยังมีจำหน่ายในประเทศลาว

ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008

ภาพประกอบ 5 ปกวีซีดี คาราโอเกะ หวนคืนมูลเชื้อปะติวัด ปัจจุบันยังมีจำหน่ายในประเทศลาว

ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008

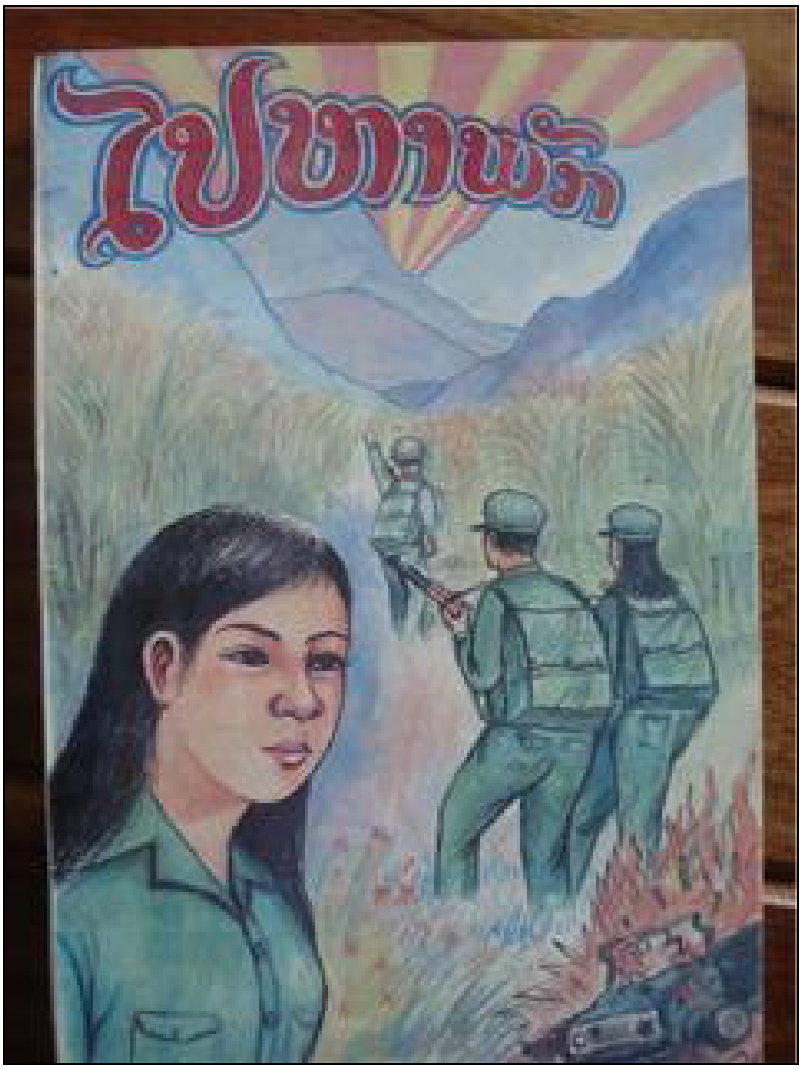

ภาพประกอบ 6 ปกเรื่องสั้น ไปหาพรรค เขียนโดย ส.บุบผานุวง

ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008

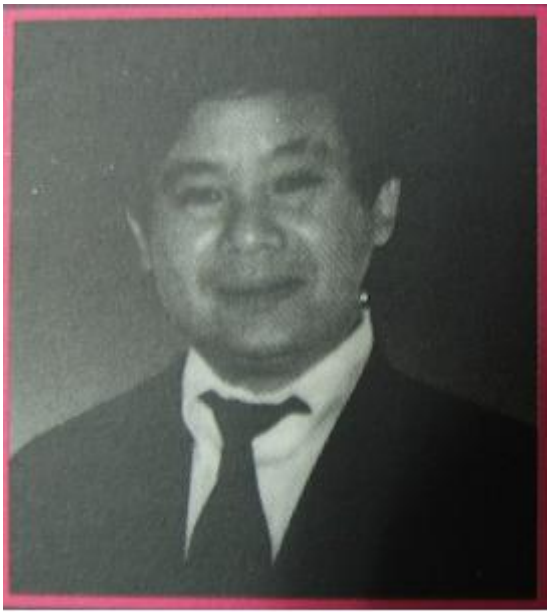

ภาพประกอบ 7 บุนเสิน แสงมะนี นักเขียนลาว รางวัลซีไรท์

ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008

ภาพประกอบ 8 รวมเรื่องสั้นชุด ชุมนุมนักเขียนหนุ่ม ชุดกวดสอบ 1

ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008

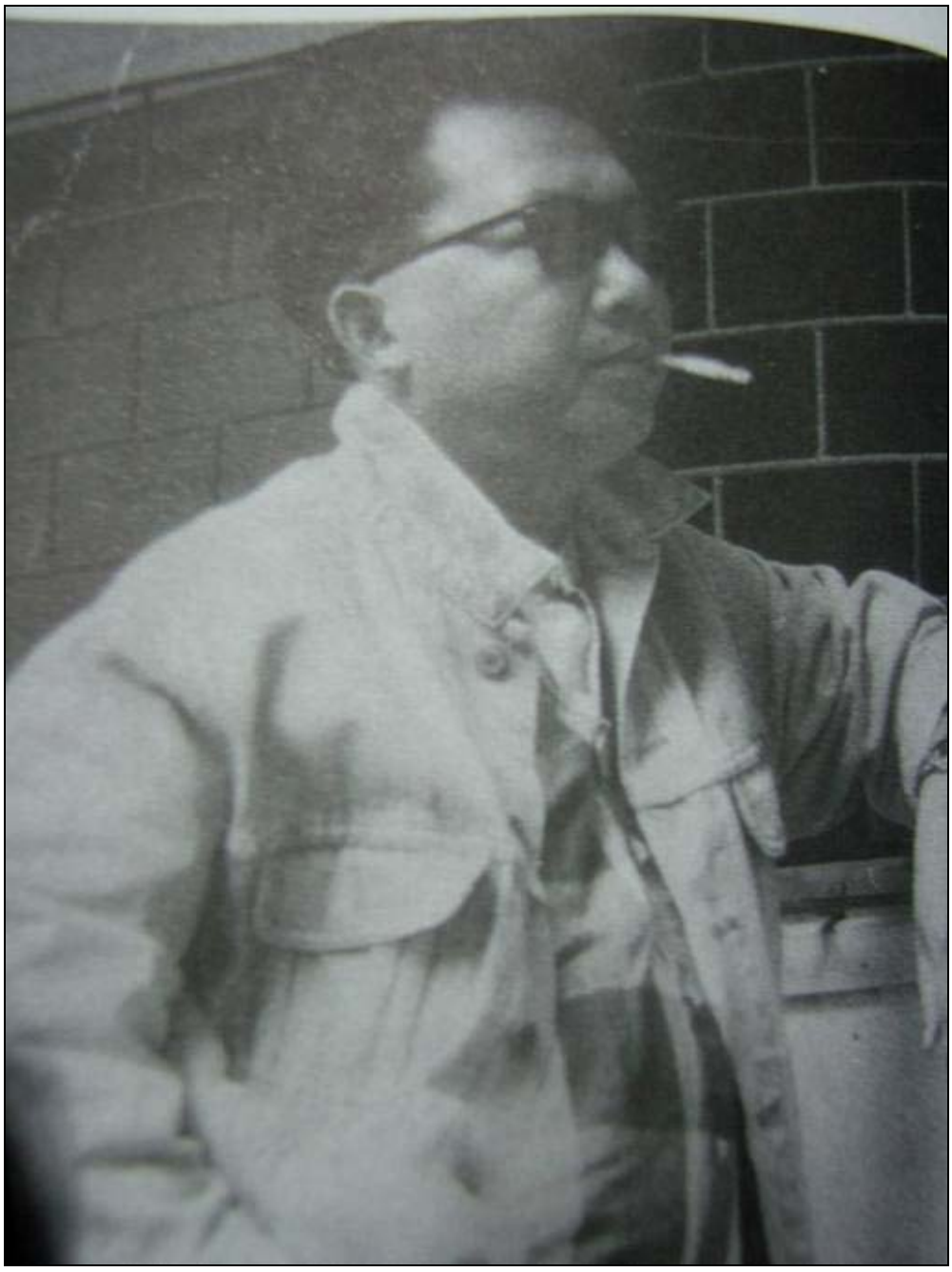

ภาพประกอบ 9 บุนทะนอง ชมไชผล นักเขียนเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงของลาว

ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008

ภาพประกอบ 10 พ.พวงสะบา นักเขียนเรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงของลาว

ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นาย ภูเบศ ศุภพิพัฒน์
วันเดือนปีเกิด	9 สิงหาคม 2516
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	273 หมู่บ้านปรางทิพย์ ซ.ลาดพร้าว 95 ถ.ลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จาก โรงเรียนดุสิตพณิชยการ จ.กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2538	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จาก โรงเรียนดุสิตพณิชยการ จ. กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2541	บบ.บ. (การตลาด) จาก มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2551	ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์เอเชีย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ